By Iisalmi
OSAAMISEN PAIKKA

Talous- ja toimintasuunnitelma 2019-2021

Iisalmi

KAUPINGINJOHTAJAN KATSAUS

Vuoden 2019 talousarvio- ja taloussuunnitelma 2020–2021 on valmisteltu maltillisen meno- ja tulokehityksen pohjalta. Talousarvio- ja suunnitelmaehdotusta voidaan luonnehtia palvelut turvaavaksi ja kaupungin elinvoima- ja vetovoimatyötä edistäväksi. Kaupungin veroprosentti pidetään nykyisellä 20,50 % tasolla. Verokertymän arvioidaan olevan 78,1 milj. euroa, joka on noin 3,2 milj. euroa enemmän kuin kuluvan vuoden arvioitu toteuma. Vuoden 2015 alusta voimaan tullut valtionosuusuudistus toi useana vuotena merkittävästi lisäeuroja kaupungin kassaan. Talousarviovuonna 2019 valtionosuudet vähenevät noin 0,2 milj. euroa.

Ensi vuonna kaupungin nettoinvestointitaso on kohtuullisen korkea 11,6 milj. euroa ja investointisuunnitelman keskiarvo vuosille 2019–2023 on noin 14,8 milj. euroa netto. Rakennusinvestoinneista suurimmat hankkeet ovat Runnin ja Hernejärven kouluinvestointien aloittaminen. Mansikkaniemen ja Kilpijärven koulujen sekä uimahallin suunnittelun käynnistäminen ajoittuvat talousarviovuodelle. Liikenne-, liikunta- ja viheralueiden peruskorjaukseen investoidaan lähes 2,2 milj. euroa. Lainasaldon vuoden 2019 lopussa ennakoidaan olevan 51,7 milj. euroa mikä asukasta kohti laskettuna on 2393 €/as (v. 2017 maan keskiarvo 2930 €/as.). Investointisuunnitelma on vahvasti tulevaisuuteen panostava ja kaupunkistrategian veto- ja pitovoimatavoitetta tukeva.

Kaupungin peruspalvelutehtävän lisäksi merkittävin asia talousarvio ja taloussuunnitelmavuosina on kaupunkistrategiassa määritellyn VETOVOIMA JA KASVU tavoitteen mukaisesti elinvoiman, pito- ja vetovoiman sekä kaupunkimarkkinoinnin kehittäminen. Kaupungin kokonaismarkkinoinnin, vetovoiman ja imagon terävöittämistä kehitetään aktiivisella markkinoinnilla ja viestinnällä, johon kohdennetaan 0,2 milj. euron lisäpanostus.

Iisalmen kaupungin elinkeinorakenne on monen vahvan ja elinvoimaisen toimialan varassa. Iisalmessa ja seudulla on vahvoja kansainvälisiä vienti- ja kasvuhakuisia yrityksiä. Kaupungin ja seudun yhteistä tulevaisuustyön kehittämistä pohditaan tulevaisuusfoorumissa. Lisäksi yhteistä seudullista edunvalvontaa kehitetään yhteistyössä seudun toimijoiden kanssa.

Valmisteilla oleva maakuntahallinnon uudistus on maamme itsenäisyyden ajan suurin aluehallintoa koskeva uudistus. Maakuntien vastuulle siirtyy vuoden 2021 alusta lukien sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävät ja osa aluehallintovirastojen ja työ- ja elinkeinokeskusten tehtäviä. Kaupungin kaksi vuotta sitten uudistettu palvelu- ja päätöksenteko-organisaatio on rakenteeltaan selkeä ja vastaa hyvin maakuntauudistuksen mukanaan tuomiin muutospaineisiin. Maakuntauudistuksen valmistelussa on huomioitava seutukaupunkien rooli koko maakunnan elinvoiman edistäjinä ja pidettävä maakunnan palveluverkko tasapainossa. Seutukaupunki Iisalmi on oman alueensa palvelu- ja työssäkäyntikeskittymä, jonka julkisiin ja yksityisiin palveluihin turvautuvat myös läheisen maaseutualueen asukkaat.

Kaupungin työllisyystilanne on kehittynyt viime aikoina selkeästi parempaan suuntaan. Seudun vientiteollisuuden erinomainen vire on keskeinen tekijä työllisyyden parantuneessa kehityksessä. Kaupungin tukityöllistämisen keinovalikoimaa on kehitettävä pitkäaikaistyöttömyyden korjaamisessa. Uusien työpaikkojen luominen, osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen ja kaupungin vetovoiman kehittäminen ovat keskeisiä asioita kuluvalla valtuustokaudella.

Jarmo Ronkainen
kaupunginjohtaja

Sisällys

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS 2
I. YLEINEN OSA 5
1 IISALMEN KAUPUNGIN ORGANISAATIO 5
2 IISALMI-KONSERNI 6
3 TOIMINTAYMPÄRISTÖ 7
3.1 VÄESTÖKEHITYS 7
3.2 TYÖLLISYYS JA TYÖTTÖMYYS 8
4 TALOUDEN KEHITYSNÄKYMÄT 9
4.1 ALUETALOUDEN KEHITYSNÄKYMÄT 10
4.2 KUNTATALOUS 11
4.3 SOTE- JA MAAKUNTAUUDISTUS 12
5 IISALMEN KAUPUNGIN TALOUS 13
5.1 TULOSLASKELMA 14
5.2 RAHOITUSLASKELMA 18
5.3 INVESTOINNIT JA VUOSIKATE 21
5.4 KESKEISET MUUTOKSET TOIMIALOITTAIN 23
II. STRATEGIAOSA 25
6 IISALMEN KAUPUNKISTRATEGIA VUOTEEN 2030 25
6.1 TOIMINTA-AJATUS 25
6.2 VISIO 25
6.3 ARVOT 26
6.4 STRATEGISET OHJELMAT 26
6.5 KAUPUNKITASON STRATEGISET TAVOITTEET JA MITTARIT 27
6.6 IISALMEN KAUPUNGIN HYVINVOINTIKERTOMUS VUOSILLE 2018-2021 29
III. IISALMEN KAUPUNGIN MERKITTÄVIMMÄT RISKIT JA NIIDEN HALLINTA 32
IV. TALOUDEN HALLINTA 35
7 TALOUSARVIO JA -SUUNNITELMA 35
7.1 TALOUSSUUNNITTELUN PERIAATTEET 36
7.2 TALOUSARVION SITOVUUSTASO 37
7.3 TALOUSARVIOSSA ANNETTAVAT TOIMINTAVALTUUDET 39
7.4 TILIVELVOLLISUUS 42
8 KÄYTTÖTALOUS LAUTAKUNNITTAIN 45
8.1 HENKILÖSTÖ LAUTAKUNNITTAIN 45
8.2 KESKUSVAALILAUTAKUNTA 48
8.3 TARKASTUSLAUTAKUNTA 49
8.4 KAUPUNGINHALLITUS 50
8.5 YLÄ-SAVON MAASEUTUHALLINNON YHTEISLAUTAKUNTA 65
8.6 SIVISTYS- JA HYVINVOINTILAUTAKUNTA 68
8.7 TEKNINEN LAUTAKUNTA 80
8.8 YLÄ-SAVON JÄTEHUOLTOLAUTAKUNTA 92
9 INVESTOINTIOSA 95
9.1 IISALMEN KAUPUNGIN INVESTOINNIT 95
9.2 INVESTOINTIEN PERUSTELUT 2019 101
10 IISALMEN VESI –LIIKELAITOS 105
LIITTEET 112
LIITE 1. TALOUSARVION KÄYTTÖTALOUSOSAN VASTUUALUEET/TOIMINTAYKSIKÖT LAUTAKUNNITTAIN 112
LIITE 2. POISTOSUUNNITELMA 113

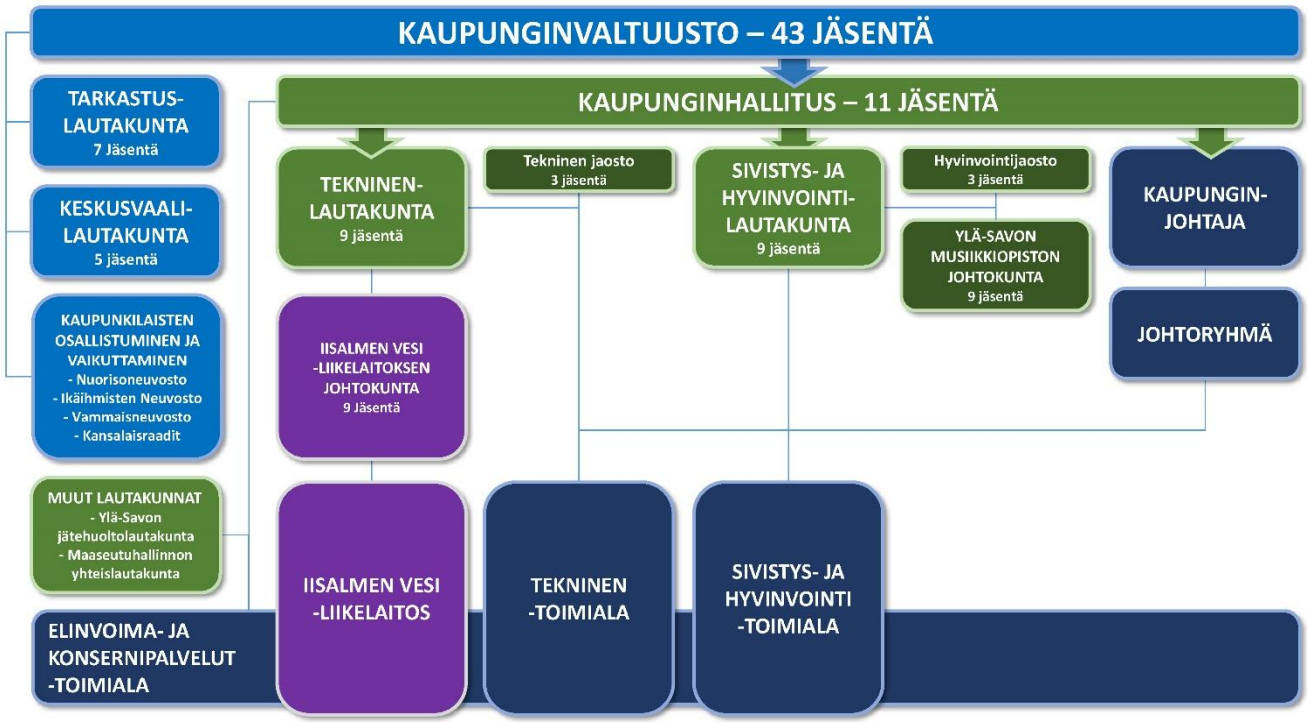
I. YLEINEN OSA

1 Iisalmen kaupungin organisaatio

Iisalmen kaupungin organisaatio muodostuu kaupunginvaltuustosta, jossa on 43 valtuutettua ja kaupunginhallituksesta, jossa on 11 jäsentä. Kaupungissa on lakisääteisten kaupunginhallituksen, tarkastuslautakunnan ja keskusvaalilautakunnan lisäksi sivistys- ja hyvinvointilautakunta sekä tekninen lautakunta.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan alaisuudessa toimivat hyvinvointijaosto ja Ylä-Savon musiikkiopiston johtokunta. Teknisen lautakunnan alaisuudessa toimivat Iisalmen vesi –liikelaitoksen johtokunta ja tekninen jaosto. Lisäksi organisaatioon kuuluvat maaseutuhallinnon yhteislautakunta ja jätehuoltolautakunta, jotka ovat kuntien yhteislautakuntia. Uuden kuntalain mukaisesti kaupunkilaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet on huomioitu kansalaisraatien ja neuvostojen toiminnassa.

Kaupungin järjestämät palvelut on organisoitu kolmeen toimialaan: tekniseen, sivistys- ja hyvinvointitoimialaan sekä elinvoima- ja konsernipalveluihin. Elinvoima- ja konsernipalvelut tuottaa tukipalvelut koko organisaatiolle. ICT-palvelut tuottaa Ylä-Savon ICT –palvelut Oy.

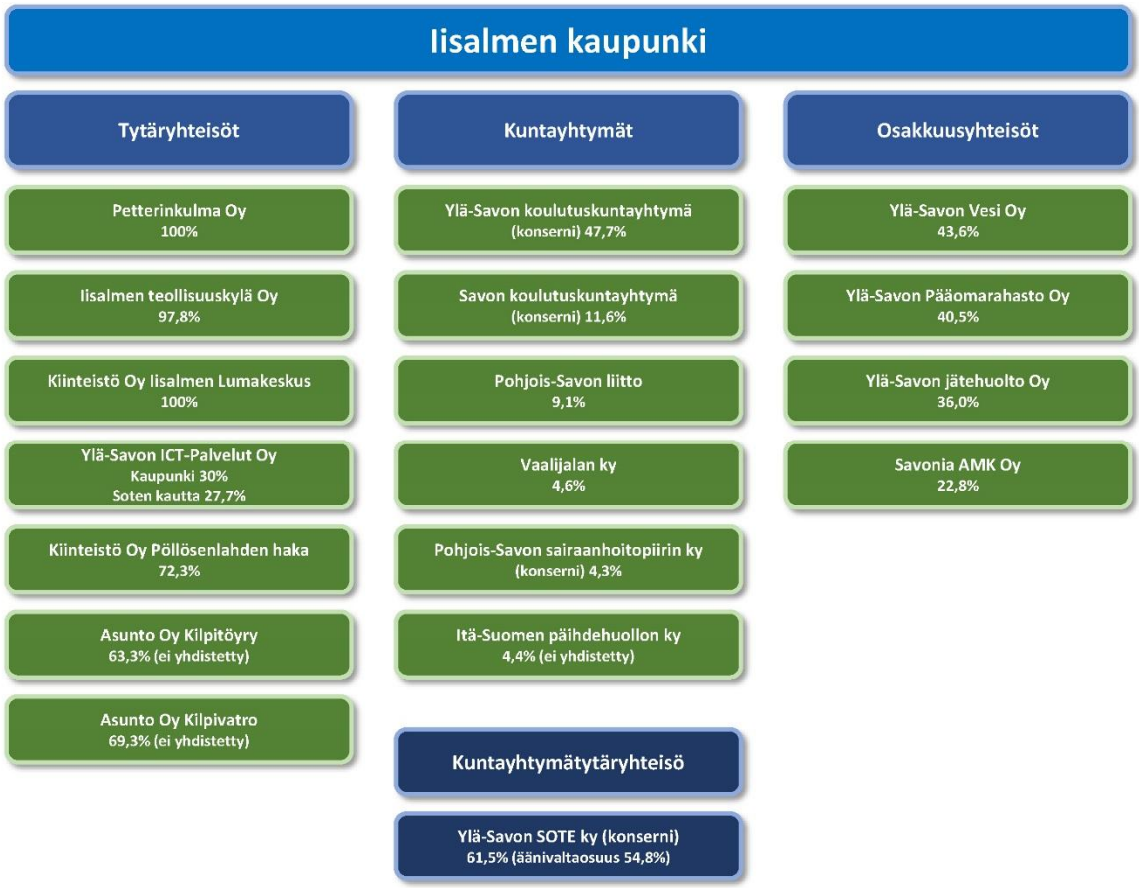
Kuva 1. Iisalmen kaupungin organisaatio 2019.

2 Iisalmi-konserni

Iisalmen kaupunki on konserni, jossa osa palveluista tuotetaan Iisalmen vesi –liike-laitoksessa sekä tytär- ja osakkuusyhteisöissä. Iisalmi-konserni on kuvattu tilanteessa 1.1.2018 kuvassa 2. Merkittävimmät tytäryhteisöt ovat Petterinkulma Oy, Iisalmen Teollisuuskylä Oy ja Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä.

Merkittävimmät kuntayhtymät ovat Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä ja Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä. Vuonna 2011 Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä on luettu tytäryhteisöksi (KILA, kuntajaoston lausunto 102, 29.11.2011). Tästä johtuen Ylä-Savon sairaanhoidon tukisäätiö luetaan Iisalmen kaupungin tytäryhteisöksi.

Terveyspalvelu Verso Oy on Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän tytäryhteisö (omistusosuus 51 %) ja sitä kautta kaupungin osakkuusyhteisö. Palvelutuotannon kannalta merkittävä tytäryhteisö on ICT-palveluja kaupungille tuottava Ylä-Savon ICT-Palvelut Oy, josta kaupunki omistaa suoraan 30 %, välillisesti SOTE ky:n kautta 27,7 % (tilanne 31.12.2017).

Kuva 2. Iisalmi-konserni ja tytäryhteisöt 1.1.2018.

3 Toimintaympäristö

Iisalmi on Ylä-Savon seutukunnan keskuskaupunki ja väestö keskittyy Iisalmen kaupunkikeskuksen läheisyyteen. Suuri osuus koko lähiseutujen asiointiliikenteestä suuntautuu Iisalmeen. Iisalmen ja Ylä-Savon suhdannenäkymät ovat viime vuosina parantuneet ja alueen pk-yritykset investoivat tuotantotiloihin ja yleinen vire alueella on hyvä.

Ylä-Savo on globaalisti verkottunut metalli-, teknologia- ja puunjalostusteollisuuden keskittymä. Alueella on merkittävässä asemassa myös elintarviketeollisuus, lähinnä maitotaloustuotteet sekä panimotuotteet. Näiden vahvojen toimialojen menestys on tärkeää Iisalmelle ja koko Ylä-Savon alueelle.

Iisalmen kaupungin elinkeinorakenne on monen vahvan toimialan varassa. Tulevaisuuden kannalta olisi erittäin tärkeää, että elinkeinorakenne monipuolistuisi entisestään. Tällä hetkellä työpaikat painottuvat metalli- sekä maa- ja metsätalouteen, jolloin osaajien houkutteleminen seudulle edellyttäisi myös puolisoille sopivia työpaikkoja.

Tulevaisuuden haasteena on turvata teollisen toiminnan kilpailukykyisyys ja tuottavuus sekä osaavan työvoiman saatavuus alueella. Alkutuotannon ja maatalouden roolin säilyminen entisessä laajuudessa ja tuotannon edelleen kasvattaminen ovat tärkeitä asioita myös tulevaisuudessa. Kaupungin keskusta-alueen palveluiden ja kaupan tarjonnan säilyttäminen ovat tärkeitä tekijöitä kaupungin kehittämiselle.

Ylä-Savon alueen suurimpia haasteita ovat työikäisen väestön väheneminen ja etenkin nuorten poismuutto opiskelupaikkojen perään. Iisalmessa on keskiasteen sekä AMK-tason ammatillista koulutusta, mutta yliopistokoulutukseen on hakeuduttava muualle.

Yhtenä merkittävimmistä kaupungin toimintaympäristöä koskevana muutoksena voidaan pitää maakuntauudistusta. Mikäli maakuntauudistus toteutuu vuoden 2021 alusta, siirtyy sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisvastuu Pohjois-Savon maakunnalle. Uudistuksella arvioidaan olevan merkittäviä vaikutuksia kaupungin toimintaan ja talouteen.

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö: Alueelliset kehitysnäkymät, kevät 2018.

3.1 Väestökehitys

Iisalmen ja Ylä-Savon alueen haasteena on ollut viime vuosina negatiivinen väestönkehitys. Kaupungin ja seudun kilpailukyvyn ja elinvoiman kannalta väestönkehityksen kääntäminen positiiviseksi on erityisen tärkeää. Iisalmen kaupunkistrategian tavoitteena on olla vuonna 2030 kansainvälisesti tunnettu 25 000 asukkaan vetovoimainen seutukaupunki, joka tarjoaa loistavat asumisen ja yrittämisen olosuhteet sekä toimivat seudulliset palvelut.

Alla olevissa taulukoissa on esitetty väkiluvun kehitys vuosina 2015-2018 sekä kuvattu väestön ikärakennetta.

Väkiluku vuosina 2015–2018

Alue	2015	2016	2017	09/2018[1]	Muutos 2016-2017, %
Iisalmi	21 945	21 767	21 639	21 524	-0,6
Ylä-Savo	55 681	55 056	54 312	53 790	-1,4
Pohjois-Savo	248 129	247 776	246 689	246 008	-0,4

1 Ennakkoväkiluku 30.9.2018

Vuoden 2019 väkilukuennusteena on käytetty 21 600 asukasta.

Väestön ikärakenne 31.12.2017 (%)

Alue	0–14 v	15–64 v	65 v –
Iisalmi	15,6	59,9	24,5
Ylä-Savo	14,9	57,9	27,1
Pohjois-Savo	14,9	61,2	23,9
Koko maa	16,2	62,5	21,4

Taloudellinen huoltosuhde vuosina 2014-2016

Taloudellinen huoltosuhde [1]	2014	2015	2016
Iisalmi	161	164	158
Pohjois-Savo	158	160	157
Koko maa	141	143	142

[1] Taloudellinen huoltosuhde mittaa sitä, kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä on sataa työllistä kohti.

Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan Pohjois-Savon työikäisten määrä vähenee lähivuosina ja huoltosuhde heikkenee. Väestörakenne tulee vaikuttamaan työttömyyden kehitykseen. Viimeisen viiden vuoden sisällä Pohjois-Savon 25-vuotiaiden nuorten määrä on vähentynyt noin viisi prosenttia. Ainoastaan Kuopio on pystynyt säilyttämään nuorten määrän ennallaan.

Lähteet:
Tilastokeskus: PX-Web-tietokannat
Työ- ja elinkeinoministeriö: Alueelliset kehitysnäkymät, kevät 2018.

3.2 Työllisyys ja työttömyys

Työllisyys on kehittynyt myönteisesti koko Pohjois-Savon alueella. Pohjois-Savon työllisyysaste on pitkään pysytellyt 67 %:n tuntumassa, mutta nousi vuoden 2017 aikana 68 %:n, koko maan keskiarvon ollessa 69,6 %. Pohjois-Savossa naisten työllisyysaste (69,3 %) on miesten työllisyysastetta (66,8 %) korkeampi, kun koko maan tasolla on päinvastainen tilanne. Vuonna 2009 työllisyysaste oli 62,2 %, joten nousu on ollut erittäin hyvä.

Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilastojen mukaan työttömien osuus työvoimasta lähti Pohjois-Savossa laskuun jo maaliskuussa 2016 ja on sen jälkeen jatkanut laskuaan. Laskuvauhti voimistui vuoden 2017 loppupuolella. Työttömyys on vähentynyt kaikissa ikäryhmissä ja vähenemä koskee sekä miesten että naisten työttömyyttä.

Elokuun 2018 TE-toimiston tilastojen mukaan seutukunnittain tarkasteltuna työttömien määrä väheni kaikissa Pohjois-Savon seutukunnissa edellisvuoden elokuuhun verrattuna, eniten Varkauden seudulla (15 %) ja Ylä-Savon seudulla (14 %).

Hyvästä työllisyyskehityksestä huolimatta työvoiman saatavuuteen liittyvät ongelmat ovat haaste koko Pohjois-Savon alueella. Tilanne on haastava erityisesti Ylä-Savon metalliteollisuudessa. TE-toimiston laatiman ammattibarometrin mukaan Pohjois-Savossa suurin pula on erityisopettajista, koneenasettajista ja koneistajista, kuulontutkijoista ja puheterapeuteista, myyntiedustajista ja puhelin- ja asiakaspalvelukeskusten myyjistä.

Ongelmallista on, että TE-toimistossa on työnhakijoita, joiden työkyky ja osaaminen eivät vastaa työmarkkinoiden vaatimuksia. Oppilaitoksissa hankittu perustutkinto mahdollistaa vasta alalle tulon, mutta varsinainen ammattitaito opitaan vasta työtehtävissä.

Työllisyysaste (%) 2015-2016

Alue	**2015**	**2016**
Iisalmi	63,9	66,3
Koko maa	67,8	68,6

Työllisyysaste on 18-64-vuotiaiden työllisten osuus samanikäisestä väestöstä

Työttömyysaste (%) 2015-2018

Alue	**2015**	**2016**	**2017**	**09/2018[1]**
Iisalmi	15,8	14,8	12,8	10,3
Pohjois-Savo	14,0	13,4	11,9	9,4
Koko maa	13,4	13,2	11,2	8,8

1 Pohjois-Savon Ely-keskuksen tilastotieto 30.9.2018

Lähteet:
Tilastokeskus: PX-Web-tietokannat
Työ- ja elinkeinoministeriö: Alueelliset kehitysnäkymät, kevät 2018.
Pohjois-Savon Ely-keskus: Pohjois-Savon työllisyyskatsaus, elokuu 2018.

4 Talouden kehitysnäkymät

Valtiovarainministeriön (VM) ennusteen mukaan vuodesta 2018 on tulossa nykyisen suhdannevaiheen paras vuosi, sillä talouskasvun ennakoidaan kiihtyvän vielä hieman edellisestä vuodesta noin kolmeen prosenttiin.

Suomen talouden kasvun ennustetaan kuitenkin hidastuvan selvästi noin 1,5 prosentin vuosikasvuihin tulevina vuosina. Keskipitkällä aikavälillä vuosina 2021-2022 talouskasvun arvioidaan palaavan potentiaalisen tuotannon kasvuvauhtiin eli noin prosenttiin. Historiaan nähden keskipitkälle aikavälille odotettu kasvu on hidasta, mikä johtuu talouden rakenteellisista tekijöistä.

Korkeasuhdanne maailmantaloudessa jatkuu, mutta nopein kasvuvaihe on jo takana. Etenkin Euroopassa on merkkejä talouskasvun hidastumisesta. Maailmankaupan kasvu hidastuu ennustejaksolla. Erityisesti euroalueella kasvu jää vaatimattomaksi.

Vuonna 2019 talouskasvu hidastuu 1,7 prosenttiin. Merkittävin yksittäinen talouskasvua hidastava tekijä on rakennusinvestointien supistuminen. Rakennusinvestointien arvioidaan vähenevän lähivuosina, koska asuntotuotanto on noussut poikkeuksellisen korkealle tasolle. VM:n ennusteen mukaan vuonna 2019 kovin investointivaihe on ohitettu. Yksityisten investointien kasvu jatkuu, mutta aiempaa hitaampana.

VM:n ennusteen mukaan vuonna 2020 bruttokansantuote kasvaa 1,6 prosenttia. Yksityisen kulutuksen kasvu hidastuu edelleen, vaikka palkkasumman kasvu jatkuu, kun ansiotason nousu kiihtyy.

Hyvä talous- ja työllisyyskehitys sekä hallitusohjelman mukaiset sopeutustoimet tasapainottavat julkista taloutta lähivuosina. Julkisen talouden rahoitus ei kohenemisesta huolimatta ole kestävällä pohjalla. Väestön ikääntyminen kasvattaa julkisia menoja, vähentää työikäisen väestön määrää ja heikentää talouden kasvumahdollisuuksia. Talouskasvun ennakoidaan asettuvan pitkällä aikavälillä 1-1,5 prosentin välille, eivätkä talouskasvusta julkiseen talouteen syntyvät tulot riitä nykyrakentein rahoittamaan julkisia palveluja ja etuuksia.

Lähde: Valtiovarainministeriö: Taloudellinen katsaus, syksy 2018.

4.1 Aluetalouden kehitysnäkymät

Pohjois-Savon aluetalouden vahvuuksia ovat kone- ja energiateknologia, puunjalostus sekä elintarviketuotanto. Elinkeinoelämän positiivinen vire on vahvistunut entisestään Ylä-Savon alueella ja yritysten kasvuhakuisuus on lisääntynyt. Metalliteollisuus on viime vuodet ollut Ylä-Savon kasvun veturi.

Talouskasvu on viime vuosina ollut vahvaa koko maakunnassa. Vuonna 2017 yritysten liikevaihto kasvoi Pohjois-Savossa 6,7 prosenttia. Ylä-Savossa kasvu oli 8,4 prosenttia. Koko maassa liikevaihdon kasvu oli 6,1 prosenttia. Maakuntien välisessä vertailussa Pohjois-Savo oli liikevaihdon osalta maakuntien keskikastia mutta viennissä kärkimaakuntia.

Pohjois-Savossa vienti kasvoi 16,4 prosenttia. Eniten vienti kasvoi Ylä-Savon seudulla (25,8 %). Vuonna 2016 vienti kasvoi 3,6 prosenttia. Koko maassa vienti piristyi 7,8 prosentin kasvuun eli koko maan vienti on lähtenyt vetämään.

Vuosina 2005-2017 yritysten liikevaihdon kasvu (3,4 %) on ollut nopeinta Ylä-Savossa. Maan keskimääräinen kasvu on ollut 2,3 %. Ylä-Savon alueen ja Iisalmen haasteita ovat erityisesti työvoiman saatavuuteen liittyvät ongelmat sekä väestönkehitys.

Vuoden 2018 alkupuolisko osoittaa tasaisen kasvun jatkuvan Pohjois-Savossa. Koko maan tilanne on parantunut ja kasvu on saavuttanut Pohjois-Savon tason, jossa kasvu alkoi noin vuotta aikaisemmin. Hyvän talouskehityksen keskeinen syy on maailmantalouden vahva veto, jonka hyödyntämistä kohentunut kilpailukyky tukee.

Lähteet:
Pohjois-Savon liitto: Pohjois-Savon aluetalouskatsaus, kevät 2018.
Pohjois-Savon liitto: Pohjois-Savon aluetalouskatsaus, syksy 2018.

4.2 Kuntatalous

Kuntien tilinpäätöstietojen mukaan kuntatalous vahvistui vuonna 2017. Kuntatalouden vahvistumista selittävät ennen kaikkea toimintamenojen maltillinen kasvu sekä verotulojen kasvun nopeutuminen.

Kokonaisuutena valtionosuuksia osoitetaan kunnille vuonna 2019 noin kolme prosenttia vähemmän kuin vuonna 2018. Valtionvarainministeriön (VM) ennusteen mukaan kuntatalous heikkenee vuonna 2018 hieman edellisvuodesta toimintamenojen kasvun nopeutuessa ja verotulojen kasvun hidastuessa.

Suotuisasta suhdannekehityksestä huolimatta kuntien verotulojen kehitys jää vuonna 2018 likimain vuoden 2017 tasolle. Kunnallisveron kertymää pienentävät erityisesti tämän vuoden joulukuussa maksettavat poikkeuksellisen suuret ennakonpalautukset. Kuntien henkilöstömenot kääntyvät puolestaan neljän vuoden supistumisen jälkeen maltilliseen kasvuun muun muassa ansiotason nousun seurauksena. Niitä kasvattaa myös tuloksellisuuteen perustuvan kertaerän kustannusvaikutus, joka kohdistuu vuodelle 2018.

Vuonna 2019 kuntatalouden tilikauden tuloksen arvioidaan hieman paranevan. Toimintamenoja kasvattavat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeen kasvun lisäksi kunta-alan palkankorotukset ja kilpailukykysopimuksen lomarahaleikkauksen päättyminen.

Kuntatalouden nettoinvestoinnit pysyvät lähivuosina korkealla tasolla. Nykyisen rakennuskannan kunnossapito edellyttää edelleen mittavia korjausinvestointeja ja lisäksi sairaalarakentaminen on vilkasta.

VM:n arvion mukaan toimintamenot kasvavat vuosina 2018-2022 ripeämmin kuin muutamina viime vuosina. Tämä johtuu muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeen kasvusta ja menojen kasvua hillitsevien kuntatalouden sopeutustoimien hiipumisesta. Lisäksi henkilöstömenot kääntyvät jälleen maltilliseen kasvuun muun muassa ansiotason nousun seurauksena neljän vuoden peräkkäisen supistumisen jälkeen.

Suomen suhdannenousun ennakoidaan jatkuvan vielä vuonna 2018. Suomen talouden kasvu hidastuu kuitenkin noin 1,5 prosentin vuosikasvuun tulevina vuosina. Keskipitkällä aikavälillä vuosina 2021-2022 talouskasvun arvioidaan palaavan potentiaalisen tuotannon kasvun tasolle eli noin prosenttiin.

Merkittävä epävarmuustekijä tulevaisuudessa on sote- ja maakuntauudistus, jota koskeva lainsäädäntövalmistelu on kesken. Mikäli sote- ja maakuntauudistus toteutuu, on sillä merkittävät vaikutukset kuntatalouteen.

Lähde: Valtiovarainministeriö: Kuntatalousohjelma vuodelle 2019, 14.9.2018.

4.3 SOTE- ja maakuntauudistus

Maakunta- ja SOTE-uudistuksessa perustetaan uudet maakunnat (18 kpl), uudistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon rakenne, palvelut ja rahoitus sekä siirretään maakunnille uusia tehtäviä. Lakkaavia organisaatioita ovat mm. Ely-keskukset, TE-toimistot, maakuntien liitot, pelastuslaitokset ja aluehallintovirastot.

Suurin muutos uudistuksessa on jako kolmeen hallinnon tasoon, jotka ovat valtio, maakunta ja kunta:

1. Kunta on olemassa paikallisia tehtäviä varten, paikallisen osallistumisen ja vaikuttamisen yhteisönä sekä väestön terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä varten.
Kunnan vastuulle jäävät:
- Elinvoimapalvelut
- Sivistys- ja hyvinvointi
- Tekninen toimiala (ml. vesihuolto, jätehuolto jne.)
- Ympäristönsuojelu (organisoinnista päätettävä)

2. Maakunta vastaa sote-palveluiden järjestämisestä ja muista alueellisista tehtävistä.
Maakunnan tehtävät ovat:
- sosiaali- ja terveydenhuolto
- pelastustoimi ja ympäristöterveydenhuolto
- maaseudun kehittäminen ja maatalouden edistäminen
- rahoittaminen ja viljelijätukeen liittyvät tehtävät
- elinkeinoelämän ja innovaatioympäristöjen kehittäminen ja rahoittaminen
- eräät liikenteen suunnittelu- ja rahoitustehtävät
- alueiden käytön ohjaus ja suunnittelu
- maakunnallisen identiteetin ja kulttuurin edistäminen
- lain perusteella annettavat muut alueelliset palvelut

3. Valtio vastaa valtakunnallisista tehtävistä sekä perusoikeuksien, oikeusvaltion ja yleisen turvallisuuden toteutumisesta. Kaikilla hallinnon tasoilla hallinnon toiminnasta ja taloudesta päättävät ja ovat vastuussa vaaleilla valitut ylimmät päättäjät. Valtio rahoittaa maakuntia ja kuntia

Kuntien rahoituspohja muuttuu merkittävästi, kun valtionosuusjärjestelmä uudistetaan. Suurin osa rahoituksesta kohdennetaan jatkossa maakunnille. Tämän lisäksi kuntien verotulot vähenevät. Kunnallisveron vähennys ennakkotietojen perusteella on 11,71 prosenttiyksikköä. SOTE- ja maakuntauudistusta koskeva lainsäädäntövalmistelu on edelleen kesken. Tämän hetken tietojen perusteella uudistuksen on määrä tulla voimaan vuoden 2021 alusta.

Mikäli uudistus toteutuu, muuttaa se merkittävästi Iisalmen kaupungin toimintaa ja taloutta. Uudistuksen myötä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä palo- ja pelastustoimen palvelujen järjestämisvastuu siirtyy Pohjois-Savon maakunnalle. Samalla kaupungin talousarviosta poistuvat kyseiset määrärahat.

Kaupungin organisaatiosta maakuntaan siirtyviä toimintoja ovat maaseutu- ja lomituspalvelut. Uudistuksen myötä talousarviosta poistuvat myös kyseiset määrärahat ja tulot. Tämän hetken tietojen perusteella ympäristönsuojelutehtävät sekä koulupsykologi- ja kuraattoripalvelut eivät siirry Ylä-Savon SOTE kuntayhtymältä maakuntaan, jolloin kyseisten toimintojen järjestämisestä on päätettävä erikseen.

Muutoksia on tulossa todennäköisesti myös työmarkkinatuen kuntaosuuden rahoitukseen.

SOTE- ja maakuntauudistuksen vaikutuksista on tehty taloudellista vaikutusarviointia, jota on esitelty valtuustoseminaarissa. Käytettävissä olevien tietojen perusteella on arvioitu, että uudistuksen myötä kaupungin rahoituspohjasta poistuu enemmän tuloja kuin menoja ja uudistuksen taloudelliset vaikutukset heikentävät talouden tasapainoa vuoden 2022 jälkeen. Kaupungin rahoituspohjan muutos ja korkea investointitaso muodostavat suunnitelmakaudella merkittävät taloduellisen riskin.

Koska SOTE- ja maakuntauudistusta koskeva lainsäädäntövalmistelu on kesken, ei muutoksen taloudellisia vaikutuksia tulos- ja rahoituslaskelmaan ole esitetty taloussuunnitelman luvuissa (koskee vuotta 2021).

5 Iisalmen kaupungin talous

Vuoden 2018 tilikauden on arvioitu toteutuvan ylijäämäisenä. Muutetun talousarvion mukainen ylijäämä on 0,6 M€. Iisalmen kaupungilla ei ole taseessa kattamatonta alijäämää, taseylijäämää on 9,4 M€ (sis. vesilaitos) ja talousarvio 2019 sekä toimintasuunnitelma 2020–2021 on laadittu siten, että talous on tasapainossa.

Iisalmen kaupungin talousarvio vuodelle 2019 on valmisteltu perustuen vuoden 2018 talousarvioon. Toimintakulujen kasvu on 1,6 prosenttia. Keskeisin kuluja lisäävä tekijä ovat kunta-alan palkankorotukset. Taloussuunnitelma vuosille 2019-2021 on ylijäämäinen.

Suunnitelmakaudella 2019-2021 keskimääräinen toimintakulujen kasvuprosentti jää ennusteen mukaan alle yhden prosentin ja toimintakatteen kasvu on maltillisella tasolla, joten taloussuunnitelma toteuttaa kaupunkistrategian tavoitetta vakaan talouden Iisalmi.

5.1 Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA Iisalmen kaupunki	TP2017	TA2018	Muutettu TA2018	TA2019	Muutos TAm18/TA19	TS2020	TS2021
Toimintatuotot	37 420 606	36 975 240	37 004 940	**36 633 564**	**-1,0 %**	36 208 972	36 248 972
Myyntituotot	18 838 970	18 832 860	18 865 860	18 769 594	-0,5 %	18 741 003	18 781 003
Maksutuotot	3 412 216	3 390 560	3 390 560	3 288 340	-3,0 %	3 293 340	3 293 340
Tuet ja avustukset	2 051 660	1 608 570	1 605 270	1 731 198	7,8 %	1 313 368	1 313 368
Muut toimintatuotot	13 117 760	13 143 250	13 143 250	12 844 432	-2,3 %	12 861 261	12 861 261
Toimintakulut	-157 181 248	-160 772 170	-161 253 270	**-163 771 022**	**1,6 %**	-164 925 801	-165 505 872
Henkilöstökulut	-41 623 290	-42 593 760	-43 000 260	-42 150 590	-2,0 %	-42 065 587	-42 276 066
Palvelujen ostot	-92 380 220	-93 982 040	-94 042 940	-96 282 534	2,4 %	-97 455 443	-97 641 767
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 851 778	-6 028 780	-6 037 680	-6 040 100	0,0 %	-6 066 018	-6 110 161
Avustukset	-6 633 860	-7 282 500	-7 282 500	-8 221 500	12,9 %	-8 303 715	-8 345 230
Muut toimintakulut	-10 692 100	-10 885 090	-10 889 890	-11 076 298	1,7 %	-11 035 038	-11 132 648
Toimintakate	**-119 760 642**	**-123 796 930**	**-124 248 330**	**-127 137 458**	**2,3 %**	**-128 716 829**	**-129 256 900**
Verotulot	75 573 721	74 940 600	74 940 600	**78 100 000**	**4,2 %**	80 048 000	81 600 000
Valtionosuudet	51 455 653	53 096 900	53 713 405	**53 524 453**	**-0,4 %**	53 300 000	53 000 000
Rahoitustuotot-ja kulut yht.	3 225 390	2 734 530	2 734 530	**2 762 310**	**1,0 %**	2 627 310	2 341 310
Korkotuotot	65 746	56 100	56 100	**51 200**	**-8,7 %**	51 200	51 200
Muut rahoitustuotot	3 614 792	3 347 930	3 347 930	**3 311 610**	**-1,1 %**	3 311 610	3 311 610
Korkokulut	-222 083	-395 000	-395 000	**-326 000**	**-17,5 %**	-461 000	-747 000
Muut rahoituskulut	-233 065	-274 500	-274 500	**-274 500**	**0,0 %**	-274 500	-274 500
Vuosikate	**10 494 122**	**6 975 100**	**7 140 205**	**7 249 305**	**1,5 %**	**7 258 481**	**7 684 410**
Poistot	-7 632 965	-6 912 200	-6 912 200	-7 212 600	**4,3 %**	-7 383 100	-7 037 200
Suunnitelmapoistot Arvonalentumiset	-7 459 116 -173 849	-6 912 200	-6 912 200	-7 212 600	**4,3 %**	-7 383 100	-7 037 200
Tilikauden tulos	2 861 157	62 900	228 005	**36 705**	**-83,9 %**	-124 619	647 210
Poistoeron muutos	-1 079 578	-890 000	-890 000	**-955 000**	**7,3 %**	-955 000	-979 000
Rahastojen muutos	-29 393	1 340 000	1 270 000	**1 340 000**	**5,5 %**	1 340 000	1 340 000
Yli-/alijäämä	**1 752 186**	**512 900**	**608 005**	**421 705**	**-30,6 %**	**260 381**	**1 008 210**

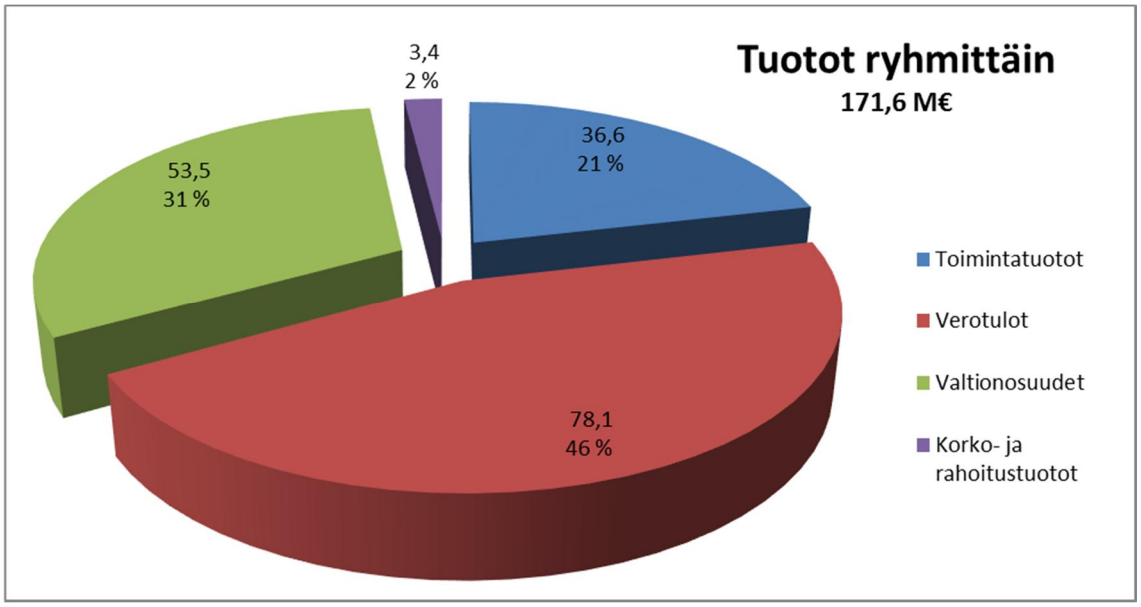
Huom. maakuntauudistuksen vaikutusta ei huomioitu lainsäädännön keskeneräisyydestä johtuen (koskee taloussuunnitelmavuotta 2021).

Tuloslaskelma sisältää sisäiset ja ulkoiset erät, ei sisällä vesilaitosta.

Tuloslaskelma on kaupungin kokonaistaloudellinen laskelma, jonka tehtävänä on osoittaa tulorahoituksen riittävyys palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannusiin. Vuonna 2019 tulot riittävät kattamaan menot eikä alijäämää arvion mukaan synny.

Vuonna 2019 toimintatuottojen arvioidaan vähenevän -1,0 % ja toimintakulujen kasvavan 1,6 %. Toimintakate heikkenee 2,3 %.

Toimintatuottojen vähenemiseen vuoteen 2018 verrattuna vaikuttavat muutokset suurimmissa toimintatuottojen erissä, joita ovat lomituspalvelukorvaukset, lasten päivähoitomaksut, ateriapalveluiden myynti sekä pääsymaksut.

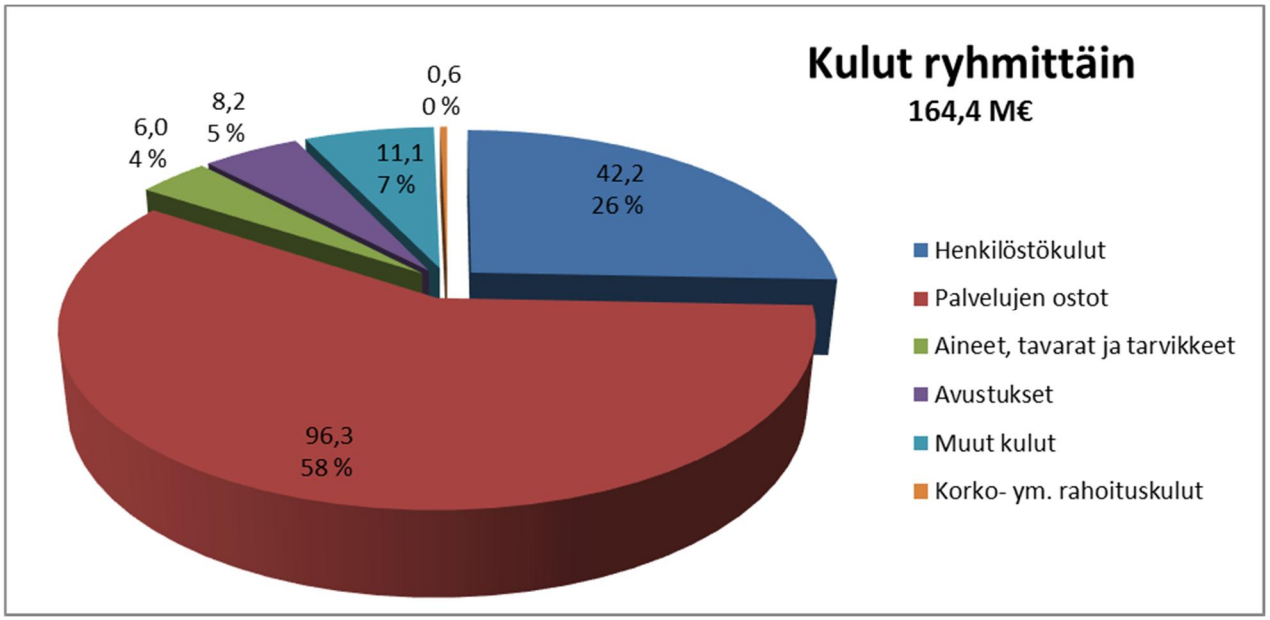
Kuva 3. Tuotot ryhmittäin 2019.

Toimintakulujen kasvuun vaikuttava tekijä ovat palkkojen sopimuskorotukset sekä palvelujen ostojen kasvu. Huolimatta siitä, että sopimuskorotukset vaikuttavat henkilöstökustannusten nousuun, vähenevät henkilöstökustannukset -2,0 % vuoteen 2018 verrattuna.

Palvelujen ostojen kasvuun vaikuttaa erityisesti Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän maksuosuuden kasvu (2,6 %). Avustusten kustannusten kasvuun vaikuttavat palvelusetelimenot, joiden arvioidaan kasvavan vuonna 2019.

Kustannuksia hillitsee työnantajamaksujen lasku sekä henkilöstövähennykset varhaiskasvatuksessa ja ruokapalveluissa. Merkittävä vaikutus henkilöstökustannusten vähenemiseen on myös lomituspalveluiden henkilöstökustannusten vähennys vuonna 2019.

Uudet kunta-alan työ- ja virkaehtosopimukset ovat voimassa 1.2.2018-31.3.2020. Sopimuskorotukset toteutetaan vuosina 2018-2019. Palkankorotusvaraus talousarviossa on 2,4 %. Kilpailukykysopimukseen sisältyvää lomarahojen 30 % leikkaus on tehty talousarvioon kolmen kuukauden osalta. Työnantajamaksujen muutokset ja näiden vaikutus valtionosuuksiin ja verotuloihin on huomioitu talousarvion valmistelussa.

Kuva 4. Kulut ryhmittäin 2019.

Vuoden 2019 vuosikate on 7,3 M€ (2018: 7,1 M€). Vuosikate kattaa poistot ja tilikauden ylijäämäksi muodostuu 0,42 M€. Suunnitelmavuosina 2020-2021 talousarvio on tasapainossa ja ylijäämäinen.

Alla olevassa taulukossa on esitetty Iisalmen kaupungin tuloslaskelman keskeiset tunnusluvut vuosilta 2017-2019

Iisalmen kaupungin tuloslaskelman keskeiset tunnusluvut 2017-2019 (Luvut eivät sisällä vesilaitosta)			
	TP2017	**TAm2018**	**TA2019**
Tuloveroprosentti	20,50	20,50	20,50
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	24	23	22
Toimintakate, milj. euroa	**-119,8**	**-124,3**	**-127,1**
Verotulot, milj. euroa	75,6	74,9	78,1
Valtionosuudet, milj. euroa	51,5	53,7	53,5
Vuosikate, milj. euroa	**10,5**	**7,1**	**7,3**
Vuosikate, % poistoista	138	103	101
Vuosikate, euroa/asukas	485	328	336
Kertynyt ylijäämä(alijäämä), €/as	191	218	239
Asukasluku 31.12.	21 639	arv. 21 767	arv. 21 600

Kuva 5. Iisalmen kaupungin tuloslaskelman keskeiset tunnusluvut (ei sis. vesilaitosta)

5.1.1 Verotulot

Vuonna 2018 Iisalmen kokonaisverokertymän ennakoidaan Kuntaliiton ennusteen mukaan olevan -0,5 % heikompi kuin edellisenä vuonna (2017). Vuonna 2019 verotulojen ennakoidaan kasvavan 3,9 %. Vuosina 2019-2021 verotulojen arvioidaan kasvavan n. 2-3 % vuodessa.

Verotulojen kehitys 2017-2019

1 000 €	TP 2017	TA 2018	TP 2018 ennuste (lokakuu)	TA 2019	Muutos 2018 (ennuste)-2019, %
Tulovero	64 544	63 892	63 700	66 070	3,7
Kiinteistövero	5 775	5 763	5 700	5 630	0,0
Yhteisövero	5 255	5 286	5 800	6 400	10,3
YHTEENSÄ	**75 573**	**74 941**	**75 200**	**78 100**	**3,9**

Myönteisen talouskehityksen arvioidaan jatkuvan suunnitelmakaudella, mikä näkyy erityisesti yhteisö- ja tuloverojen kertymässä.

Efektiivinen kunnallisveroaste 2017-2019[1]

Kunnallisveroaste (%)	2017	2018	2019
Tuloveroprosentti	20,50	20,50	20,50
Kunnallisveroaste	14,22	14,23	14,23

1 Efektiivisellä veroasteella tarkoitetaan tosiasiassa maksuunpantujen verojen suhdetta tuloihin. Erilaisten vähennysten johdosta kuntien tuloveroprosentti ei vastaa todellista veroastetta, vaan sitä kuvataan efektiivisen veroasteen avulla.

Veroprosentit vuonna 2019

Tuloveroprosentti 20,50 %
Kiinteistöveroprosentit
- vakituinen asuinrakennus 0,55 %
- muu asuinrakennus 0,93 %
- yleinen kiinteistövero 1,10 %
- voimalaitos 2,85 %
- yleishyödyllinen yhteisö 0,00 %
- rakentamaton asuinpaikka 3,00 %

5.1.2 Valtionosuudet

Vuonna 2018 valtionosuusrahoitus on 4,4 % suurempi kuin edellisenä vuonna (2017). Peruspalvelujen valtionosuus sen sijaan on laskenut viime vuosina. Valtionosuusrahoituksen kasvu vuosina 2017-2018 perustuu verotuloihin perustuvaan valtionosuuden tasauksen sekä opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuusrahoituksen kasvuun.

Vuonna 2019 valtionosuusrahoituksen ennakoidaan vähenevän -0,4 %. Vuosina 2020-2021 valtionosuusrahoituksen ennakoidaan kokonaisuudessaan vähenevän.

Valtionosuusrahoitus 2017-2019

1 000 €:	TP 2017	TA 2018	TA 2018 muutettu	TA 2019	Muutos, muutettu TA 2018-TA 2019, %
Peruspalvelujen valtionosuus	43 985	43 191	43 632	43 632	0,0
Verotuloihin per. valtionosuuden tasaus	10 128	11 386	11 327	11 208	-1,1
Järjestelmämuutokset tasaus	-1 234	-	-	-	-
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	-1 423	-1 480	- 1 246	-1 316	5,6
YHTEENSÄ	**51 456**	**53 097**	**53 713**	**53 524**	**-0,4**

5.1.3 Poistot ja arvonalentumiset

Perusopetuksen palveluverkkosuunnitelman yhteydessä valtuusto linjasi, että Kirkonsalmen ja Kilpijärven koulurakennukset puretaan uusien koulujen valmistuttua. Kyseisten koulurakennusten yhteenlaskettu tasearvo on yhteensä noin 3,6 milj. euroa. Tasearvo poistetaan nopeutetulla aikataululla, mikä lisää poistojen määrää suunnitelmakaudella. Uusien koulurakennusten on määrä valmistua vuonna 2021.

Alustavan suunnitelman mukaan Ylä-Savo –talon purkaminen toteutetaan vuonna 2020. Alaskirjaus ko. rakennuksesta on tehty jo vuoden 2017 tilinpäätöksessä.

5.2 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma € Iisalmen kaupunki	TP2017	TA2018	Muutettu TA2018	TA2019	TS2020	TS2021
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	10 494 121	6 975 100	7 140 205	7 249 305	7 258 481	7 684 410
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	51 156	-499 000	-499 000	-287 000	-287 000	-287 000
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-12 434 956	-11 653 000	-9 705 500	-11 752 000	-18 799 000	-19 249 000
Rah.osuudet investointimenoihin	24 000	202 000	202 000	183 000	540 000	660 000
Pysyvien vastaavien	222 070	599 000	844 000	387 000	387 000	387 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	**-1 643 609**	**-4 375 900**	**-2 018 295**	**-4 219 695**	**-10 900 519**	**-10 804 590**
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten vähennykset	126 025	118 910	118 910	112 590	106 920	101 770
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	11 550 000	11 500 000	11 500 000	11 600 000	18 200 000	18 500 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 812 640	-8 529 320	-8 529 320	-8 595 700	-9 002 100	-8 815 400
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-916 688	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 281 112	0	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	3 665 585	3 089 590	3 089 590	3 116 890	9 304 820	9 786 370
Rahavarojen muutos	**2 021 976**	**-1 286 310**	**1 071 295**	**-1 102 805**	**-1 595 699**	**-1 018 220**

Huom. maakuntauudistuksen vaikutusta ei huomioitu lainsäädännön keskeneräisyydestä johtuen (koskee taloussuunnitelmavuotta 2021).

Rahoituslaskelman tunnusluvut:	TP2017	Muutettu TA2018	TA2019	TS2020	TS2021
Toiminnan ja investointien vuotuinen rahavirta	-1 643 609	-2 018 295	-4 219 695	-10 900 519	-10 804 590
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		-3 661 904	-7 881 599	-18 572 118	-29 376 708

Talousarvion rahoituslaskelmaan kootaan käyttötalous- tuloslaskelma- ja investointiosan tulojen ja menojen aiheuttama rahavirta (toiminnan ja investointien rahavirta). Lisäksi rahoitusosaan merkitään kaupungin antolainauksen, lainakannan ja mahdolliset oman pääoman muutokset sekä arvio merkittävistä muutoksista muissa maksuvalmiuden erissä (rahoituksen rahavirta).

Rahoituslaskelmassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat. Välisummana esitetään toiminnan ja investointien rahavirta. Ylijäämäinen välisumma osoittaa, että investoinnit rahoitetaan kokonaisuudessaan tulorahoituksella, investointien rahoitusosuuksilla tai omaisuuden myynnillä. Negatiivinen välisumma osoittaa määrän, joka on rahoitettava pääomarahoituksella.

Toiminnan ja investointien rahavirta on suunnitelmakaudella negatiivinen, mikä tarkoittaa sitä, että rahoitusvaje joudutaan kattamaan lainarahoituksella.

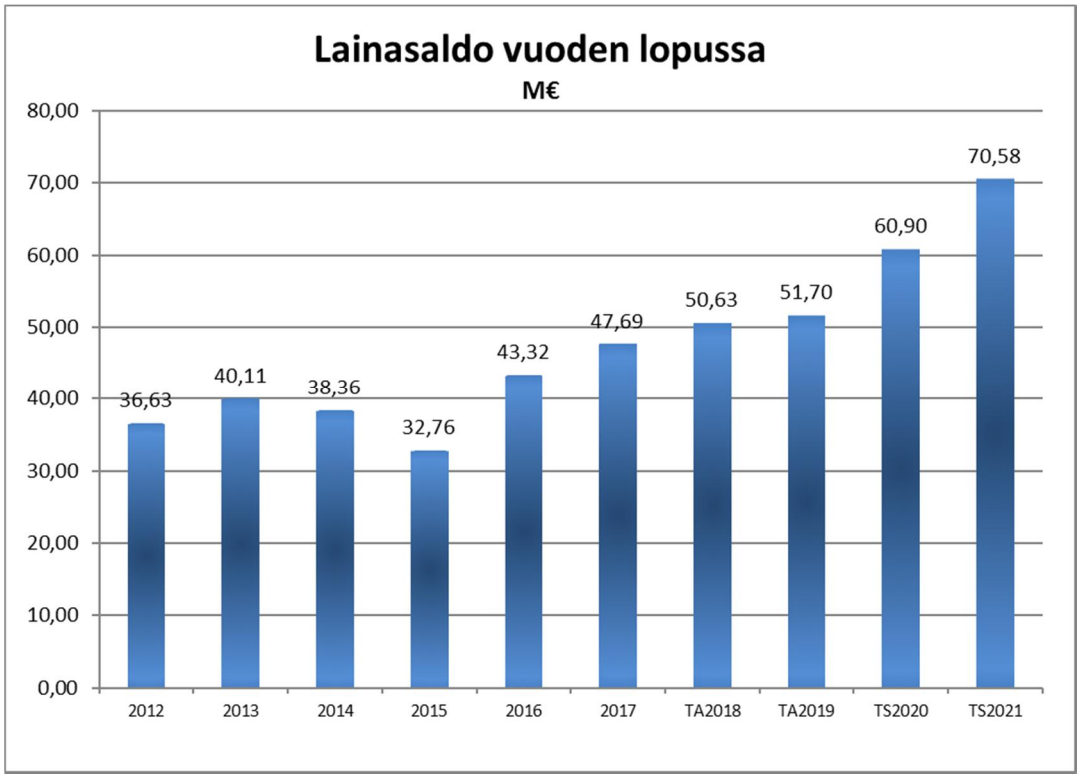
Rahoituslaskelma on rahavirtalaskelman luonteinen. Sen lopussa esitetään toiminnan ja investointien sekä rahoituksen rahavirtojen vaikutus kaupungin rahavaroihin eli sitä, miten kaupungin rahavarat muuttuvat toiminnan johdosta tilikauden aikana.

Talousarvion tasapainoperiaatteen mukaan talousarviossa osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Rahoitusosassa osoitetaan, miten talousarvio vaikuttaa maksuvalmiuteen, kuinka paljon tarvitaan tulorahoituksen lisäksi pääomarahoitusta investointeihin ja lainanlyhennyksiin sekä miten rahoitustarve katetaan. Tulorahoituksen riittämättömyys tarkoittaa lisääntyvää lainanottotarvetta ja korkomenojen kasvua.

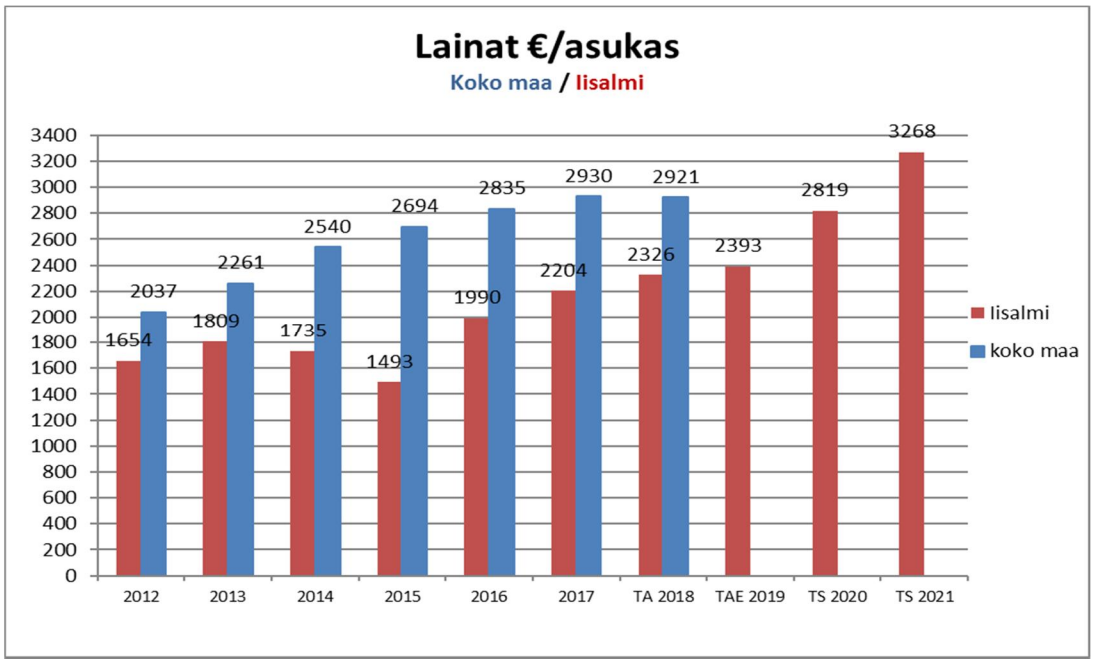
Valtuuston vastuulla on seurata velkaantumista ja tarvittaessa reagoida, mikäli rahoituksen riittävyys ja vakavaraisuus vaarantuvat. Seuranta ja reagointivastuu koskevat koko konsernia, ei pelkästään Iisalmen kaupunkia. Konsernitilinpäätös sisältää konsernitaseen, josta on nähtävissä myös konsernilainat.

Kaupungin talousarvioon 2019 sisältyy uutta lainanottoa 11,6 milj. euroa ja lainojen lyhennystä 8,6 milj. euroa (ei sis. vesilaitosta). Vuoden 2019 lopussa kaupungin arvioitu lainasaldo on 51,7 M€ eli 2 393 €/as (71,3 M€ sis. vesilaitos, 3 300 €/as.) ja suunnitelmakauden lopussa vuonna 2021 lainasaldon arvioidaan olevan 70,6 € (88,6 M€ sis. vesilaitos, n. 4 100 €/as).

Talousarvioon sisältyy 0,1 M€ euroa antolainojen lyhennystä. Uusien antolainojen myöntämistä talousarvioon ei sisälly.

Kuva 6. Lainasaldo vuoden lopussa (ei sis. vesilaitosta)

Kuva 7. Lainat €/ asukas (ei sis. vesilaitosta)

Koko maan luvut sisältävät liikelaitosten lainat, joten luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia.

	TA 2019	TS 2020	TS 2021
Lainamäärä, €/as	3 300	3 700	4 100

Asukaskohtaisen lainamäärän kehitys, €/as (sis. vesilaitoksen)

Kaupunkistrategian tavoitteena on, että kaupungin lainamäärä (€/asukas konsernitarkastelu) ja korjausvelka ovat alle kuntien keskiarvon ja kilpailukykyisellä tasolla muihin vastaavankokoisiin seutukaupunkeihin verrattuna. Kuntien keskiarvoa konsernitasolla on hankala arvioida suunnitelmakaudella, mutta tarkasteltuna peruskuntia (sis. liikelaitokset) kaupungin lainamäärä ylittää kuntien keskiarvon suunnitelmakaudella.

Alla olevassa taulukossa on esitetty Iisalmen kaupungin rahoituslaskelman keskeiset tunnusluvut vuosilta 2017-2019.

Iisalmen kaupungin rahoituslaskelman keskeiset tunnusluvut 2017-2019 (Luvut eivät sisällä vesilaitosta)			
	TP2017	**TAm2018**	**TA2019**
Investoinnit, (br.) milj. euroa	**12,4**	**9,7**	**11,7**
Investointien tulorahoitus %	85,0	75,0	63,0
Lainojen muutos, milj. euroa	5,0	3,0	3,0
Lainanhoitokate	1,8	0,8	0,8
Lainat, euroa/asukas	2202	arv. 2 326	arv. 2 393
Asukasluku 31.12.	21 639	arv. 21 767	arv. 21 600

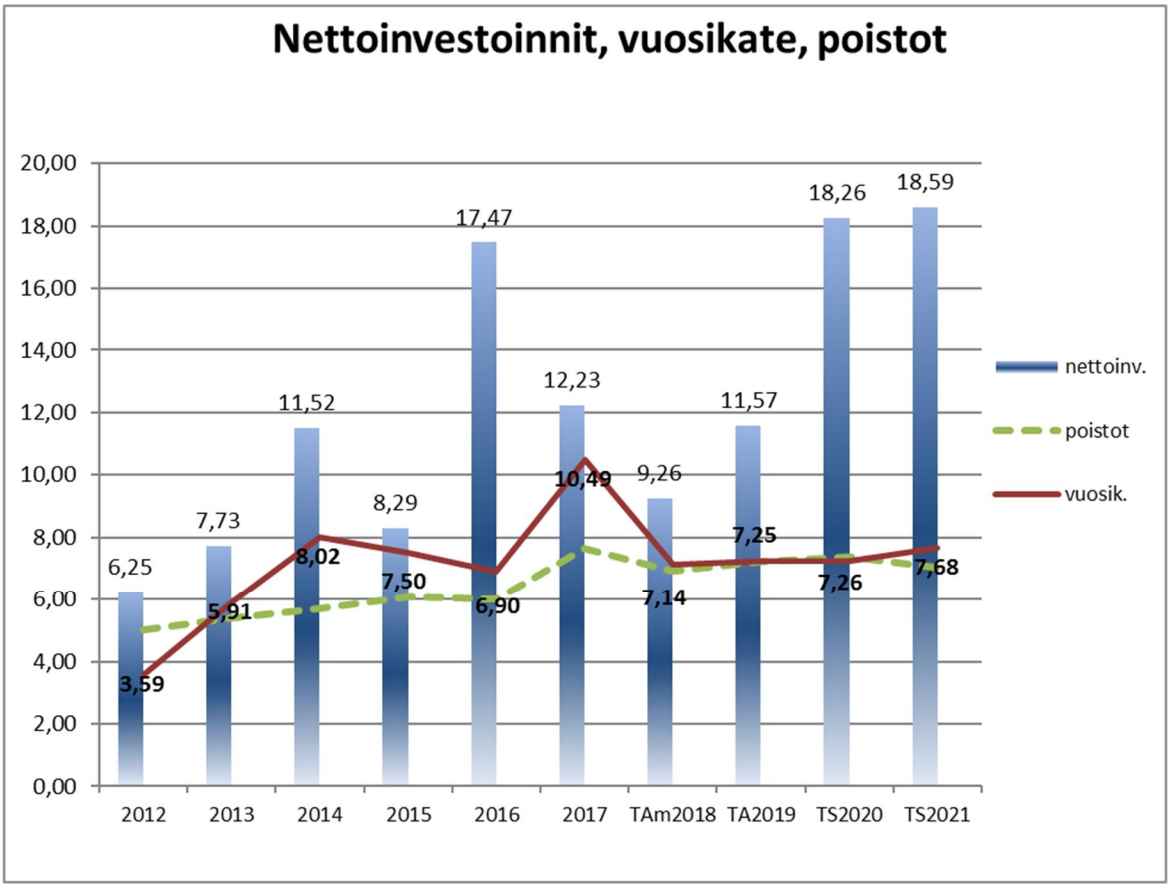
Kuva 8. Iisalmen kaupungin talouden keskeiset tunnusluvut 2017-2019 (ei sis. vesilaitosta).

5.3 Investoinnit ja vuosikate

Bruttoinvestoinnit vuonna 2019 ovat 11,7 M€ ja nettoinvestoinnit 11,6 M€. Investointisuunnitelman keskiarvo vuosille 2019-2023 on 14,8 M€/netto, kun edellisen vuoden arvio tuleville vuosille oli 12,3 M€/vuosi. Investoinnit on eritelty tarkemmin investointisuunnitelmassa.

Merkittävimpiä investointeja ovat perusopetuksen palveluverkkosuunnitelman mukaiset koulujen rakennushankkeet sekä uuden uimahallin rakentaminen.

Kaupunkistrategian tavoitteena on, että vuosikate kattaa poistot ja vuosikate sekä nettoinvestoinnit ovat pitkällä aikavälillä tasapainossa. Arvion mukaan vuosikate kattaa poistot suunnitelmakaudella, mutta nettoinvestoinnit eivät ole tasapainossa pitkällä aikavälillä tarkasteltuna. Investointitaso nousee merkittävästi vuosina 2020-2023 ja kaupungin lainamäärä kasvaa merkittävästi.

Kuva 9. Nettoinvestoinnit (ei sis. vesilaitosta), vuosikate, poistot.

Talousarvio sisältää esityksen Investointi- ja kehittämisrahaston käytöstä seuraavasti:

2019	Runnin ja Hernejärven koulut	1,34 M€
2020	Eteläinen päiväkoti	1,34 M€
2021	Uimahalli	1,34 M€

5.4 Keskeiset muutokset toimialoittain

Elinvoima- ja konsernipalvelut -toimiala

- varaudutaan kolmien valtiollisten vaalien järjestämiseen (eduskuntavaalit, europarlamenttivaalit sekä maakuntavaalit)
- kaupunkistrategian toimeenpano ja jalkauttaminen käytäntöön
- valmistautuminen kuntien automaattiseen talousraportointiin, määrärahavaraus 20 000 euroa
- markkinoinnin lisäpanostus 200 000€
- maakunnallisen Future Savo –hankkeen päätoteuttajan rooli
- lomatoimen palvelutarpeen väheneminen ja lomatoimen uudelleenjärjestelyt
- maksuosuus Ylä-Savon SOTE kuntayhtymälle 74,8 M€ (kasvu 2,6 %)
- varaus Pohjois-Savon pääomarahaston perustamiselle 0,5 M€ talousarvion investointiosassa

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala

- kansalaisopiston maksujen korotus
- ruokapalveluiden aterioiden myynnin vähentyminen SOTEn ja yksityisten päiväkotien osalta
- henkilöstövähennykset varhaiskasvatuksessa (määräaikaiset) ja ruokapalveluissa
- Etsivä nuorisotyö siirtyy kaupungin omaksi toiminnaksi, henkilöstölisäys 3 htv
- varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutosten, 5-vuotiaitten maksuttoman varhaiskasvatuskokeilun ja yksityisen päivähoidon osuuden kasvamisen vaikutus hoitopäivämaksutuloihin ja palvelusetelimenoihin
- 5-vuotiaitten varhaiskasvatuskokeilusta luopuminen 1.8.2019 alkaen
- perusopetuksessa koulutuksellista tasa-arvoa edistäviä toimenpiteitä, toteutus erityisavustuksella kustannusneutraalisti
- Digiloikka-hanketta jatketaan Olvi-säätiön ja A. E. Aminoffin rahaston avustuksella
- pedagogisen ICT-suunnitelman toimeenpano vuosille 2019 – 2021 edellyttää lisäresursseja laitehankintoihin, niiden ylläpitoon, ohjelmien lisensseihin sekä opettajien koulutukseen
- kotikuntakorvauksissa nettovähennys
- varautuminen koulukuljetusmenojen kasvuun
- lukiokoulutukseen varattu määräraha opiskelijoiden lainattavaksi hankittaviin oppikirjoihin ja kannettavien tietokoneiden leasing-vuokriin
- maahanmuuttajien lukutaitovaiheen koulutus ostopalveluna ja UMAKO-koulutus kansalaisopiston järjestämänä, molempiin koulutuksiin saadaan OKM:n valtionosuus
- määräraha Ylä-Savo Sinfoniettan toimintaan
- Pohjolankadun taidenäyttelyyn määräraha kulttuuripalveluissa

Tekninen toimiala

- tonttien myyntivoittojen vähennys 212 000 euroa
- kahden rakennusmiehen palkkaaminen kiinteistöjen kunnossapitoon, vastaava vähennys ostopalvelumenoista
- varaus uimahallin lisäkunnossapitoon
- lisäpanostus langattomien verkkojen tukiasemien leasingvuokriin
- metsän myynnin lisäys 32 000 euroa
- sisäilmakyselyt 10 000 euroa, ilmanvaihtokanavien nuohous 30 000 euroa, sisäilmakorjausten aiheuttamat puhdistus- ja muuttokustannukset 20 000 euroa
- väistötilavuokrien lisäys 46 000 euroa (Runnin tekn.tila, Kirkonsalmi, Kilpijärvi, Savonia lisäys)
- Asevelikatu 24:n rakennuksen purkamiseen on varattu 150 000 euroa

Investoinnit

- investointisuunnitelma painottuu toimitilarakentamiseen ja –peruskorjaukseen
- toimitilainvestoinnit v. 2019 yht. 6,5 milj. euroa
- uusien katujen ja alueiden rakentaminen ja liikenneväylien peruskorjaus v. 2019 yht. 2,2 milj. euroa, liikunta- ja viheralueet 0,7 milj. euroa
- uimahallihanke hankesuunnitelman mukaan 2019-2022 (12,5 milj. euroa)
- uusi päiväkoti hankesuunnitelman mukaan 2019-2021 (4,2 milj. euroa)
- kulttuurikeskuksen peruskorjauksen aloitus 2021
- Vuohiniemen jätevedenpuhdistamon saneeraus valmistuu 2019
- Koulujen rakentaminen palveluverkkosuunnitelman mukaan seuraavan suunnitelman mukaisesti:

Koulu:	**Suunnittelu/rakentaminen:**	**Kustannusarvio:**
Runnin koulu	2019-2020	1,8 milj. euroa
Hernejärven koulu	2019-2020	1,2 milj. euroa
Mansikkaniemen koulu	2019-2021	5,0 milj. euroa
Kilpijärven koulu	2019-2021	5,2 milj. euroa
Soinlahden koulu	2022-2023	2,4 milj. euroa
Partalan koulu	2023-	-
YHTEENSÄ		**15,6 milj. euroa**

II. STRATEGIAOSA

6 Iisalmen kaupunkistrategia vuoteen 2030

Kaupunkistrategia ohjaa koko kaupunkikonsernin toimintaa. Valtuuston rooli strategia-prosessissa on keskeisiä tavoitteita linjaava. Näihin tavoitteisiin konkreettista sisältöä luovat toimialat omissa käyttö- ja toimintasuunnitelmissaan, jotka hyväksytään lauta-kunnissa ja kaupunginhallituksessa. Strategiassa esitetään visio, arvot ja strategiset tavoitteet. Talousarvioon otetaan lähtökohtaisesti vain valtuuston hyväksymät tavoitteet.

Iisalmen tuore kaupunkistrategia **”Iisalmi 2030 – Suomen houkuttelevin seutukaupunki”** hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 4.12.2017 ja sen pääkohdat esitellään tässä lyhyesti.

6.1 Toiminta-ajatus

Iisalmen kaupungin **toiminta-ajatuksena** on *parantaa asukkaiden hyvinvointia ja viihtyvyyttä laadukkaalla ja tehokkaalla palvelurakenteella sekä vahvistaa koko seudun kilpailukykyä ja vetovoimaa kehittämällä menestyvän elinkeinoelämän ja yrittäjyyden edellytyksiä.*

Toimivilla liikunta- ja vapaa-ajan palveluilla sekä johdonmukaisella varhaiskasvatuksen ja koulutuspalveluiden kehittämisellä parannetaan asukkaiden hyvinvointia ja viihtyvyyttä. Osallistavat tapahtumat ja järjestöyhteistyön kehittäminen tukevat yhteisöllisyyttä

Toimiva ja kehityshakuinen kaavoitus sekä hyvä tonttien saatavuus ja niiden kilpailukykyinen hinnoittelu luovat edellytyksiä elinkeinoelämän menestymiselle. Työvoiman saatavuuden varmistaminen sekä logistiikkaan ja infrastruktuuriin panostaminen rakentavat pohjaa uudelle yrittäjyydelle.

Korkeatasoinen koulutus ja avoin hallintokulttuuri sekä tarkka talouden hallinta ja palveluverkon kehittäminen takaavat laadukkaan ja tehokkaan palvelurakenteen myös tulevaisuudessa.

6.2 Visio

Iisalmen kaupungin **visiona** vuoteen 2030 on olla **Suomen houkuttelevin seutukaupunki.** Tavoitetilassa Iisalmen kaupunki on *kansainvälisesti tunnettu 25 000 asukkaan vetovoimainen seutukaupunki, joka tarjoaa loistavat yrittämisen olosuhteet ja toimivat seudulliset palvelut.*

Asukasluvun lasku on saatu kääntymään ja väestön kasvu on noin 1% vuotuisella tasolla. Iisalmi houkuttelee muuttajia ja on palvelutarjonnan ja elinvoimansa kautta seudun selkeä veturi. Iisalmen imago on positiivisessa mielessä tunnettu ja houkutteleva myös kansainvälisille osaajille. Kaupunki huolehtii, että yrittäjien näkökulma otetaan kaupungin kehittämisessä huomioon ja yrittämisen edellytykset ovat kunnossa. Iisalmen palvelutarjonta pysyy laajana ja kehittyy asukaslähtöisesti koko seudun tarpeet huomioiden.

6.3 Arvot

Kaupunkistrategian arvoperustana ovat **Iisalmen kaupungin arvot**.

1. Tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus
Tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus ovat kaupungin toimintoja, hallintoa ja kehittämistä koskevia läpileikkaavia periaatteita.

2. Avoimuus
Avoimuus ja läpinäkyvyys ovat päätöksenteon perustana, jolla luodaan luottamusta ja luovuuden ilmapiiri. Avoimuus on demokratian toteutumisen perusta, joka antaa mahdollisuuden vaikuttamiseen ja helpottaa päätöksentekoa. Avoimuutta noudatetaan myös sisäisessä ja ulkoisessa tiedottamisessa sekä kaupungin virkojen ja tehtävien täytössä.

3. Rohkeus
Rohkeus uudistaa vanhoja toimintatapoja, ideoida ja tehdä uusia avauksia. Iisalmen tulee alueen keskuksena kulkea kehityksen kärjessä ja toimia rohkeasti muuttuvassa toimintaympäristössä. Kaupungilla täytyy olla organisaationa rohkeutta luoda uutta kasvua, tehdä päätöksiä ja toteuttaa suunnitelmia. Rohkeus antaa myös mahdollisuuden tehdä virheitä, kun kokeillaan uusia asioita.

4. Ympäristövastuullisuus
Ympäristövastuullisuus edellyttää taloudellista yhteiskuntarakennetta, tasapainoista ja kestävää taloutta sekä kustannustehokkuutta. Päätöksenteossa ympäristövastuullisuus tarkoittaa pitkäjänteisyyttä ja suunnitelmallisuutta, usein myös lähipalvelujen suosimista. Myös hyvä saavutettavuus ja logistiikka säästävät ympäristöä ja kustannuksia.

5. Yhteisöllisyys
Yhteisöllisyydellä luomme hyvää henkeä ja viihtyisyyttä. Kaiken toiminnan lähtökohtana on asiakas, kuntalainen. Kaupunkia kehitetään yhdessä henkilöstön, kuntalaisten, palvelujen tuottajien ja sidosryhmien kanssa. Otetaan käyttöön osallistavan budjetoinnin käytäntöjä, joilla asukkaat pääsevät suoraan vaikuttamaan asuinympäristönsä kehittämiseen.

6.4 Strategiset ohjelmat

Strategiaa toteutetaan toimialoilla viidellä strategisella ohjelmalla:

- **Vetovoima ja kasvu**
  - Strateginen tavoite: Kansainvälisesti vetovoimainen Iisalmi
- **Osaaminen ja hyvinvointi**
  - Strateginen tavoite: Osaava ja hyvinvoiva iisalmelainen
- **Toimiva kaupunkiympäristö ja rakentaminen**
  - Strateginen tavoite: Toimiva ja turvallinen Iisalmi
- **Vakaa kuntatalous**
  - Strateginen tavoite: Vakaan talouden Iisalmi
- **Houkutteleva ja huolehtiva työnantaja**
  - Strateginen tavoite: Iisalmi osaa ja innostaa!

Kuva 10. **Iisalmi 2030** -kaupunkistrategia yhtenä kuvana

6.5 Kaupunkitason strategiset tavoitteet ja mittarit

Kaupunkitason strategiset tavoitteet ja mittarit koskevat koko kaupunkiorganisaatiota. Toimielinkohtaiset tavoitteet ja mittarit on esitetty talousarvion käyttötalousosassa. Vastuualue- ja toimintayksikkötason tavoitteet ja mittarit esitetään käyttösuunnitelmissa.

Vetovoima ja kasvu

Tavoite	*Mittarit*	*Nykytila*	*Tavoite 2019*	*Tavoite 2020-2021*
Väkiluku 25 000 asukasta vuonna 2030	Asukasluku	21 639 (31.12.2017)	21 850 (+ 1%)	Väestökehityksen kääntyminen, +1% kasvu
Työllisyysasteen ja työpaikkaomavaraisuuden nousu	Työllisyysaste Työttömyysaste Työpaikka-omavaraisuus	66,3% (31.12.2016) 12,6% (vuosikeskiarvo 2017) 106,0 (31.12.2016)	> 69% < 12% > 108%	> 72% (valtakunnan taso) < 11% > 110%
Saavutettavuuden parantaminen	Matka-aika Kuopioon/ Helsinkiin	1h 5,5h	Siilinjärvi - Iisalmi välin parantamis-suunnitelma Aamujunavuoro-jen jatko	Edunvalvonta ja vaikuttaminen saavutettavuuden parantamiseksi

Tavoite	Mittarit	Nykytila	Tavoite 2019	Tavoite 2020-2021
Kaupungin imagon ja yritysystävällisyyden parantaminen	Sijoitus muuttohalukkuus tutkimuksessa Arvosana Suomen Yrittäjien barometrissa	29. (v.2018) 6,8 (v.2018)	< 25. > 7,0	< 20. > 7,0

Vakaa kuntatalous

Tavoite	Mittarit	Toimenpide	Tavoite 2019-2021
Toimintamenojen kasvu max. 1,0 %/vuosi	Talousarvion toteumavertailu	Kulujen kasvun hillintä ja talouden seuranta	Toimintamenojen kasvu max. 1,0 %/vuosi
Vuosikate kattaa poistot ja vuosikate sekä nettoinvestoinnit ovat pitkällä aikavälillä tasapainossa.	Vuosikate kattaa poistot	Investointiohjelma sopeutetaan vuosikatteen kehitykseen.	Vuosikate kattaa poistot
Lainamäärä (€/asukas konsernitarkastelu) on alle kuntien keskiarvon	Lainamäärä, €/asukas konsernitarkastelu	Investointitason pitäminen maltillisena	Lainamäärä (€/asukas konsernitarkastelu) on alle kuntien keskiarvon
Kaupungin hankintapolitiikka on ennakoivaa, vastuullista ja yritysystävällistä	Mittarit on esitetty hankintaohjeessa ja niiden toteutumista seurataan tilinpäätösraportoinnin yhteydessä.	Hankintaohjelman toteutumisen seuranta	Kaupungin hankintapolitiikka on ennakoivaa, vastuullista ja yritysystävällistä

Houkutteleva ja huolehtiva työnantaja

Tavoite	*Mittarit*	*Toimenpide*	*Tavoite 2019-2021*
Sitoutunut ja toimiva työyhteisö	Henkilöstökyselyn tulos	Työyhteisötaitojen ja yhteisöllisyyden kehittäminen (yhteisöllisyyttä tukevat koulutukset, työpajat, henkilöstön kehittämisryhmän aktiivinen toiminta, esimiestyön kehittäminen)	Sosiaalisen pääoman arvo väh. 4,05 (asteikko 1-5)
Työkykyinen ja hyvinvoiva henkilöstö	Sairauspoissaolojen määrä	Terveet työtilat, varhainen välittäminen työkyvyn heikentyessä, esimiestyön tukeminen henkilöstön hyvinvoinnin ylläpitämisessä, tiivis yhteistyö työterveyshuollon kanssa	Sairauspoissaoloja enintään 14,0 pv/htv
Työnantajakuvan parantaminen	Henkilöstökyselyn tulos työnantajakuvasta	Avoin, oikeudenmukainen ja tasapuolinen henkilöstöpolitiikka sekä viestinnän kehittäminen (henkilöstön ohjeistuksien ajantasaisuus, yhtenäiset käytänteet, sisäinen ja ulkoinen viestintä)	Hyvä työnantajakuva, voi suositella muille, tavoite 4,5 (asteikko 1-5)

6.6 Iisalmen kaupungin hyvinvointikertomus vuosille 2018-2021

Iisalmen kaupungin hyvinvointikertomus on valmisteltu vuosille 2018-2021. Hyvinvointikertomuksessa kuvataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden kehitystä suhteessa vertailukuntiin ja –alueisiin. Hyvinvointikertomuksessa on asetettu keskeiset tavoitteet väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen.

Hyvinvointisuunnitelman keskeiset tavoitteet on koostettu talousarvion valtuustotason strategisista tavoitteista ja ne löytyvät hyvinvointikertomuksesta.

Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen kannalta keskeisimmät kehittämiskohteet vuosille 2018-2021 ovat:

1. Työllisyyden edistäminen ja yritysyhteistyö

Työttömyys vaikuttaa haitallisesti sekä terveyteen että hyvinvointiin. Tämä liittyy erityisesti pitkittyneeseen työttömyyteen. Työttömät voivat keskimääräin huonommin ja ovat sairaampia kuin työlliset. Toisaalta huono terveys ja varsinkin mielenterveysongelmat ovat yhteydessä korkeampaan työttömyysriskiin ja pidempään työttömyyden kestoon. Työttömyyden pitkittymisen ja toistuvuuden on havaittu alentavan työkykyä ja lisäävän kuolleisuutta. Työllisyyden edistämisessä ovat kaupungin lisäksi avainasemassa alueen yritykset.

Keskeisimmät toimenpiteet:
- Kaupungin työllistämisyksikön toimenpiteet työllistämisessä
- Yritysyhteistyö hakijoiden saamiseksi avoimiin työpaikkoihin
- Yhteistyö eri toimijoiden kanssa työttömien terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämiseksi

Vastuutaho: Elinvoima- ja konsernipalvelut

2. Terveet toimitilat ja turvallinen liikkumisympäristö

Terveet toimitilat edellyttävät, että kunnassa on kiinteistöstrategia ja palveluverkkokartoitus tehty sekä rakennuskannan säännöllinen kunnon seuranta ja käyttäjäpalautteen kerääminen. Myös fyysisellä ympäristöllä on iso merkitys asukkaiden hyvinvointiin.

Keskeisimmät toimenpiteet:

- Kaupungin hallinnassa olevien tilojen ja alueiden kiinteistöstrategian päivittäminen
- Toimintamalli käyttäjäpalautteeseen reagoimiseen
- Fyysinen liikkumisympäristön virikkeellisyyden ja turvallisuuden kehittäminen

Vastuutaho: Tekninen toimiala

3. Kuntalaisten hyvinvointi ja terveys

Terveyttä ja hyvinvointia edistävillä toimenpiteillä vaikutetaan suoraan keskeisiin kansansairauksien syihin. Näin hillitään kustannuksia, jotka seuraavat terveydenhuollon palveluista, sairauspoissaoloista ja varhaisesta eläköitymisestä. Sivistys- ja hyvinvointitoimiala tavoittaa suurimman osan lapsista ja nuorista ja on merkittävässä roolissa lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä.

Keskeisimmät toimenpiteet:

- Osallisuuden lisääminen
- Lasten ja nuorten terveellisiin elämäntapoihin vaikuttaminen, kuten säännöllinen ravinto ja liikunta sekä päihteettömyys
- Hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden lisääminen kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen keinoin
- Harrastusten monipuolisuus ja matalankynnyksen palvelujen lisääminen
- Ikäihmisten toimintakyvyn edistäminen

Vastuutaho: Sivistys- ja hyvinvointitoimiala

4. Hyvinvoinnin- ja terveydenedistämisen aktiivisuus

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen keräämä tieto kuvaa hyvin kunnan eri toimialojen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä. Vuoden 2017 tietojen perusteella peruskoulujen ja liikunnan osalta saavutamme hyvän tuloksen terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä. Näkökulmina käytetään terveyden ja hyvinvointiin sitoutumista, johtamista, seurantaa, voimavaroja, yhteisiä käytäntöjä, osallisuutta ja muita organisaation ydintoimintoja.

Keskeisimmät toimenpiteet:

- Kaupunginjohdon, luottamushenkilöiden ja toimialojen suunnitelmallisuus ja sitoutuminen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen, esim. terveyden ja hyvinvointia lisäävien toimenpiteiden riittävyys ja parempi huomioiminen talouden suunnittelun yhteydessä

Vastuutaho: Kaupungin johtoryhmä ja kaupunginhallitus

Strategiset tavoitteet tarkistetaan vuosittain talousarvion laadinnan yhteydessä. Strategisten tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä. Lisäksi kaupunginhallitus on päättänyt, että päätösten ennakkoarviointimenettelyä (EVA) toteutetaan strategisten tavoitteiden arvioinnin yhteydessä.

III. IISALMEN KAUPUNGIN MERKITTÄVIMMÄT RISKIT JA NIIDEN HALLINTA

Sisäinen valvonta on hyvän johtamis- ja hallintotavan edellytys. Sisäinen valvonta ja siihen liittyvä riskienhallinta on toimialan ja tehtäväalueen prosessi, jolla varmistetaan, että tavoitteet saavutetaan, toiminta on lakien, sääntöjen, ohjeiden ja päätösten mukaista, voimavarat ovat tuloksellisessa käytössä, omaisuus on turvattu sekä johdon saama informaatio on oikeaa, tarkoituksenmukaista ja oikea-aikaista. Sisäinen valvonta on olennainen osa jokapäiväistä toiminnan ohjausta ja johtamista. Sisäisestä valvonnasta vastaavat kaikki toimielimet ja johtavat viranhaltijat sekä muut esimiehet.

Riskillä tarkoitetaan epävarmuuden vaikutusta Iisalmen kaupunkikonsernin tavoitteisiin. Epävarmuuden vaikutukset voivat olla joko negatiivisia tai positiivia suhteissa tavoitteisiin. Riski on siis joko mahdollisuus, uhka tai niiden yhdistelmä. Riskin merkittävyyttä arvioidaan tapahtuman todennäköisyyden ja seurausten yhdistelmänä.

Riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa toteutetaan osana kaupungin ja kaupunkikonsernin tavanomaisia johtamis-, suunnittelu- ja ohjauskäytäntöjä. Kaupunginhallitus on velvollinen huolehtimaan kuntalain mukaan kaupungin sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukainen järjestäminen koskee kaikkia Iisalmen kaupungin ja kaupunkikonserniin kuuluvia toimielimiä ja tilivelvollista johtoa sekä esimiehiä.

Iisalmen kaupunginvaltuusto on hyväksynyt joulukuussa 2014 kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet, joiden tavoitteena on vahvistaa ja yhdenmukaistaa kaupunkikonsernin hyvää hallintoa ja johtamista. Kaupunginhallitus on hyväksynyt sisäisen valvonnan yleisohjeen vuonna 2016.

Kaupungin eri toimielinten ja konserniyhteisöjen tulee talousarvion laadinnan yhteydessä analysoida toimintaympäristön muutoksia, tunnistaa tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioida niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä laatia tarvittavat suunnitelmat ja toimenpiteet riskien hallitsemiseksi.

Toimialojen merkittävimmät riskit ja riskienhallintatoimenpiteet kirjataan sähköiseen riskirekisteriin ja otetaan huomioon talousarvion ja merkittävien päätösten valmistelun yhteydessä. Koko kaupunkia koskevat merkittävimmät riskit ja riskienhallintakeinot on kuvattu tähän kappaleeseen. Lisäksi toimialat (ml. vesiliikelaitos) käsittelevät päätöksenteossaan toimialakohtaisia riskejä ja riskienhallintaa. Riskirekisteri päivitetään kerran vuodessa (tarvittaessa useammin) sähköiseen järjestelmään ja riskeille merkittyjä hallintatoimenpiteitä seurataan säännöllisesti.

Iisalmen kaupungin riskit jaetaan neljään riskialueeseen:

- Strategiset riskit, jotka liittyvät usein ulkoisten tapahtumien muutoksiin, pitkän aikavälin suunnitelmiin, strategisiin tavoitteisiin tai sidosryhmäyhteistyöhön
- Toiminnalliset riskit, jotka liittyvät päivittäiseen toimintaan
- Taloudelliset riskit, jotka liittyvät taloudellisiin ja rahoituksellisiin tekijöihin
- Vahinkoriskit, jotka aiheutuvat odottamattomista ja äkillisistä tapahtumista

Strategiset riskit

Strategiset riskit uhkaavat kaupunkistrategiassa asetettujen tavoitteiden toteutumista. Strategisia riskejä ovat väestö- ja työpaikkamuutokset, toimintaympäristön muutoksista aiheutuvat riskit, palvelujen järjestämistapoihin liittyvät riskit, lainsäädäntömuutokset sekä laajavaikutteiset ilmasto- ja ympäristömuutokset. Negatiivinen väestönkehitys ja sitä seuraavat kerrannaisvaikutukset ovat selkeä tulevaisuuden haaste Iisalmessa ja koko Ylä-Savon alueella.

Elinkeinoelämän kehitys ja alueen elinkeinorakenne vaikuttavat työllisyyteen, muuttoliikkeeseen, investointeihin, rakentamiseen ja väestön hyvinvointiin. Elinkeinoelämässä tapahtuvat muutokset voivat vaikuttaa muun maussa verotulojen kehitykseen ja työllisyyteen ja siitä aiheutuviin kustannuksiin.

Keskeinen strateginen riski liittyy keskeisten julkisten hallinnon toimintojen siirtämiseen pois kaupungista tai alueelta. Strategisena riskinä nähdään myös maakuntauudistus, joka toteutuessaan muuttaa merkittävästi kaupunkiorganisaatiota, sen roolia palveluntuottajana sekä kaupungin rahoituspohjaa.

Strategisiin riskeihin voidaan vaikuttaa hyvällä edunvalvonnalla ja yhteistoiminnalla eri sidosryhmien kanssa. Kaikkien toimien tulee olla kaupunkistrategiaa tukevia ja elinvoimaisuuden ylläpitoon on satsattava riittävät resurssit. Luottamushenkilöiden kouluttaminen, avoin hallintokulttuuri ja vuorovaikutus edesauttavat luottamuksen ilmapiirin syntymistä ja hyvää yhteistyötä.

Toiminnalliset riskit

Toiminnallisilla riskeillä tarkoitetaan kaupungin päivittäistä toimintaa, johtamista, prosesseja ja järjestelmiä uhkaavia riskejä. Toiminnallisista riskeistä merkittävimmiksi riskeiksi nähdään tietoliikenteeseen ja tietojärjestelmiin liittyvät vakavat häiriötilanteet sekä tietoturva- ja tietosuojariskit, jotka realisoituessaan voivat vaikuttaa sekä toimintaan että talouteen. Näihin riskeihin varaudutaan henkilöstön kouluttamisella sekä erilaisilla teknisillä suojauskeinoilla.

Henkilöriskit voivat realisoitua monella eri tavalla. Avainosaaminen on usein yhden henkilön varassa, mikä muodostaa merkittävän riskin kaupungin toiminnan jatkuvuuden kannalta. Henkilöriskeihin varaudutaan koulutuksilla ja hyvällä perehdyttämisellä, kilpailukykyisellä palkkauksella, sijaisuusjärjestelyillä, ikäohjelman hyödyntämisellä, osaamisen jakamisella, sähköisillä tietojärjestelmillä ja erilaisilla työohjeilla. Lisäksi pyritään siihen, että avainhenkilöiden rekrytoinnin yhteydessä käytännöksi on sovittu yhtäaikainen työskentely tiedon siirron varmistamiseksi.

Agressiiviset tai uhkaavat asiakastilanteet ovat myös toiminnallisia riskejä. Näihin riskeihin varaudutaan erilaisilla fyysisillä järjestelyillä (huoneiden ovet auki, työkaveri kuulolla), valvontakameroilla, parityöskentelyllä, poistumisreiteillä ja koulutuksella.

Taloudelliset riskit

Taloudelliset riskit liittyvät markkinahintojen muutoksiin, rahoitusvarojen riittävyyteen lyhyellä tai keskipitkällä aikavälillä sekä sopimuskumppaneiden kykyyn täyttää taloudelliset velvoitteensa. Kaupungin toimintaan liittyviä rahoitusriskejä ovat muun muassa verotulojen ja valtionosuuksien muutokset, rahoitus- ja korkoriskit, investointiriskit, takaus- ja vakuutusriskit sekä maksuvalmiusriskit.

Taloudellisten riskien hallinnan tavoitteena on varmistaa, että kaupungilla on mahdollisimman tehokkaasti käytettävissään riittävä rahoitus. Maksuvalmiusriski liittyy kassanhallintaan ja korkoriskit korkotason vaihteluun. Yhtenä taloudellisten riskien hallintakeinoja on lainasalkun suojausasteen pitämäinen riittävällä tasolla. Tämä tarkoittaa sitä, että tietty osuus kaupungin lainasalkusta on sidottu pitkiin korkoihin, jolloin korkotason muutoksia voidaan hallita paremmin. Taloudellisten riskien hallinnassa keskeinen keino on talouden pitkän aikavälin suunnittelu, tehokas talouden seuranta sekä kustannuskehityksen ja investointitason pitäminen maltillisena.

Taloudelliset riskit liittyvät myös kunnan antamiin takauksiin ja osakeomistuksiin. Rahoitusriskejä arvioitaessa on otettava huomioon yleisen taloudellisen tilanteen epävakaus, tulevaisuuden investointipaineet sekä sosiaali- ja terveydenhuollon menojen kasvu sekä kuntakonsernin kokonaistaloudellinen hallinta.

Kaupungilla on merkittävä sijoitusvarallisuus. Sijoitukset ovat tällä hetkellä sekä korko- että osakemarkkinoilla. Sijoitusten arvon vaihtelu sekä muutokset markkinoilla vaikuttavat suoraan sijoitusten arvonkehitykseen. Sijoitustoimintaan liittyviä riskejä voidaan hallita hajauttamalla sijoituksia sekä määrittelemällä sijoittamiselle selkeät periaatteet. Sijoitussuunnitelma on hyväksytty vuonna 2017.

Keskeinen taloudellinen riski liittyy suunnitteilla olevaan SOTE- ja maakuntauudistukseen, jossa kaupungin rahoituspohja muuttuu merkittävästi vuoden 2021 alusta.

Vahinkoriskit

Vahinkoriskit ovat Iisalmen kaupunkikonsernin sisällä tai toimintaympäristössä tapahtuvia virheitä, toimintahäiriöitä ja onnettomuuksia, jotka aiheuttavat vahinkoa tai menetyksiä. Vahinkoriskit kohdistuvat usein tiettyyn kohteeseen. Vahingon mahdollisuus sekä seuraukset ovat etukäteen tiedossa, mutta vahingon todennäköisyyttä ei tiedetä. Vahinkoriskit kohdistuvat yleensä asiakkaiden, henkilöstön tai ympäristön turvallisuuteen sekä omaisuuteen.

Vahinkoriskien hallinnassa keskeisiä ovat kaupungin vakuutukset, joiden on oltava riittävän kattavalla tasolla. Lisäksi voidaan käyttää vahinkorahastoa Poikkeukselliset luonnonolosuhteet voivat vaikuttaa kunnalliseen toimintaan monella tavalla. Esimerkiksi vesihuoltojärjestelmät ovat alttiita poikkeuksellisille luonnonolosuhteille. Riskienhallinnassa keskeistä onkin varautuminen mahdollisiin häiriötilanteisiin. Keskeisessä asemassa on myös henkilöstön ammattitaidon kehittäminen ja ylläpito erilaisilla koulutuksilla. Työterveyshuolto järjestetään asianmukaisesti ja huolehditaan siitä, että työvälineet ja tilat ovat asianmukaiset. Työsuojeluun panostetaan.

IV. TALOUDEN HALLINTA

7 Talousarvio ja -suunnitelma

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

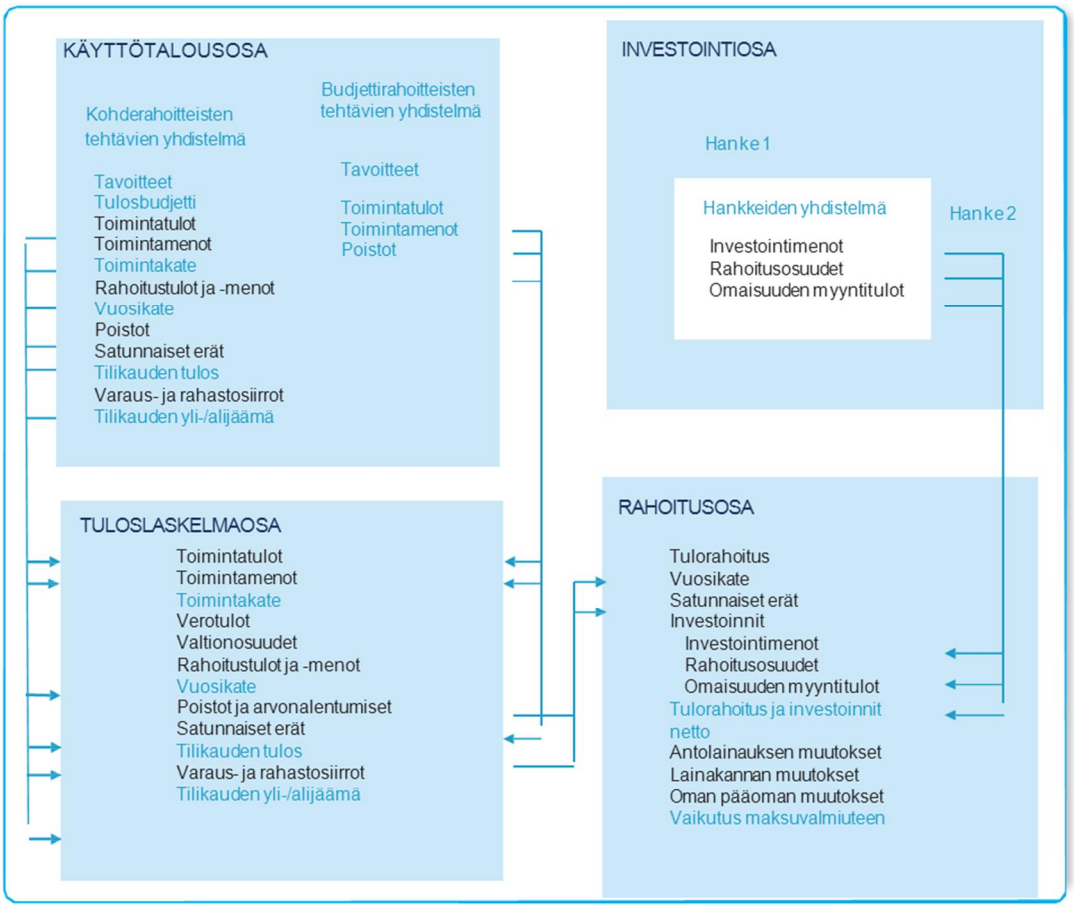
Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Liitetiedoissa esitetään Iisalmen vesiliikelaitoksen talousarvio.

Talousarviossa on tuloslaskelma ja rahoitusosa, käyttötalousosa ja investointiosa. Talousarvion ja –suunnitelman eri osien keskinäistä yhteyttä kuvaa alla oleva kaavio. Käyttötalousosassa asetetaan palvelutavoitteet ja budjetoidaan niiden järjestämisen vaatimat menot ja tulot. Investointiosassa budjetoidaan pitkävaikutteisten tuotantovälineiden kuten rakennusten, kiinteiden rakenteiden ja kaluston hankinta, rahoitusosuudet ja omaisuuden myynti. Tuloslaskelmaosassa osoitetaan tulorahoituksen riittävyys käyttömenoihin ja poistoihin. Rahoitusosassa osoitetaan yhteenvetona rahan lähteet ja käyttö.

Kuva 11. Kunnan talousarvio- ja suunnitelmarakenne.

7.1 Taloussuunnittelun periaatteet

Taloussuunnittelun periaatteita ovat täydellisyysperiaate ja siihen liittyvä bruttoperiaate, tasapainoperiaate, vuotuisperiaate sekä sitä tarkentava suorite- ja realisointiperiaate, kehysbudjetointiperiaate ja yhtenäisyysperiaate sekä julkisuusperiaate.

Täydellisyysperiaatteen mukaan talousarvioon on otettava kunnan rahan käyttö ja rahan lähteet kokonaisuudessaan. Tiedostossa olevia menoja tai tuloja ei voi jättää talousarviosta pois. Myös kunnan sisäiset ostot ja myynnit on otettava talousarvioon, vaikka niihin ei sisälly rahan käyttöä.

Tasapainoperiaate tarkoittaa, että tulojen on suunnitelmakaudella katettava menot ja että kunnan maksuvalmiuden tulee aina olla riittävä. Tuloylijäämän kerryttämiselle on oltava perusteet. Talousarvion rahoituslaskelmaosassa on osoitettava, kuinka rahoitus-tarve katetaan ja kuinka rahoitusylijäämä käytetään. Talouden tasapainoperiaate sisältää myös sen, etteivät kunnan sitoumukset ja niihin liittyvät riskit saa ylittää kunnan voimavaroja.

Bruttoperiaatteella tarkoitetaan sitä, että menot ja tulot päätetään talousarviossa ja -suunnitelmassa bruttomääräisinä eli tuloja ei vähennetä menoista.

Nettoperiaatteella tarkoitetaan, että valtuusto voi päättää menojen tai tulojen erotuksen (vuosikatteen) määrärahana tai tuloarviona. Näin voidaan menetellä liiketoiminnassa ja toiminnassa, jotka rahoitetaan pääosin myynti- ja maksutuotoilla.

Vuotuisperiaatteen mukaisesti valtuuston on hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi vuodeksi talousarvio.

Suorite- ja realisointiperiaate merkitsee sitä, että talousarvioon otetaan varainhoitovuoden aikana vastaanotetuista tuotannontekijöistä aiheutuvat menot ja suoritteiden luovuttamisesta aiheutuvat tulot sekä muut sellaiset menot joiden suorittamiseen kaupunki on varainhoitovuoden aikana sitoutunut ja muut lopullisesti kaupungille kuuluvat tulot.

Kehysbudjetointiperiaatteen mukaan valtuustolla on laaja harkintavalta päättää talousarvion määrärahakokonaisuuksista. Pääsääntöisesti määräraha asetetaan tehtäväkohtaisena siten, että toiminnan tavoitteet ja niiden saavuttamiseen varatut varat ovat yhdistettävissä talousarviossa.

Yhtenäisyysperiaate edellyttää, että valtuusto päättää talousarviosta ja –suunnitelmasta niin, että ne ovat yhtenä kokonaisuutena samassa käsittelyssä.

Julkisuusperiaate edellyttää, että talousarvio on julkinen asiakirja, johon kenellä tahansa on oikeus tutustua.

7.2 Talousarvion sitovuustaso

Talousarvio on sitova ohje kaupungin talouden hoitamista varten. Sitovuus ilmenee erityisesti siinä, että varoja ei saa käyttää muihin kuin talousarviossa osoitettuihin tarkoituksiin eikä enempää kuin talousarviossa on osoitettu. Käyttötarkoitus ilmenee määrärahojen nimikkeistä ja määrärahojen sitovista perusteluista.

Iisalmen kaupungin organisaatiossa on kolme toimialaa. Toimialat jakaantuvat vastuualueiksi ja ne puolestaan jakaantuvat toimintayksiköiksi.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovia ovat:

Käyttötalousosan määrärahat ja tuloarviot ovat sitovia kaupunginvaltuuston nähden. Talousarvion käyttötalousosan toimintatuotot, toimintakulut ja suunnitelmapoistot sitovat toimialoja **vastuualuetasolla** valtuustoon nähden pl. uimahalli. Uimahallia sitoo valtuustoon nähden toimintakate (toimintatuotot – toimintakulut = toimintakate).

Virkojen ja toimien henkilöstömäärärahat ovat sitovia kaupunginhallitukseen nähden lukuun ottamatta virkoja, joiden täyttämisestä päättää valtuusto. Valtuuston päättämien virkojen määrärahat ovat sitovia valtuustoon nähden.

Investointiosan määrärahat ja tuloarviot ovat valtuustoon nähden sitovia **toimialatasolla**, ellei talousarviokirjassa yksittäisen hankkeen tai hankeryhmän osalta muuta ole esitetty.

Investointiosan määrärahojen käytöstä vastaa se lautakunta/johtokunta, jonka alaisuuteen ne on talousarviossa merkitty.

Käyttötalousosan strategiset tavoitteet ovat valtuuston hyväksymiä tavoitteita, jotka sitovat lautakuntia/toimialoja valtuustoon nähden. Lautakunta-, vastuu- ja toimintayksikkötason tavoitteet esitetään tarkemmin käyttösuunnitelmassa, joka hyväksytään valtuuston hyväksyttyä talousarvion.

Talousarviossa on esitetty perustelut ja merkittävimmät toiminnassa tapahtuvat muutokset.

Tuloslaskelmaosan seuraavat erät ovat sitovia valtuustoon nähden: verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuotot ja –kulut yhteensä (netto). Rahoituslaskelman seuraavat erät ovat sitovia valtuustoon nähden: antolainauksen muutokset, pitkäaikaisten lainojen lisäys, pitkäaikaisten lainojen vähennys sekä oman pääoman muutokset.

Mikäli toimialat tarvitsevat toimintaansa uusia tiloja, niin ensisijaisesti käytetään kaupungin omistuksessa tai muuten hallinnassa olevia tiloja tilapalvelun osoittamalla tavalla. Ulkopuolelta tapahtuva uusien tilojen vuokraus tehdään aina teknisen toimialan toimesta ja päätöksellä.

Talousarvion sitovuus on vahvempi kuin suunnitelmavuosien. Vaikka oikeudellisesti talousarvion sitovuus onkin vahvempi kuin taloussuunnitelman, on myös taloussuunnitelma kunnan viranomaisia ja viranhaltijoita toiminnallisesti velvoittava asiakirja. Talousarviossa ja -suunnitelmassa turvataan edellytykset tehtävien hoitamiseen.

Käyttöomaisuuden hankintameno aktivoidaan ja kirjataan tulosvaikutteiseksi kuluksi poistosuunnitelman mukaisesti. Talousarviossa aktivointirajaksi on määritelty 10 000 euroa (KV 25.3.2002 § 23) eli vähintään 10 000 euron hankinnat käsitellään investointimenona ja kirjataan poistoaikanaan tuloslaskelman kuluksi. Poistosuunnitelma on talousarvion liitteenä.

Valtuuston hyväksyttyä talousarvion saattaa kaupunginhallitus sen täytäntöönpano-määräyksin toimielimien ja muiden viranomaisten noudatettavaksi.

Kaupunginhallitus, lautakunta tai johtokunta hyväksyy sen jälkeen käyttösuunnitelman, jolla tarkistetaan asianomaisen toimielimen talousarvioehdotukseen sisältynyt alustava käyttösuunnitelma valtuuston päätöksiä vastaavaksi sekä päättää omalta osaltaan tehtävien toteuttamisesta ja määrärahojen käytöstä.

Käyttösuunnitelmalla toimielimet asettavat valtuuston määrittelemien tavoitteiden kanssa yhdenmukaiset, tarkennetut tavoitteet sekä jakavat määrärahat ja tuloarviot toimintayksiköille (käyttötalousosa) ja projekteille (investointiosa).

Kaupunginhallituksen, lautakunnan tai johtokunnan määräämä, sen alainen viranhaltija päättää seuraavan tason käyttösuunnitelmista sekä päättää omalta osaltaan tehtävien toteuttamisesta ja määrärahojen käytöstä asettamalla tarkennetut tavoitteet ja määräraha-arviot. Edellä tarkoitettu viranhaltija voi vastaavasti antaa alaiselleen viranhaltijalle oikeuden päättää seuraavan tason käyttösuunnitelmasta.

Käyttötalouden sitovuus lautakunnittain on esitetty kappaleessa 8.

Taloussuunnitelma vuosille 2020 – 2021 on esitetty talousarviokirjan osissa tulos- ja rahoituslaskelma.

7.3 Talousarviossa annettavat toimintavaltuudet

Investoinnit
Talousarviossa on varattava toteutettavia investointeja varten määräraha. Investointihankkeisiin saatava valtionosuus tai muu ulkopuolinen rahoitusosuus tulee huomioida hankkeen tuloarviona. Mikäli talousarviossa ei ole määrärahavarausta, tulee tehdä talousarviomuutos ennen investoinnin toteuttamis- tai rakentamispäätöstä. Omaisuuden myynti budjetoidaan tulona.

Pitkäaikaisten lainojen ottaminen
Kaupungin hallintosäännön mukaan kaupunginhallitus ratkaisee asiat, jotka koskevat kaupunginvaltuuston hyväksymissä rajoissa talousarviolainojen ottamista, lainojen takaisinmaksua ja lainaehtojen muuttamista. Lainanottovaltuus on tarkoituksenmukaista rajata siten, että kaupunginhallituksella on vuonna 2019 oikeus ottaa talousarviossa oleva lainamäärä rahoitusosan mukaisesti.

Kaupunginhallitus voi myös päättää lainan ennenaikaisesta takaisinmaksusta sekä lainaehtojen muuttamisesta talousarviossa olevien määrärahojen puitteissa.

Lyhytaikaisen lainan ottaminen
Talousjohtajalla on hallintosäännön perusteella oikeus päättää lyhytaikaisen lainan ottamisesta.

Korkoriskiltä suojautuminen
Kaupunginvaltuusto oikeuttaa kaupunginhallituksen tekemään tarpeelliset lainasalkun korkoriskiltä suojautumistoimenpiteet siten, että kokonaismäärään suhteutettu suojausaste on taloussuunnitelmakauden aikana kunkin vuoden viimeisen päivän tarkastelutilanteessa 20–70%.

Suojausasteen laskennassa huomioidaan sekä kiinteäkorkoisten lainasopimusten että johdannaissopimusten, joilla yksittäisen lainan tai lainasalkun korkoprofiilia muutetaan kiinteän koron tyyppiseksi, suhde lainasalkun kulloiseenkin kokonaismäärään. Keskimääräiseksi korkosidonnaisuusajaksi määritellään Iisalmen kaupungin lainasalkun osalta 3-4 vuotta. Johdannaissopimuksia voidaan tehdä koronvaihto-, korkokatto- ja korkolattiasopimuksina sekä korkoputkisopimuksina.

Kaupungin hallintosäännön mukaisesti talousjohtajalla on oikeus päättää lainojen korkoriskeiltä suojautumisesta kaupunginhallituksen enimmäisvaltuuksin.

7.3.1 Iisalmen kaupungin tytäryhteisöjen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2019

Omistajapolitiikan avulla ohjataan omistamista, eli sitä, mitä omaisuutta hankitaan tai myydään ja missä hankkeissa kaupunki on mukana omistajana. Omistajapolitiikan näkökulma on suurelta osin taloudellinen ja sen kautta asetetaan myös tuotto- ja muut tavoitteet. Omistajan tavoitteena on saada tuottoa sijoittamalleen pääomalle, lisäksi tytäryhteisöt tuottavat asukkaiden näkökulmasta tärkeitä palveluita. Tytär- ja osakkuusyhteisöt ovat kiinteä osa kaupunkikonsernia ja ne toteuttavat omalta osaltaan kaupunkistrategian tavoitteita.

Iisalmen kaupunginvaltuusto asettaa vuosittain merkittäville tytäryhteisöilleen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Kaupungin edustajien tulee toimia tytäryhteisöjen päätöksentekoelimissä kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti sekä noudattaa konserniohjeita.

Tytäryhteisö on velvollinen raportoimaan tavoitteiden toteutumisesta kaupungin tilinpäätöksen yhteydessä. Tarkastuslautakunta sekä kaupungin tilintarkastajat arvioivat tavoitteiden toteutumista kuntalain edellyttämällä tavalla. Kaupunki laatii vuosittain konsernitilinpäätöksen, mistä ilmenee kuntakonsernin tulos sekä taloudellinen asema siten kuin konserniyhteisöt olisivat yksi tilinpitovelvollinen.

Merkittävimpien konserniyhteisöjen (Iisalmen Teollisuuskylä Oy, Petterinkulma Oy ja Ylä-Savon ICT Oy) kanssa käydään vuosittain tuloskeskustelu toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta. Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän kanssa tuloskeskustelu käydään palvelusopimusneuvottelujen yhteydessä.

Iisalmen Teollisuuskylä Oy:n tavoitteet vuodelle 2019
Iisalmen Teollisuuskylän toimialana on hallita omistus- tai vuokraoikeuden nojalla kiinteistöjä ja rakentamalla niille teollisuus- ja palvelutiloja yritysten tai yhteisöjen käyttöön pääasiallisesti vuokrattavaksi tai lunastussopimuksen kyseessä ollessa omakustannushintaan luovutettavaksi.

Yhtiön toiminta on kytketty tiiviisti kaupungin elinvoimayksikön toimintaan ja yhtiön toimitusjohtajana toimii oman työnsä ohella elinkeinojohtaja Terho Savolainen. Yhteistyön muotoja kehitetään edelleen eteenpäin ja pyritään tukemaan alueen yrityksiä kokonaisvaltaisesti heidän kehittymistavoitteissaan. Rautainen Savo –palvelutoiminnassa tarjotaan aktiivisesti rahoitusneuvontaa tuotannollisille yrityksille ensisijaisesti yhteistyössä mukana olevien kuntien alueella.

Vuoden 2019 aikana tavoitteena on pitää tilojen käyttöaste korkeana n. 90 %:ssa ja taloudellinen tulos positiivisena poistojen jälkeen. Vapaita teollisuustiloja tarjotaan aktiivisesti vuokrattavaksi ja yhtiön omistuksessa olevia halleja tarjotaan myös lunastettavaksi yrityksille.

Soinlahden bioteollisuuslaakson ja muiden yritysalueiden kehittämisessä jatketaan yhteistyötä kaupungin elinvoimayksikön kanssa ja tehdään yrityshankintaa alueen uusille tonteille.

Kunnostusta vaativien kohteiden välttämättömät saneeraustoimet tilojen vuokraamisen mahdollistamiseksi toteutetaan resurssien puitteissa, korjauksiin ja investointeihin käytetään varoja hallituksen vahvistaman budjetin puitteissa. Tilaisuuden tullen tehdään yritysten kanssa yhteistyötä uusien toimitilojen rakentamisessa Iisalmeen.

Hanketoiminnan puolella jatketaan maakunnallisen teknologia-alan TechnoGrowth 2.0-hankkeen sekä kiertotalouden edistämistä tukevan Teolliset Symbioosit hankkeiden aktiivista toteuttamista Ylä-Savon seudulla. Hankkeille pyritään hakemaan jatkoa myös vuoden 2019 jälkeiselle ajalle.

Kaupungille maksetaan takausprovisiota kaupunginvaltuuston päätösten mukaisesti.

Petterinkulma Oy:n tavoitteet vuodelle 2019
Petterinkulma Oy:n tehtävänä on tuottaa ja ylläpitää vuokra-asuntoja Iisalmen kaupungin alueella. Kaupunki asettaa Petterinkulmalle seuraavat tavoitteet vuodelle 2019:

- Asuntojen käyttöaste pysyy korkealla tasolla: tavoitteeksi käyttöasteessa asetetaan 97,0 %
- Asukkaiden määrä pysyy vakiintuneella tasolla: noin 2 200 asukasta.
- Petterinkulma tarjoaa asukkaille erihintaisia/tasoisia/kokoisia vuokra-asuntoja eri puolilta kaupunkia
- Asukkaiden tyytyväisyys yhtiön palveluihin on vähintään tasolla hyvä, tyytyväisyyttä mitataan erillisellä asiakaskyselyllä
- Parannetaan piha- ja ulkoalueiden viihtyisyyttä uusimalla leikkipaikkojen varusteita ja laitteita. Tavoitteena kolmen leikkipaikan kunnostaminen vuoden 2019 aikana
- Vuokra-asuntojen tarjoamisessa otetaan huomioon erityisesti ikääntyneiden asuntotilanne. Tavoitteena on, että yli 65-vuotiaille asunnonhakijoille tarjotaan hissillistä asuntoa kahden kuukauden kuluessa hakemuksen jättämisestä.

Ylä-Savon ICT Oy:n tavoitteet vuodelle 2019
Ylä-Savon ICT-Palvelut Oy (YSIT) on perustettu vuonna 2011. Yhtiö toimii Iisalmen ja Kiuruveden kaupunkien, Sonkajärven ja Vieremän kuntien sekä Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän ICT-palvelujen tuottajana. YSIT on edellä mainittujen kuntien sekä SOTE-kuntayhtymän omistama osakeyhtiö. Vuonna 2018 yhtiössä toteutetaan suunnattu osakeanti, jolla pyritään laajentamaan yhtiön omistuspohjaa.

Tavoitteet vuodelle 2019:

- Laadukkaiden, kustannustehokkaiden ja asiakaslähtöisten tietotekniikka-palveluiden tuottaminen. Asiakastyytyväisyyskyselyn tulos 3,8 - 4,0 (asteikolla 1-5).
- Omistajapohjan laajentaminen (suunnattu osakeanti v. 2018) ja toiminnallisten muutosten toteuttaminen.
- Henkilöstösuunnitelman tekeminen vuoden 2019 alun aikana.
- Palveluiden sähköistämisen edistäminen yhdessä asiakkaiden kanssa.

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän tavoitteet vuodelle 2019
Kuntayhtymän tehtävänä on edistää väestön terveyttä ja sosiaalista hyvinvointia ja järjestää jäsenkuntien puolesta kunnille lakisääteiset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut lukuun ottamatta lasten päivähoitoa. Kuntayhtymä järjestää lisäksi ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun palvelut.

Tavoitteet vuodelle 2019:

- Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tuottaminen järjestämissuunnitelman ja palvelusopimuksen mukaisesti.
- Alueen väestön tyytyväisyys palveluihin on hyvä. Mittareina asiakas- ja henkilökunnan palaute, potilas- ja sosiaaliasiamiesraportit, kantelut ja muistutukset
- Palvelujen saatavuus toteutuu hoidon ja palvelujen saatavuuden lainsäädännön sekä hoito- ja hoivatakuun mukaisesti. Laatutasona pidetään säädösten asettamaa tasoa.
- Palvelujen tuottamisen käytännöt ja kuntalaisten asema palvelujen saajina on pääsääntöisesti yhdenmukaiset.
- Käynti- ja asiakaskohtaisissa vertailuluvuissa ollaan valtakunnan ja Maisema kuntien keskiarvon tasolla esim. päivystyskäynnit

Mittareina:

- Palvelusopimuksen toteutuminen
- Valtakunnan tasolla tuotettavat vertailutiedot
- Kuntamaisemaraportti
- Muut kuntayhtymän talousarviossa määritellyt strategiset tavoitteet
- Raportointi (kuukausiraportit, arvio eurototeumasta suurtuotteittain, neljännesvuosittain eurotiedot suurtuotteittain toteuman mukaisesti, kuntamaisemaraportti vuosittain)

Muille konserniyhteisöille ja liikelaitokselle asetettavat tavoitteet vuodelle 2019

Lumakeskus

- Antolainan lyhennys 112 590 euroa

Iisalmen Vesi -liikelaitos

- korvaus peruspääomasta 400 000 euroa
- positiivinen tulos
- jätevesipuhdistamohankkeen rakentaminen etenee aikataulussa
- hinnat ovat valtakunnan keskitasolla tai sen alapuolella
- vesijohtoveden laatu ja toimitusvarmuus säilyvät korkealla tasolla

7.4 Tilivelvollisuus

Tilivelvollisten asemaa käsitellään Kuntalain 125 §:ssä. Tilivelvollisia ovat toimielinten jäsenet ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Tili-velvollisuus merkitsee sitä, että toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi, viranhaltijaan voidaan kohdistaa muistutus tilintarkastajan antamassa tilintarkastuskertomuksessa ja viranhaltijalle voidaan myöntää tai olla myöntämättä vastuuvapaus. Tilivelvollinen vastaa toiminnan ja talouden osalta sekä omasta että alaistensa tekemisestä ja siitä mitä jää hoitamatta.

Tilivelvollisella on henkilökohtainen vastuu sisäisen valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja jatkuvasta ylläpidosta johtamansa toiminnan osalta. Tilintarkastus-kertomukseen on sisällytettävä lausunto sisäisen valvonnan ja konsernivalvonnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä esitys vastuuvapauden myöntämisestä ja mahdollisesta muistutuksesta, joka voidaan kohdistaa vain tilivelvolliseen. Muistutuksen edellytyksenä on, että tilivelvollinen on toiminut vastoin lakia tai valtuuston päätöksiä eikä virhe tai aiheutunut vahinko ole vähäinen.

Tilivelvollisuuden puuttuminen ei vapauta esimiestä valvontavastuusta.

Tilivelvollisten määrittely:

Toimielin:	**Vastuualue:**	**Tilivelvolliset:**
Keskusvaalilautakunta	Vaalit	Keskusvaalilautakunnan jäsenet Hallintojohtaja
Tarkastuslautakunta	Tilintarkastus	Tarkastuslautakunnan jäsenet
Kaupunginhallitus	Elinvoima- ja konsernipalvelut	Kaupunginhallituksen jäsenet Kaupunginjohtaja
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta	Sivistys- ja hyvinvointitoimiala	Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan jäsenet Sivistys- ja hyvinvointitoimialan toimialajohtaja
Musiikkiopiston johtokunta	Musiikkiopisto	Musiikkiopiston johtokunnan jäsenet Musiikkiopiston rehtori
Tekninen lautakunta	Tekninen toimiala	Teknisen lautakunnan jäsenet Teknisen toimialan toimialajohtaja
Ylä-Savon maaseutuhallinnon yhteislautakunta	Ylä-Savon maaseutupalvelut	Ylä-Savon maaseutuhallinnon yhteislautakunnan jäsenet Maaseutujohtaja
Ylä-Savon jätehuoltolautakunta	Jätehuolto	Ylä-Savon jätehuoltolautakunnan jäsenet Jäteasiantuntija
Iisalmen vesiliikelaitos	Puhdas vesi Jätevesi	Iisalmen vesi liikelaitoksen johtokunta Vesilaitoksen johtaja

Vastuualue:	**Toimintayksikkö:**	**Tilivelvolliset:**
Rahoitus	-	Talousjohtaja
Hallinto- ja maaseutupalvelut	Hallintopalvelut Henkilöstöhallinto Ylä-Savon maaseutupalvelut Lomituspalvelut	Hallintojohtaja Henkilöstöpäällikkö Maaseutujohtaja Lomatoimenjohtaja
Talous- ja tietohallinto	-	Talousjohtaja
Sosiaali- ja terveydenhuolto	-	Talousjohtaja
Elinvoimapalvelut	Elinvoimapalvelut Työllisyyspalvelut Maahanmuutto- ja pakolaispalvelut	Elinkeinojohtaja Työllisyyskoordinaattori/TYP-johtaja Maahanmuuttotyön koordinaattori
Sivistys ja hyvinvointi	Sivistys- ja hyvinvointitoimialan hallinto	Toimialajohtaja

Vastuualue:	Toimintayksikkö:	Tilivelvolliset:
Varhaiskasvatus	Päiväkodit Perhepäivähoito	Varhaiskasvatusjohtaja Perhepäivähoidon ohjaaja
Perusopetus ja lukiokoulutus	Perusopetus Lukiokoulutus Ruokapalvelut	Toimialajohtaja Lukion rehtori Ruokapalvelupäällikkö
Kulttuuri- ja vapaa-aika	Kansalais- ja musiikkiopisto Kirjasto- ja kulttuuripalvelut Liikunta- ja nuorisopalvelut	Kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja Kansalais- ja musiikkiopiston rehtori Kirjasto-ja kulttuuripalvelupäällikkö
Teknisen toimialan hallinto	Teknisen toimialan hallinto	Toimialajohtaja
Maankäyttö ja asuminen	Kaavoitus Tonttipalvelut Kaupunkimittaus Rakennusvalvonta	Kaavoituspäällikkö Kaavoituspäällikkö Kiinteistöinsinööri Mittauspäällikkö Rakennustarkastaja
Kadut ja ympäristö	Kunnallistekniikan suunnittelu Kunnallistekniikan rakentaminen ja liikennealueet Viher- ja liikunta-alueet	Kaupungininsinööri Kaupungininsinööri Työpäällikkö Viher- ja liikunta-aluepäällikkö
Toimitilat	Tilahallinta ja rakentaminen Kiinteistöjen kunnossapito Kiinteistönhoito	Toimialajohtaja LVI-insinööri Kunnossapitopäällikkö Kiinteistönhoitopäällikkö
Jätehuolto	Jätehuolto	Jäteasiantuntija
Iisalmen vesi	Hallinto ja verkostot Laitokset	Vesilaitoksen johtaja Vesilaitoksen johtaja Käyttöpäällikkö

8 Käyttötalous lautakunnittain

Toimielin (ei sis. lask.vyör.eriä)	Ta 2018 1 000 € tuotot	Ta 2019 1 000 € tuotot	muutos ed.v. %	Ta 2018 1 000 € kulut	Ta 2019 1 000 € kulut	muutos ed.v. %	Ta 2018 1 000 € netto	Ta 2019 1 000 € netto	muutos ed.v. %
11 Keskusvaalilautakunta	120,0	120,0		120,0	120,0		0,0	0,0	0,0
12 Tarkastuslautakunta	5,0	5,0	0,0	51,9	49,1	-5,4	-46,9	-44,1	-6,0
14 Kaupunginhallitus	13 407,4	13 400,8	0,0	97 127,1	99 121,6	2,1	-83 719,6	-85 720,8	2,4
19 Maaseutulautakunta	334,3	343,0	2,6	429,6	441,0	2,7	-95,3	-98,0	2,9
30 Sivistys- ja hyvinvointiltk	7 050,7	6 886,0	0,0	46 216,5	47 014,9	0,0	-39 165,8	-40 128,9	2,5
60 Tekninen lautakunta	15 922,7	15 723,4	-1,3	16 698,8	16 877,0	1,1	-776,1	-1 153,6	48,6
70 Jätehuoltolautakunta	135,1	155,2	14,9	128,3	147,4	14,9	6,8	7,8	14,0
yhteensä	**36 975,2**	**36 633,4**	**-0,9**	**160 772,1**	**163 771,0**	**1,9**	**-123 796,9**	**-127 137,6**	**2,7**

Vastuualue (ei sis. lask.vyör.eriä)	Sito-vuus-taso	Ta 2018 1 000 € tuotot	Ta 2019 1 000 € tuotot	muutos ed.v. %	Ta 2018 1 000 € kulut	Ta 2019 1 000 € kulut	muutos ed.v. %	Ta 2018 1 000 € netto	Ta 2019 1 000 € netto	muutos ed.v. %
Vaalit	B	120,0	120,0		120,0	120,0		0,0	0,0	0,0
Tilintarkastus	B	5,0	5,0	0,0	51,9	49,1	-5,4	-46,9	-44,1	-6,0
Hallinto- ja maaseutupalv.	B	11 017,0	10 862,8	-1,4	14 204,5	14 089,0	-0,8	-3 187,4	-3 226,2	1,2
Talous- ja tietohallinto	B	1 060,1	1 036,0	-2,3	2 635,8	2 764,7	4,9	-1 575,8	-1 728,7	9,7
Sos. ja terveydenhuolto	B	0,0	0,0	0,0	74 214,5	76 033,9	2,5	-74 214,5	-76 033,9	2,5
Elinvoimapalvelut	B	1 330,3	1 502,0	12,9	6 072,3	6 234,0	2,7	-4 742,0	-4 732,0	-0,2
Ylä-Savon maaseutupalvelut	B	334,3	343,0	2,6	429,6	441,0	2,7	-95,3	-98,0	2,9
Sivistys- ja hyvinvointi hallinto	B	0,0	0,0	0,0	893,8	854,5	-4,4	-893,8	-854,5	-4,4
Varhaiskasvatus	B	907,0	772,0	-14,9	12 801,2	13 204,0	3,1	-11 894,2	-12 432,0	4,5
Perusopetus ja lukiokoulutus	B	4 461,8	4 455,9	-0,1	24 801,8	24 993,3	0,8	-20 340,0	-20 537,4	1,0
Kulttuuri ja vapaa-aika pl uimahalli	B	985,6	991,6	0,6	6 513,5	6 804,9	4,5	-5 527,9	-5 813,3	5,2
Uimahalli	*N*	696,3	666,5	-4,3	1 206,3	1 158,2	-4,0	-510,0	-491,7	-3,6
Tekninen hallinto	B	26,6	26,6	0,0	2 225,7	2 215,7	-0,4	-2 199,1	-2 189,1	-0,5
Maankäyttö ja asuminen	B	1 890,1	1 651,2	-12,6	1 184,3	1 177,6	-0,6	705,8	473,6	-32,9
Kadut ja ympäristö	B	2 000,5	2 054,5	2,7	4 050,7	4 186,0	3,3	-2 050,2	-2 131,5	4,0
Toimitilat	B	12 005,5	11 991,1	-0,1	9 238,1	9 297,7	0,6	2 767,4	2 693,4	-2,7
Jätehuolto	B	135,1	155,2	14,9	128,3	147,4	14,9	6,8	7,8	14,0
yhteensä		**36 975,2**	**36 633,4**	**-0,9**	**160 772,1**	**163 771,0**	**1,9**	**-123 796,9**	**-127 137,6**	**2,7**

8.1 Henkilöstö lautakunnittain

Alla olevassa taulukossa on yhteenveto Iisalmen kaupungin henkilöstöstä henkilötyövuosina lautakunnittain vuosina 2017 - 2021. Taulukossa olevat henkilöstön määrät perustuvat talousarviolukujen osalta toimialojen ilmoittamiin määriin ja tilinpäätöslukumäärät palkkahallinto-ohjelmasta otettuihin toteutuneisiin henkilötyövuosiin.

Talous- ja suunnitelmavuosien henkilöstön määrässä on huomioitu mahdolliset tulevat eläköitymiset ja uudet ja lakkautettavat virat ja tehtävät sekä tiedossa olevat muut muutokset palvelurakenteissa Sanalliset perustelut henkilöstömuutoksille on esitetty tarkemmin lautakuntien henkilöstöosuuksissa.

HENKILÖSTÖ	Henkilöstö/htv	TP 2017	TA2018	TA2019	TS2020	TS2021
Keskusvaalilautakunta	Vakituiset	0	0	0	0	0
	Määräaikaiset	0,3	0,4	0,9	0	0,3
	Yhteensä	0,3	0,4	0,9	0	0,3
Tarkastuslautakunta	Vakituiset	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
	Määräaikaiset	0	0	0	0	0
	Yhteensä	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Kaupunginhallitus	Vakituiset	209,7	211,95	209,71	191,2	191,2
	Määräaikaiset	38,6	18,5	21,3	20,6	20,6
	Työllistetyt	28,6	0	28	28	28
	Yhteensä	276,9	230,45	259,01	239,8	239,8
Maaseutuhallinnon	Vakituiset	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0
yhteislautakunta	Määräaikaiset	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3
	Yhteensä	7,2	7,3	7,3	7,3	7,3
Sivistys- ja hyvinvointi-	Vakituiset	429,90	450,70	428,60	428,10	428,10
lautakunta	Määräaikaiset	65,60	40,30	45,90	31,10	31,10
	Yhteensä	495,50	491,00	474,50	459,20	459,20
Tekninen lautakunta	Vakituiset	88,20	91,10	89,80	89,80	89,80
	Määräaikaiset	14,90	18,10	17,90	17,90	17,90
	Yhteensä	103,10	109,20	107,70	107,70	107,70
Jätehuoltolautakunta	Vakituiset	1,0	2,0	2,0	2,0	2,0
	Määräaikaiset	0,6	0,0	0,0	0,3	0,3
	Yhteensä	1,6	2,0	2,0	2,3	2,3
Yhteensä	VAKITUISET	735,9	762,9	737,2	718,2	718,2
	MÄÄRÄAIKAISET	120,2	77,6	86,3	70,2	70,5
	TYÖLLISTETYT	28,6	0,0	28,0	28,0	28,0
KAIKKI YHTEENSÄ	YHTEENSÄ	884,7	840,5	851,5	816,4	816,7
Muutos edelliseen vuoteen	Htv	6,4	-44,3	11,1	-35,1	0,3

Henkilöstön kehittäminen

Henkilöstöä kehitetään vuosien 2019-2021 aikana uuden kaupunkistrategian 2030 tavoitteiden mukaisesti. Strategisen toimenpideohjelman nimi on houkutteleva ja huolehtiva työnantaja. Strateginen päämäärä on lyhyesti ”Iisalmi osaa ja innostaa”. Vuosittain valitaan toimenpiteet, joilla tavoitteet pyritään saavuttamaan.

Henkilöstön kehittämisen tärkein painopistealue on vuonna 2019 henkilöstön tavoitteellinen osaamisen kehittäminen. Osaamisen kehittäminen on nimetty ammattijärjestöjen kanssa yhteistyössä uusiin virka- ja työehtosopimuksiin sisältyvän tuloksellisuuteen perustuvan kertaerän tulostavoitteeksi. Käytännössä tämä tarkoittaa osaamiskartoitusten tekemistä ja osaamisen seuraamista suhteessa osaamisen tavoitteisiin.

Henkilöstön ammatillista osaamista kehitetään toimialojen omilla koulutusmäärärahoilla, jotka on säilytetty pääosin entisellä tasolla. Henkilöstölle laaditaan vuosittain koulutussuunnitelmat turvaamaan osaamisen ylläpitämistä ja uusia osaamistarpeita.

Henkilöstöhallintoon on varattu keskitettyä koulutusmäärä 29 200 €. Ko. määräraha käytetään johto- ja esimieskoulutuksiin sekä henkilöstön keskitettyyn koulutukseen. Keskitetystä koulutusmäärärahasta tuetaan myös organisaatio- ja toimintaympäristömuutoksiin liittyviä erilaisia muutostilanteita. Henkilöstön kehittämisryhmän toimintaan on varattu 5 000 €, jolla tuetaan koko henkilöstön yhteisöllisyyden kehittämistä.

Kehityskeskustelut käydään vuosittain, tavoitteena on 100 %. Niiden käymistä seurataan puolivuosittain. Perehdyttäminen tehdään suunnitelmallisesti erillisen perehdyttämissuunnitelman pohjalta.

Henkilöstön hyvinvointia ja työtyytyväisyyttä seurataan vuosittain henkilöstökyselyjen avulla. Palautteen keräämiseen henkilöstöltä on hankittu myös uusia työkaluja perinteellisten webropol-kyselyjen rinnalle. Tarkoituksena on saada reaaliaikaista tietoa henkilöstön työpäivien sujumisesta.

Kyselyjen perusteella toimialat laativat vuosittain erillisiä henkilöstön kehittämisohjelmia ja tekevät tarvittavia toimenpiteitä. Vuosina 2019-2021 panostetaan erityisesti työyhteisöjen toimivuuteen ja henkilöstön tietoisuuden lisäämiseen strategisista tavoitteista.

Työkyvyn ylläpitämiseksi otetaan käyttöön uusia toimintamalleja mm. korvaavan työntoimintamalli vuoden 2019 alussa.

8.2 Keskusvaalilautakunta

Tilivelvollinen: Hallintojohtaja

Henkilöstö (htv)

Keskusvaalilautakunta	Henkilöstö	TP2017	TA2018	TA2019	TS2020	TS2021
	Vakituiset	0	0,1	0	0	0
	Määräaikaiset	0,3	0,4	0,9	0	0,3
	Yhteensä	0,3	0,5	0,9	0	0,3
Keskusvaaliltk yht.	**YHTEENSÄ**	**0,3**	**0,5**	**0,9**	**0**	**0,3**

Talous

Keskusvaalilautakunta	TP2017	TA2018	TA2019	%	TS2020	TS2021
	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Vaalit						
Toimintatuotot	0	120	120	0,0 %	0	40
Henkilöstökulut	-29	0	0	0,0 %	0	0
Muut toimintakulut	-15	-120	-120	0,0 %	0	-40
Netto (=toimintakate)	**-44**	**0**	**0**	**0,0 %**	**0**	**0**
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytystuotot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytyskulut	0	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytys, netto	0	0	0	0,0 %	0	0

Toimintasuunnitelma

Talousarviovuonna järjestetään varmasti ainakin kahdet vaalit, eli eduskuntavaalit ja EU-vaalit. Mikäli maakuntauudistus toteutuu, järjestetään Suomessa ensimmäistä kertaa maakuntavaalit tällä hetkellä käytettävissä olevan tiedon mukaan EU-vaalien yhteydessä. Ennakkoäänestys hoidetaan omana työnä kahdessa eri ennakkoäänestyspaikassa kaikissa em. vaaleissa. Valtio vastaa kaikista em. vaalien kustannuksista.

Vaalien käytännön toteuttamisesta vastaa hallintopalveluiden vaalitiimi, johon kuuluvat hallintojohtaja, hallintosihteeri ja johdon sihteeri. Lisäksi palkataan tilapäistä työvoimaa ennakkoäänestys-pisteisiin ja muihin vaalien valmistelutehtäviin.

8.3 Tarkastuslautakunta

Tilivelvollinen: tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan on kuntalain 121 §:n mukaan valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Tarkastuslautakunnan on arvioitava, onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla sekä huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta. Jos kaupungin taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava myös talouden tasapainotuksen toteutumista. Lisäksi tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella kaupunginhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Henkilöstö (htv)

Tarkastuslautakunta	Henkilöstö	TP2017	TA2018	TA2019	TS2020	TS2021
Tilintarkastus	Vakituiset	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
	Määräaikaiset	0	0	0	0	0
	Yhteensä	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Tarkastuslautakunta yht.	**YHTEENSÄ**	**0,1**	**0,1**	**0,1**	**0,1**	**0,1**

Talous

Tarkastuslautakunta	TP2017	TA2018	TA2019	%	TS2020	TS2021
	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Tilintarkastus						
Toimintatuotot	5	5	5	0,0 %	5	5
Henkilöstökulut	-12	-13	-14	7,0 %	-14	-14
Muut toimintakulut	-33	-39	-35	-9,6 %	-36	-36
Netto (=toimintakate)	**-39**	**-47**	**-44**	**-6,0 %**	**-45**	**-45**
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytystuotot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytyskulut	0	-2	-2	0,0 %	-2	-2
Vyörytys, netto	0	-2	-2	0,0 %	-2	-2

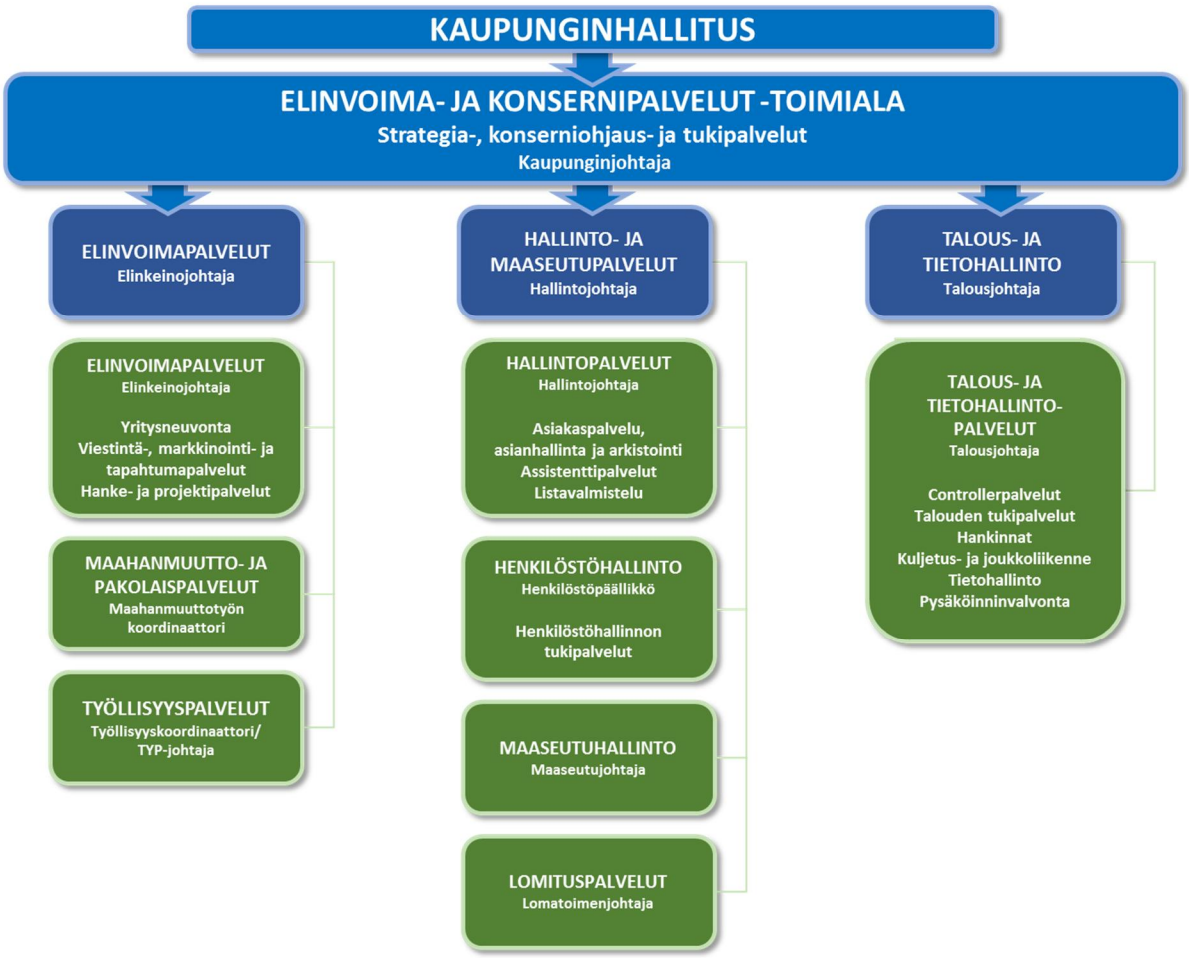
Toimintasuunnitelma

Tarkastuslautakunnalla on vuodessa noin 10 kokousta. Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtäviä hoitaa hallintosihteeri 0,1 henkilötyövuoden panoksella ja tilintarkastaja osallistuu kokouksiin mahdollisuuksiensa mukaan. Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman valtuustokaudelle, joka tarkennetaan vuosittain työohjelmaksi.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi säännöllisesti.

8.4 Kaupunginhallitus

Elinvoima- ja konsernipalvelut –toimiala 2019

Toimintasuunnitelma

Kaupungin hallinnon- ja tukipalvelutehtävät on keskitetty elinvoima- ja konserni-palveluihin siten, että toimialoille voidaan tarjota yhdenvertaiset tukipalvelut. Keskitetysti hoidettavia tehtäviä ovat mm. yleishallinto, asioiden valmistelu, hankintatoimi, sihteeripalvelut, taloushallinto, henkilöstöhallinto ja tietohallinto.

Henkilöstö (htv) vastuualueittain

KAUPUNGINHALLITUS	Henkilöstö/htv	TP2017	TA2018	TA2019	TS2020	TS2021
Elinvoimapalvelut						
	Vakituiset	10,9	13,7	14	14	14
	Määräaikaiset	9,7	5,4	8,25	8,25	8,25
	Työllistetyt	28,6	28	28	28	28
	Yhteensä	20,6	47,1	50,25	50,25	50,25
Hallinto- ja maaseutupalvelut						
	Vakituiset	185,1	204,9	180,34	180,34	180,34
	Määräaikaiset	27,9	11,1	12,8	12,8	12,8
	Yhteensä	213	216	193,14	193,14	193,14
Talous- ja tietohallinto						
	Vakituiset	13,7	14,3	15,37	15,37	15,37
	Määräaikaiset	1	1,1	0,25	0,25	0,25
	Yhteensä	14,7	15,4	15,62	15,62	15,62
Sosiaali- ja terveydenhuolto						
	Vakituiset	0	0	0	0	0
	Määräaikaiset	0	0	0	0	0
	Yhteensä	0	0	0	0	0
Yhteensä	VAKITUISET	209,7	232,9	209,71	209,71	209,71
Yhteensä	MÄÄRÄAIKAISET	38,6	17,6	21,3	21,3	21,3
	TYÖLLISTETYT	28,6	28	28	28	28
KAUPUNGINHALLITUS YHT.	YHTEENSÄ	276,9	278,5	259,01	259,01	259,01

Hallinto- ja toimistopalveluiden tuottamista jatketaan keskitetysti. Henkilöstö on jaettu kolmeen tiimiin: päätöksenteon tukipalveluttiimi (3 henkilöä), assistenttitiimi (13,5 henkilöä) ja i-pointtitiimi (5 henkilöä). Uutena toimintona on päiväkoti Simpukan toimistopalveluiden tuottaminen. Tämä muutos johtuu päiväkoti Simpukan johtamisjärjestelyistä, jossa siirryttiin kahden johtajan mallista yhden johtajan malliin, jolloin toimistopalveluiden tarve kasvoi.

Vuosien 2018-2019 aikana hallintopalveluista eläköityy hallintojohtaja sekä kolme henkilöä assistenttitiimistä. Em. tehtävien täyttämisen tarpeellisuus arvioidaan erikseen ottaen huomioon maakuntauudistuksen aiheuttamat muutostarpeet.

Talous- ja tietohallintopalveluiden sekä hankinta- ja logistiikkapalvelujen tuottamista jatketaan myös keskitetysti. Henkilöstö on jaettu kahteen tiimiin: talouden tukipalvelutiimi (8 henkilöä, joista 2 osa-aikaista) sekä controllertiimi (4 henkilöä). Tämän lisäksi tietohallinto (1 henkilö) sekä hankinta- ja logistiikka (1 henkilö). Lisäksi talous- ja tietohallintovastuualueelle kuuluu kaupungin pysäköinninvalvonta (osa-aikainen pysäköinninvalvoja ja kaksi pysäköinnintarkastajaa, joista toinen osa-aikainen).

Huom: taulukossa elinvoimapalveluiden henkilöstön yhteisvahvuudesta vähennettävä työllistetyt, joiden työpanos kohdistuu pääasiassa muille vastuualueille.

Strategiset tavoitteet

Kaupunkitason strategiset tavoitteet ja mittarit koskevat elinvoima- ja konsernipalvelut –toimialaa. Tämän lisäksi toimialalle on asetettu seuraavat tavoitteet:

Vetovoima ja kasvu

Tavoite	*Toimenpide*	*Mittarit*	*Vastuu*
Iisalmen vetovoiman parantaminen	Iisalmen työpaikkojen ja elinympäristön vahvuuksien aktiivinen markkinointi	Nettomuutto positiivinen	Elinkeinojohtaja
Yrittäjyyden edistäminen ja yritysten kasvu	Toimivat yritysneuvonta-, kehittämis- ja sijoittumispalvelut. Yrittäjäystävällinen päätöksentekokulttuuri.	Yritysten nettolisäys positiivinen Työpaikkojen määrän kasvu	Elinkeinojohtaja
Työllisyyden edistäminen	Aktiivinen ja yrityslähtöinen ote työllistämispalveluissa	Työttömyyden kustannukset laskevat	Työllisyyskoordinaattori
Työperäisen maahanmuuton kasvattaminen ja tuloksellinen kotouttaminen	Toimivat maahanmuutto- ja pakolaispalvelut	Maahanmuuttajien osuus väestöstä kasvaa	Maahanmuuttotyön koordinaattori

Osaaminen ja hyvinvointi

Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuu
Osallisuuden sekä toimijuuden tukeminen ja vahvistaminen/ avoimen hallintokulttuurin edistäminen	Asiat valmistellaan kuullen eri osapuolisia ja vaikuttajaryhmiä. Hallintokulttuuri on avoin. Tiedottamiseen panostetaan.	Määritellään käyttösuunnitelmassa	Hallintojohtaja Talousjohtaja Elinkeinojohtaja

Vakaa kuntatalous

Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuu
Palveluiden uudistaminen/ sähköistäminen	Taloushallinnon prosessien sähköistäminen	Määritellään käyttösuunnitelmassa	Talousjohtaja

8.4.1 Hallinto- ja maaseutupalvelut –vastuualue

Tilivelvolliset: hallintojohtaja, henkilöstöpäällikkö, lomatoimenjohtaja ja maaseutujohtaja

Hallinto- ja maaseutupalvelujen vastuualueeseen kuuluvat hallinto-, henkilöstö-, lomituspalvelut ja maaseutuhallinto. Hallinto-, henkilöstö- ja lomituspalvelut toimivat kaupunginhallituksen alaisena ja maaseutuhallinto Ylä-Savon maaseutuhallinnon yhteislautakunnan alaisena.

Talous

Kaupunginhallitus	TP2017	TA2018	TA2019	%	TS2020	TS2021
	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Hallinto- ja maaseutupalvelut						
Toimintatuotot	11 107	11 017	10 863	-1,4 %	10 863	10 863
Henkilöstökulut	-9 939	-10 031	-9 792	-2,4 %	-9 897	-9 946
Muut toimintakulut	-4 361	-4 174	-4 298	3,0 %	-4 340	-4 362
Netto (=toimintakate)	**-3 193**	**-3 187**	**-3 226**	**1,2 %**	**-3 374**	**-3 445**
Suunnitelmapoistot	-15	-15	-1	-93,1 %	-1	-1
Vyörytystuotot	4 461	4 441	4 657	0,0 %	4 657	4 657
Vyörytyskulut	-1 456	-1 381	-1 476	6,9 %	-1 476	-1 476
Vyörytys, netto	3 006	3 060	3 181	3,9 %	3 181	3 181

(Ylä-Savon maaseutupalvelun luvut esitetty omassa taulukossa)

Toimintasuunnitelma

Hallintopalvelut

Hallintopalvelut vastuualueen päällikkönä toimii hallintojohtaja. Hallintosihteeritiimin, i-pointtitiimin ja assistenttitiimin vetäjille on siirretty päivittäistä työnjohtovastuuta erillisellä päätöksellä.

Hallintopalvelut toteuttavat yhdessä luottamushenkilöhallinnon kanssa uuden kuntalain tavoitteita viestinnän tehostamisesta, kuntalaisvaikuttamisen ja -osallistumisen parantamisesta ja vaikuttajaryhmien vaikutusmahdollisuuksien parantamisesta.

Asiakaspalveluissa keskeistä on edelleen sähköisen asiakaspalvelun kehittäminen ja laajentaminen kaikkiin niihin toimintoihin, joissa se on mahdollista. Sähköinen allekirjoittaminen ja sähköiset kokoukset tehostavat toimintoja. Sähköisten kokousten pitoa kokeillaan vuonna 2019. Sähköisen arkistointiin siirtymisen edellytykset selvitetään vuoden 2019 aikana.

Kulttuurikeskuksen alakertaan on rakennettu uudet arkistotilat. Uusiin tiloihin siirrettiin pysyvästi säilytettävää aineistoa kahdesta purettavasta rakennuksesta.
Uudet arkistotilat palvelevat nyt paremmin historian tutkijoita ja alan harrastajia.

Vuosien 2019-2021 aikana varaudutaan maakuntauudistuksen aiheuttamiin muutoksiin kaupungin koko organisaatiossa.

Henkilöstöhallinto

Henkilöstöhallinto tuottaa keskitetysti Iisalmen kaupungin henkilöstöpalvelut ja toimii asiantuntijana henkilöstöasioissa.

Henkilöstöpalveluihin kuuluvat: henkilöstösuunnittelun ja strategisten linjausten valmistelu, palkanlaskenta, yleiset palkka- ja palvelussuhdeasiat, työlainsäädännön ja virka- ja työehtosopimusten tulkinta ja täytäntöönpano, palkka-asiamiespalvelut, henkilöstön kehittäminen (koulutus ja osaamisen hallinta), henkilöstön hyvinvointi-palvelut (työterveyshuolto, kuntoutus, tyky-toiminta), työsuojelu, yhteistoiminta, rekrytoinnin ohjaus ja koordinointi, luottamushenkilöhallinto ja henkilöstön ohjeistukset ja tiedottaminen sekä HR-järjestelmien ylläpito.

Vuosien 2019- 2021 aikana toiminta keskittyy strategisen ohjelman - houkutteleva ja huolehtiva työnantaja – tavoitteisiin sekä toimenpiteisiin, joilla tavoitteet voidaan saavuttaa. Tavoitteet ja toimenpiteet koskevat kaikkia toimialoja. Henkilöstöhallinto seuraa keskitetysti tavoitteiden toteutumista ja raportoi niistä osavuosikatsauksessa, tilinpäätöksessä ja henkilöstökertomuksessa.

Toiminnan painopisteet vuonna 2019:
Henkilöstön osaamista kehitetään tavoitteellisesti koulutuksen ja osaamisen hallintatyökalun avulla. Osaamiskartoituksilla haetaan osaamisalueita, joissa on kehittämistä ja suunnataan koulutusresursseja sen mukaan. Myös sijaisten osaaminen pyritään turvaamaan. Talousarvio sisältää keskitettyä koulutusmäärärahaa 29 200 € esimiesten ja henkilöstön koulutukseen.

Osaavan työvoiman hankkimiseksi tehdään seudullista yhteistyötä Ylä-Savon yritysten kanssa ja kehitetään esimiesten rekrytointiosaamista.

Työyhteisöjen toimivuutta ja yhteisöllisyyttä kehitetään koulutuksilla, työpajoilla ja henkilöstön kehittämisryhmän toiminnan kautta. Strategioiden jalkautusta ja henkilöstön sitoutumista ja motivaatiota edistetään kehityskeskustelujen kautta.

Sairaspoissaoloja ja niiden aiheuttamia kustannuksia pyritään pienentämään ottamalla käyttöön korvaavan työn- toimintamalli vuoden 2019 alussa sekä varhaisella tuella työkyvyn heikentyessä yhteistyössä työterveyshuollon ja esimiesten kanssa.

Työnantajakuvan parantamiseksi kehitetään sekä sisäistä että ulkoista viestintää.

Toiminnan painopisteitä vuosina 2020-2021 ovat edelleen henkilöstön osaamisen ja hyvinvoinnin kehittäminen.

8.4.1.1 Lomituspalvelut -toimintayksikkö

Tilivelvollinen: lomatoimenjohtaja

Iisalmen kaupunki hallinnoi Melan kanssa tekemänsä toimeksiantosopimuksen nojalla Ylä-Savon lomituspalvelujen paikallisyksikköä, johon kuuluvat Iisalmi, Kiuruvesi, Lapinlahti, Sonkajärvi ja Vieremä.

Lomituspalvelulain mukaiset palvelut järjestetään 596 maatilan 922 maatalousyrittäjille. Kaupungin palveluksessa olevien maatalouslomittajien lisäksi lomitustyötä tekevät ostopalveluyrittäjät, joiden työpanosta ostetaan tarpeen mukaan.

Valtion korvaus paikalliskustannuksiin määräytyy edellistä varanhoitovuotta edeltäneen vuoden aikana lomitettujen päivien määrän perusteella. Ylä-Savon lomituspalveluille kiinteä määräraha hallintoon on noin 770 000 euroa. Varsinaisen maatalousyrittäjien lomatoimen kustannukset, jotka ovat toteutuneet lomituspalvelulain mukaan, valtio korvaa vuosittain tehtävän tilityksen perusteella 100 %:sti. Valtionosuus on hieman yli 8 milj. euroa.

Maatalousyrittäjien lomituspalvelujen tehtävä on turvata maatalousyrityksen keskeytymätön toiminta maatalousyrittäjän vuosiloman ja sijaisavun ajaksi. Maatalousyrittäjille luodaan edellytykset vapaa-ajan pitämiseen ja riittävään lepoon ja toipumiseen sairaus- ym. tilanteissa.

Lomituspalvelujen onnistuminen edellyttää yhteistyötä kaikkien lomitusjärjestelmän kanssa tekemisissä olevien välillä. Paikallisyksikköön on perustettu yhteistoiminta-ryhmä, jossa on jäseninä paikallisyksikön vastuuhenkilö, lomittajien, maatalousyrittäjien ja Melan edustajat.

Talous

Kaupunginhallitus	TP2017	TA2018	TA2019	%	TS2020	TS2021
	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Lomituspalvelut						
Toimintatuotot	10 592	10 480	10 292	-1,8 %	10 292	10 292
Henkilöstökulut	-8 064	-8 148	-7 830		-7 909	-7 948
Muut toimintakulut	-2 218	-2 102	-2 183	3,9 %	-2 205	-2 216
Netto (=toimintakate)	**310**	**230**	**278**	**20,8 %**	**178**	**128**
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytystuotot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytyskulut	-433	-411	-427	4,0 %	-427	-427
Vyörytys, netto	-433	-411	-427	4,0 %	-427	-427

Toimintasuunnitelma

Lomatoimen henkilöstön ammattitaitoa kehitetään ja ylläpidetään koulutussuunnitelman mukaisilla koulutuksilla. Lomittajien ammattitaito ja koulutustarpeet kartoitetaan mm. kehityskeskusteluissa, joiden pohjalta koulutukset ja tilakohtainen perehdytys suunnitellaan. Lisäksi lomittajien luona tehdään säännöllisesti työnjohdollisia tilakäyntejä, joissa myös kartoitetaan koulutustarpeita mm. havainnoimalla työskentelyä. Maatilojen olosuhdekartoitukset päivitetään kolmen vuoden välein (työsuojelu). Lomituspalvelulain 16 §:n mukaan paikallisyksikön järjestämiä lomituspalveluja käyttävän maatalousyrittäjän ja paikallisyksikön tulee toimia yhteistyössä työturvallisuuden takaamiseksi lomitustyössä.

Tilojen määrän lasku yhdessä tilakoon kasvun ja ammattitaitovaatimusten lisääntymisen vuoksi vaatii sopeutumista henkilöstöltä. Maatalousalan tapaturma- ja sairastumisalttius tiedostetaan ja lomittajien sairauslomia pyritään vähentämään mm. esimiestyön keinoin.

Asiakaspalautekysely toteutetaan vuosittain, arviointiasteikko 1-5. Asiakkaiden tyytyväisyys lomituspalveluihin tavoitteena vähintään 4,0. Asiakkaiden tyytyväisyys paikallisyksikön asiakaspalveluun, tavoitettavuuteen ja tiedonsaannin riittävyyteen tavoitteena vähintään 4,0.

Meneillään olevan maakuntauudistuksen esityksen mukaan lomituspalvelujen hallinnointi siirtyy kunnilta maakunnille vuoden 2021 alusta lukien.

8.4.2 Elinvoimapalvelut -vastuualue

Tilivelvollinen: Elinkeinojohtaja

Elinvoimapalveluiden vastuualue muodostuu Elinvoimapalvelut, Maahanmuutto- ja pakolaispalvelut sekä Työllisyyspalvelut –toimintayksiköistä.

Elinvoimapalveluiden vastuualueelle kuuluvat kaupungin strategiatyön ja elinkeino-politiikan koordinointi, yrityspalvelut, viestintä-, markkinointi- ja tapahtumapalvelut, matkailun kehittäminen, hanke- ja projektipalvelut ja seudullisen hanketoiminnan rahoittaminen. Tavoitteena on pitää huolta yritystoiminnan edellytyksistä Iisalmen alueella ja edistää uusien työpaikkojen syntymistä yksityiselle sektorille. Yksikön toimintaan on läheisesti liitetty myös Iisalmen Teollisuuskylä Oy:n toiminta siten, että elinkeinojohtaja toimii oman toimensa ohella myös Teollisuuskylä Oy:n toimitusjohtajana. Teollisuuskylä tarjoaa toimitiloja teollisuus- sekä palveluyrityksille ja yrityskehityspalveluita koko Ylä-Savon alueen yrityksille TechnoGrowth- ja Teolliset Symbioosit - hankkeiden osatoteuttajana. Lisäksi tarjotaan yrityskohtaista Rautainen Savo –kehittämispalvelua Iisalmen, Lapinlahden ja Vieremän alueilla.

Maahanmuutto- ja pakolaispalvelut edistää Iisalmeen ja Ylä-Savoon muuttaneiden ulkomaalaistaustaisten henkilöiden kotoutumista ja työllistymistä alueella.

Työllisyyspalvelut pyrkii vähentämään Iisalmen pitkäaikaistyöttömyyttä joko kaupungin omaan organisaatioon työllistämällä tai tarjoamalla työtehtäviä muista yhteistoiminta-organisaatioista. Yksikkö jakaa myös kesätyötukea ja ns. Iisalmi-tukea alueen yrityksille. Yksikön päällikkö toimii myös seudullisen TYP-toiminnan johtajana.

Talous

Kaupunginhallitus	TP2017	TA2018	TA2019	%	TS2020	TS2021
	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Elinvoimapalvelut						
Toimintatuotot	1 630	1 330	1 502	12,9 %	1 502	1 502
Henkilöstökulut	-1 894	-2 193	-2 206	0,6 %	-2 228	-2 239
Muut toimintakulut	-3 295	-3 879	-4 028	3,9 %	-4 069	-4 089
Netto (=toimintakate)	**-3 559**	**-4 742**	**-4 732**	**-0,2 %**	**-4 794**	**-4 826**
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytystuotot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytyskulut	-260	-243	-274	12,7 %	-274	-274
Vyörytys, netto	-260	-243	-274	12,7 %	-274	-274

Toimintasuunnitelma

Elinvoimapalvelut

Yritysneuvonta
Yritysneuvonnan palveluita tarjoaa kaksi päätoimista yritysasiantuntijaa. Lisäksi yksikön vetäjänä elinkeinojohtaja on vahvasti mukana yritysten kehittämistyössä. Vuoden 2019 tavoitteisiin kuuluu aiempien vuosien tapaan aktiivinen yhteydenpito alueen yrityksiin, toimivat palvelut aloittaville ja toimiville yrityksille sekä tiedottaminen ja ajankohtaisten tilaisuuksien järjestäminen yrityksille ja muille sidosryhmille. Myös kaupungin hanke- ja projektipalvelujen koordinointi kuuluu osaksi toisen yritysasiantuntijan tehtävänkuvaa ja yrityslähtöisen hanketoiminnan aktivointi on tärkeä osa yksikön toimintaa.

Yritysneuvonta jatkaa seudullisen Yritys-Suomi Ylä-Savon yhteistyön koordinointia ja on aktiivisesti mukana sekä kaupunkikeskustan että paikallisen kylätoiminnan kehittämisessä mm. Iiden ry:n hallitusjäsenyyden kautta. Elinkeinojohtaja tekee sidosryhmäyhteistyötä erityisesti Iisalmen Yrittäjät ry:n kanssa sekä Kuopion Alueen Kauppakamarin Kansainvälistymisvaliokunnassa.

Viestintä-, markkinointi- ja tapahtumapalvelut
Elinvoimapalvelut –toimintayksikön Markkinoinnin, viestinnän ja matkailun kehittämisen palveluissa työskentelee kolme päätoimista henkilöä. Palvelutiimin tärkeimpiä tehtäviä ovat markkinointi- ja viestintäsuunnitelmien laatiminen ja käytäntöön vieminen seuranta- ja ylläpitotoimineen, kaupungin brändien toimintojen koordinointivastuut (By Iisalmi ja Iisalmi ja tienoot), kaupungin toimialojen ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa toteutettavien markkinointi- ja viestintätoimenpiteiden tuki ja koordinointi, asukasmarkkinointi ja muuttajakonsepti, kaupunkiviestinnän kehittäminen eri kanavissa sekä matkailun ja tapahtumien kehittämistehtävät. Palvelutiimin sisällä markkinoinnin ja viestinnän suunnittelun kokonaisuudesta ja brändityön koordinoinnista vastaa markkinointi- ja viestintäsuunnittelija. Matkailumarkkinointi ja -kumppanuudet sekä tapahtumien mahdollistamisen tukipalvelut ovat matkailu- ja markkinointiasiantuntijan vastuualuetta. Ulkoisen viestinnän toteuttamisesta ja sisäisestä tuesta vastaa markkinointi- ja viestintäasiantuntija.

Strategisen tavoitteen Suomen houkuttelevin seutukaupunki 2030 saavuttamiseksi markkinointiin on tarkoitus panostaa aiempaa vahvemmin. Kilpailu osaavan työvoiman saatavuudesta kiihtyy ja potentiaalisia muuttajia tavoittaakseen ja puhutellakseen Iisalmen tulee näkyä ja koskettaa kohderyhmiään relevantein sisällöin, monikanavaisesti ja aiempaa suuremmin volyymein. Lisäksi markkinoinnin ja viestinnän resursseja ohjataan pitovoiman vahvistamiseen. Myös panostukset matkailun kehittämiseen tukevat yleistä vetovoimaisuutta. Mediallistuneessa toimintaympäristössä kaupungin tulee panostaa myös viestintään aiempaa monimuotoisemmin: lisäpanostuksilla pystytään toimimaan proaktiivisemmin ja vahvistamaan varsinaisten markkinointitoimintojen onnistumista esimerkiksi hyvillä mediasuhteilla.

Hanke- ja projektipalvelut
Elinvoimapalvelut koordinoi kaupungin hanke- ja projektitoimintaa sekä kaupunkikehittämisen palveluita. Toiminnan vastuuhenkilönä toimii yritysasiantuntija ja toimintaa ohjaa hanketiimi, jossa on edustajat kaikilta toimialoilta.

Ylä-Savon viiden kunnan yhteinen seuturahajohtokunta jatkaa toimintaansa ja Iisalmi panostaa siihen vuonna 2018 viisi euroa/asukas eli siihen varataan n. 110 000€ aluekehitysrahaa. Panostus kohdistuu ennen kaikkea Ylä-Savon seudun elinkeinoelämää tukeviin hankekokonaisuuksiin sekä aluekehityshankkeisiin.

Iisalmen kaupunki hallinnoi kahta isoa kehittämishanketta. Seudullinen **YTYÄ! Ylä-Savossa on työtä** –hanke kestää 31.12.2019 saakka ja siinä työskentelee kolme hankehenkilöä sekä osa-aikainen viestintähenkilö. Hanke keskittyy motivoituneiden työnhakijoiden ja työllistävien yritysten yhteen saattamiseen erilaisten rekrytointi- ja koulutustoimenpiteiden avulla. **Future Savo – Tulevaisuuden Savo yritysten kiinnostavana toimintaympäristönä** -maakunnallinen vetovoimahanke käynnistyi kesällä 2018 ja jatkuu 31.12.2020 saakka. Hankkeen tavoitteena on edistää maakunnan vetovoimaa monipuolisesti, parantaa alueen työvoiman saatavuutta, arjen sujuvuutta ja asukkaiden sitoutumista alueeseen. Hankkeen myötä Pohjois-Savosta tehdään maakuntaohjelman tavoitteen mukaisesti halutuin elämisen ympäristö.

Iisalmi on osatoteuttajana kolmessa maakunnallisessa kehittämishankkeessa. **KierRe – Kiertotalouden ja resurssiviisauden toteuttaminen Pohjois-Savossa** kestää 31.10.2019 saakka ja siinä työskentelee Iisalmessa yksi projektivastaava. **Pohjois-Savon mikroyritykset kasvuun (#Mikrogrow)** –hanke on Kehitysyhtiö SavoGrow Oy:n hallinnoima hanke, jonka toteutuksesta Iisalmessa vastaa elinvoimapalveluiden yritysasiantuntija. **SOPIEN – Sote-alan pienten yritysten kehittymisen tukeminen Pohjois-Savossa** –hankkeessa työskentelee yksi yrityskehittäjä tavoitteenaan valmistaa pk-yritysten kenttää SOTE-alan muuttuvan toimintaympäristön haasteisiin. Iisalmi vastaa Ylä-Savon osatoteutuksesta.

Elinvoimapalveluiden yhteyteen tiukasti nivoutuva Iisalmen Teollisuuskylä Oy on osatoteuttajana Navitas Kehitys Oy:n hallinnoimissa **TechnoGrowth 2.0** sekä **Pohjois-Savon Teolliset Symbioosit ja Malli Y** –hankkeissa vastuualueena Ylä-Savo. Hankkeissa työskentelee yhteensä kaksi projekti-työntekijää, jotka lisäksi jatkavat **Rautainen Savo** –palveluiden toteuttamista kolme kunnan alueella: Iisalmi, Lapinlahti ja Vieremä.

Muita elinvoimapalveluiden hankerahasta tuettavia hankkeita ovat mm. **Pohjois-Savon kasvupolku, Itä-Suomen Yrityskylä** ja **Diagnoosina Nuoruus**.

Maahanmuutto- ja pakolaispalvelut

Maahanmuutto- ja pakolaispalvelujen toimialueella asuu n. 822 maahan muuttanutta henkilöä, joista n. 130 henkilöä on pakolaistaustaisia.

Maahanmuuttoneuvonta jatkaa toimintaa seitsemän kunnan alueella, pakolaistyön neljä kuntaa päättävät kotouttamisen yhteistyösopimuksen jatkamisesta v. 2018 loppuun mennessä. Iisalmen lisäksi aktiivisen asiakkuuden piiriin kuuluvia pakolaisia on sekä Sonkajärvellä, että Vieremällä. Lapinlahdella ei ole pakolaistaustaisia asiakkaita, mutta heidän kuntapaikat oleskeluluvan saaneille turvapaikanhakijoille ovat yhtä lukuun ottamatta käyttämättä, kuntapaikkoja on jäljellä myös kaikissa muissa pakolaisyhteistyökunnissa. Iisalmen osalta kuntapaikat on täytetty 17/20. Iisalmen kaupunki jatkaa kiintiöpakolaisten vastaanottoa toistaiseksi voimassa olevalla sopimuksella ja vastaanottaa 20-25 kiintiöpakolaista vuosittain, pääasiallisesti lapsiperheitä.

Yksikössä työskentelee neljä vakinaista työntekijää, maahanmuuttotyön koordinaattori, maahanmuuttotyön asiantuntija sekä kaksi pakolaisten palveluohjaajaa. Iisalmen kaupungin SOTE ky-palvelusopimuksessa on mukana osa-aikainen pakolaisten sosiaaliohjaaja (2pvä/vko), joka työskentelee sosiaalipalvelukeskuksen toimitiloissa, sekä osa-aikainen pakolaisten terveydenhoitajan (2pvä/vko), jonka toimipaikkana toimii terveyskeskus.

Maahanmuuttoneuvonnan toimintakuluja katetaan yhteistyökuntien maksamilla osuuksilla, jotka laskutetaan kunnissa asuvien maahanmuuttajien määrän mukaisesti, sekä alkukartoituksista saatavilla korvauksilla. Pakolaistyön toimintakulut katetaan käytännössä kokonaan pakolaisista maksettavilla valtion laskennallisilla korvauksilla, kustannusneutraalisti. Pakolaistyön yhteistyökuntia laskutetaan kunnissa asuvien pakolaisten lukumäärän mukaisesti yhteistyösopimuksen jatkuessa. Tämän lisäksi ELY-keskus korvaa kaupungille pakolaisten vastaanotosta aiheutuneet kustannukset (mm. odotusajan vuokrat, tarvikehankinnat), tulkkauskulut sekä tarvittaessa erityiskustannusten (terv.huolto) korvauksia.

Työllisyyspalvelut

Iisalmen kaupungin työllisyyspalvelut edistävät iisalmelaisten, pitkään työttömänä olleiden henkilöiden työllistymistä eri työnantajille. Työllistymistä tukemalla työllisyyspalvelut pyrkii minimoimaan työttömyydestä kaupungille aiheutuvia kustannuksia. Ensisijaisena kohderyhmänä työllisyyspalveluiden asiakastyössä ovat vähintään 200 päivää työmarkkinatukea työttömyyden perusteella saaneet iisalmelaiset työnhakijat. Työllistymistä edistetään tarjoamalla kaupungin oman organisaatioon ja Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän organisaatioon määräaikaisia tukityöllistämisen työtehtäviä; tukemalla järjestösektorin työllistämistä työllisyysavustuksella; edistämällä yksityiselle sektorille työllistymistä taloudellisella tuella (ns. Iisalmi-tuki); lisäämällä vastavalmistuneiden työllistymismahdollisuutta työnantajalle maksettavalla rekrytuella sekä; vastaamalla Iisalmen seudun työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun, Iisalmen seudun TYP:n, kehittämisestä ja johtamisesta. Omaan organisaatioon voidaan lisäksi palkata työhön osallistuvia ohjaajia kuntouttavan työtoiminnan ryhmätoimintojen organisoimiseksi. Nuorten iisalmelaisten kesäaikaista työllistymistä ja opiskelijoiden kesäaikaista miniyrittäjyyttä tuetaan nuorten kesätyötoimintaan suunnatulla määrärahalla. Työllisyyspalveluiden ohjaukseen kuuluu myös vv. 2017 – 2019 toteutuva seudullinen YTYÄ! Ylä-Savossa on työtä –työllisyyshanke.

Työllisyyspalveluiden yksikössä työskentelee neljä kokoaikaista työntekijää; kolme työllisyysasiantuntijaa ja työllisyyskoordinaattori/TYP-johtaja, jonka työpanoksesta 50 % ohjautuu TYP-verkoston 9 kunnan alueelle.

Suurimmat menokohdat työllisyyspalveluilla ovat passiivisen työmarkkinatuen kuntalaskutus sekä työllistämisestä aiheutuvat kulut; palkat ja työnantajatuet. Tuloja työllisyyspalveluille kirjataan TE-palveluiden palkkatukimaksuista ja TYP-toiminnan kuntaosuuksista. Lisäksi kirjaamattomana tuottona valtaosa työllistettävien henkilöiden työpanoksesta kohdistuu Iisalmen kaupungille ja työllisyyden edistäminen vaikuttaa myös verotulokertymään. Passiivisen työmarkkinatuen maksuosuuden kääntymistä laskuun tavoitellaan tehokkaalla työllisyysasiantuntijoiden työotteella sekä työnhakija- että työnantaja-asiakkaiden kanssa ja verkostoyhteistyöllä alueen muiden työllisyyttä edistävien toimijoiden kanssa.

Työllisyyspalvelut toimivat aktiivisena osallisena alueen ja seudun työllisyysverkostoissa, työllistymistä edistävissä hanketoiminnoissa sekä kehittämistoiminnoissa valtakunnankin tasolla. Paikalliskehittämisenä vuonna 2019 työllisyyspalvelut toteuttaa osallistavaa budjetointia osana työllisyydenhoidon palvelukenttää työllisyydenhoidon kustannuspaikalla. Osallistaminen toteutetaan talousvuoden aikana erikseen laadittavan suunnitelman mukaisesti.

Työllisyyspalveluiden toimintaan vaikuttavat ulkoisista tekijöistä asiakaskunnan palveluun ohjautumisen tehokkuus, TE-palveluiden palkkatukilinjaukset sekä työllistävän verkoston työvoimatarve. Yleisen työllisyyskehityksen kohentuminen näkyy ensisijassa lyhytkestoisesti työttömänä olleessa työnhakijajoukossa, ja pitkään työttömänä olleiden määrä voi kasvaa suhteellisen osuuden lisäksi myös absoluuttisesti. Suhdannevaihteluiden nopeus voi merkitä myös nopeaa työllisyystilanteen heikkenemistä, johon työllisyyspalveluiden toimilla voi olla haastavaa vastata.

8.4.3 Talous- ja tietohallinto –vastuualue

Tilivelvollinen: talousjohtaja

Talous- ja tietohallintovastuualueeseen kuuluu talous- ja tietohallintopalvelut –toimintayksikkö, johon sijoittuvat controllerpalvelut, talouden tukipalvelut, hankinnat, joukkoliikenne, tietohallinto sekä pysäköinninvalvonta. Talous- ja tietohallintovastuualueen päällikkönä toimii talousjohtaja. Vastuualueella toimii kolme tiimiä: toimialojen talouspäällikköpalvelut, pääkirjanpito sekä maksuliikenne ja rahoitus (controller-tiimi), talouden tukipalvelut (talouden tukipalvelut-tiimi) sekä pysäköinninvalvonta. Talouden tukipalvelutiimin ja pysäköinninvalvontatiimin vetäjille (talouspäälliköt) on siirretty päivittäistä työnjohtovastuuta erillisellä päätöksellä.

Talous

Kaupunginhallitus	TP2017	TA2018	TA2019	%	TS2020	TS2021
	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Talous- ja tietohallinto						
Toimintatuotot	1 027	1 060	1 036	-2,3 %	1 036	1 036
Henkilöstökulut	-744	-765	-794	3,8 %	-802	-806
Muut toimintakulut	-1 717	-1 871	-1 971	5,3 %	-1 990	-2 000
Netto (=toimintakate)	**-1 434**	**-1 576**	**-1 729**	**9,7 %**	**-1 756**	**-1 770**
Suunnitelmapoistot	-3	-1	0	-100,0 %	0	0
Vyörytystuotot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytyskulut	-101	-101	-111	10,2 %	-111	-111
Vyörytys, netto	-101	-101	-111	10,2 %	-111	-111

Toimintasuunnitelma

Talouspalvelut

Talouspalvelujen tavoitteena on tuottaa kustannustehokkaita ja laadukkaita taloushallinnon palveluja koko kaupunkiorganisaatiolle. Talouspalvelut vastaa kaupungin talouden ohjauksesta ja valvonnasta, talouden suunnittelusta, seurannasta ja raportoinnista sekä talousarvion (ml. investointisuunnitelman) ja tilinpäätöksen (ml. konsernitilinpäätöksen) laadinnasta. Lisäksi talouspalveluille kuuluu vastuu maksuliikenteestä ja rahoituksesta, kirjanpidosta, osto- ja myyntilaskutuksesta sekä perinnästä. Talouspalvelut koordinoi kaupungin sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa, vastaa vakuutuksista, takauksista sekä sisäisestä tarkastuksesta.

Talouspalvelujen henkilöstö tuottaa palveluja toimialojen lisäksi myös vesiliikelaitokselle.

Vuosien 2019-2020 tavoitteina ovat maakunta-uudistukseen sekä kuntien automaattiseen talousraportointiin valmistautuminen. Tietojärjestelmämuutoksiin on varattu 20 000 euron määräraha vuodelle 2019. Tavoitteena on valmistella taloustietojen yhtenäiset määritykset, uudistaa tilikartta ja tehdä ohjelmistopäivitykset, jotta siirtymien automaattiseen talousraportointiin (kuntatieto) olisi mahdollista.

Tavoitteena vuonna 2019 on sekä osto- että myyntilaskujen sähköisten laskujen määrän lisääminen. Tavoitteena on ottaa yhteyttä asiakkaisiin, joilla ei vielä ole verkkolaskutusta. Lisäksi tavoitteena on lisätä ostolaskujen automaattitiliöintiä. Tarkemmat tavoitteet esitetään käyttösuunnitelmassa.

Hankintapalvelut

Kaupungin organisaatioon luotu hankintatiimi jatkaa alkanutta toimintaa, jonka tavoite on keskitetysti parantaa kaupungin hankintojen laatua ja tehokkuutta. Hankintatiimin tehtäviin kuuluu hankintasuunnitelman ylläpito sekä hankintaosaamisen lisääminen kaupunkiorganisaatiossa. Nämä toimenpiteet ovat välttämättömiä, jotta hankintatoiminta olisi laadukasta ja yrittäjäystävällistä.

Kaupungin uusi hankintaohje on hyväksytty vuonna 2018. Hankintaohjeen toimeenpano ja koulutus toteutetaan vuoden 2019 aikana. Tavoitteena on, että hankintaohje yhdenmukaistaa hankintakäytäntöjä ja -prosesseja.

Aiemmin käyttöön otettua sähköistä hankintatyökalua laajennetaan siten, että sillä voidaan tehdä myös kynnysarvot ylittäviä hankintoja. Merkittävien hankintojen osalta järjestetään jatkossakin infotilaisuuksia tarjoajille sekä yrittäjien kanssa pidetään säännöllisesti hankintafoorumeja. Tiivis yhteistyö Sansia Oy:n (ent. IS-Hankinta Oy) kanssa jatkuu edelleen.

Joukkoliikenne

Iisalmen kaupungin joukkoliikenne koostuu kahdesta paikallisliikenteen bussista, kahdesta palveluliikenteen (PALI) pienoislinja-autosta sekä yhdeksästä kaupungin sisäisestä joukkoliikennevuorosta. Paikallisliikenne toimii Jordanin ja Peltosalmen välisellä kaupunkialueella. Palveluliikenteen toinen auto toimii keskusta-alueella hoitaen mm. vammaisten sekä koululaisten kuljetuksia ja toinen hoitaa maaseutualueen asiointiliikennettä. PALI-liikennöinti jatkuu entisen liikennöitsijän kanssa uudella sopimuksella 1.11.2018 alkaen, sopimukseen on sisällytetty myös keskusta-alueen

lauantailiikennöintimahdollisuus. Palveluliikenteeseen on aiemmin saatu kaupunki-PALIn kustannusten osalta hakea valtionavustusta ELY-keskukselta, mutta valtionavustusta ei enää makseta kuluvan vuoden kesäkuun alusta lukien ollenkaan. Edellisenä vuotena avustuksen suuruus oli 18 000 €, kuluvana vuonna avustusta saatiin tammi-toukokuun ajalta 6 000 €.

Joukkoliikennevuorot palvelevat sekä työmatka- että koululaisliikennettä kaupungin reuna-alueilla. Vuoden 2019 tavoitteena joukkoliikenteen osalta on lisätä tietoisuutta palveluliikenteestä kaikille avoimena joukkoliikennemuotona ja parantaa palveluliikenteen tiedotusta. Toisena tavoitteena on edelleen lisätä paikallisliikenteen matkustajamääriä mm. erilaisten kampanjoiden avulla. Kaupungin sisäiset joukkoliikennesopimukset ovat voimassa vuoden 2019 toukokuun loppuun saakka, jonka jälkeen on vielä vuoden optiomahdollisuus.

Joukkoliikenteen määrärahat sisältävät myös kaupungin yhteiskäyttöauton (täyssähköauto) leasingvuokrat sekä käyttö- ja ylläpitokustannukset noin 7 800 €/vuosi.

Tietohallintopalvelut

Kaupungin tietohallintoa johtaa talousjohtaja ja sitä koordinoi tietohallinto-koordinaattori. Kaupungin ICT-palvelut tuottaa pääosin Ylä-Savon ICT-palvelut Oy. Lisäksi palveluja ostetaan eri toimittajilta. Johtoryhmä toimii tietohallinnon ohjausryhmänä. Tietohallintokoordinaattori toimii asioiden esittelijänä ja vastaa valmistelusta.

Tietohallinnon osalta merkittävimpiä painopisteitä vuoden 2019 aikana ovat Digiloikka-projektin eteenpäin vieminen ja kehittäminen. Lisäksi kehittämiskohteina ovat sähköisten palvelujen lisääminen. Tietohallinnon budjetin kasvua vuoteen 2019 verrattuna lisäävät Ylä-Savon ICT-palvelut Oy:n noussut kustannustaso. Myöskin Microsoftin lisenssien määrän kasvu ja hintojen korotukset sekä yleisesti nousseet lisenssikustannukset nostavat budjettia.

Iisalmen kaupunki on hyväksynyt Pohjois-Savon kuntien yhteisen tietohallintostrategian vuosille 2019-2021. Strategian toimeenpano alkaa vuonna 2019. Tietohallintostrategia koostuu tietohallintofoorumista, johon kuuluu kuntien edustajia. Lisäksi strategian toimeenpanoon liittyvät toimialakohtaiset kehittämisverkostot ja yhdessä toteutettavat kärkihankkeet. Suunnitelmissa on kuntarajat ylittävä sivistys-, tekninen- ja hallintoverkosto. Omasta tietohallinnosta kunnat vastaavat edelleen itse.

Pysäköinninvalvonta

Pysäköinninvalvonnan tavoitteena on varmistaa esteetön ja turvallinen kaupunkiympäristö. Pysäköinninvalvonnassa toimii kaksi pysäköinnintarkastajaa ja osa-aikainen pysäköinninvalvoja. Toinen pysäköinnintarkastaja määrä- ja osa-aikaisena vuonna 2019.

Pysäköinninvalvontaa suoritetaan pääsääntöisesti maanantaista perjantaihin klo 8.00-17.00.

8.4.4 Sosiaali- ja terveydenhuolto

Tilivelvollinen: talousjohtaja

Talous

Kaupunginhallitus	TP2017	TA2018	TA2019	%	TS2020	TS2021
	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Sosiaali- ja terveydenhuolto						
Toimintatuotot	10	0	0	0,0 %	0	0
Henkilöstökulut	-1 202	-1 283	-1 220	-4,9 %	-1 232	-1 238
Muut toimintakulut	-72 233	-72 932	-74 814	2,6 %	-75 552	-75 930
Netto (=toimintakate)	**-73 425**	**-74 215**	**-76 034**	**2,5 %**	**-76 784**	**-77 168**
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytystuotot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytyskulut	-354	-357	-372	4,2 %	-372	-372
Vyörytys, netto	-354	-357	-372	4,2 %	-372	-372

Toimintasuunnitelma

Sosiaali- ja terveydenhuollon vastuualue sisältää Ylä-Savon SOTE kuntayhtymältä ostettavat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun palvelut. Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän maksuosuus sisältää Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriltä ostettavat erikoissairaanhoidon palvelut.

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän (SOTE) palvelujen järjestäminen perustuu vuodelle 2019 hyväksyttävään palvelusopimukseen sekä palvelujen järjestämissuunnitelmaan. Palvelusopimukseen sisältyvät SOTE kuntayhtymän oma toiminta ja Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin (KYS) kuntayhtymältä ostettavat palvelut.

Palvelusopimus laaditaan suurtuotteittain seuraavasti: aikuispsykososiaaliset palvelut, aikuissosiaalityö, oma erikoissairaanhoito, ostettu erikoissairaanhoito, hoito- ja hoivapalvelut, kuntoutus, perhepalvelut, suun terveydenhoito, vammaispalvelut, vastaanotto ja ympäristötoimi.

Iisalmen kaupungin palvelusopimuksen kokonaissumma vuodelle 2019 on 74,8 M€ (TA 2018: 72,9 M€), kasvua edelliseen vuoteen 2,6 %. Tästä Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän oman toiminnan osuus on 55,3 M€ (kasvua 1,2 %) ja ostetun erikoissairaanhoidon osuus 19,5 M€ (kasvua 6,6 %).

Palvelusopimuksen käsittelyn yhteydessä (12.11.2018 § 82) kaupunginvaltuusto päätti, että Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän palvelusopimukseen ja tilaustaulukkoon vuodelle 2019 voidaan lisätä 3-5 hengen työpanos kotihoidon henkilökuntaan. Lisäksi kaupunginvaltuusto edellyttää, että kuntayhtymä raportoi kotihoidon tilanteesta kaupunginhallitukselle.

Kokonaisuuden jakautuminen Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän oman toiminnan ja KYS:n erikoissairaanhoidon palvelujen kesken käy ilmi palvelusopimuksesta. Palvelusopimuksen toteutumista seurataan neljännesvuosittain. Kuntayhtymä seuraa osavuosiraporteissaan palvelujen saatavuutta hoitotakuun mukaisesti ja raportoi siitä Iisalmen kaupungille.

Palvelusopimuksen määrärahojen jakautuminen palveluittain:

1 000 €	TA 2018	TA 2019	Muutos %	TP 2017
Aikuispsykososiaaliset palvelut	4 768	4 681	-1,8	4 650
Aikuissosiaalityö	1 128	1 108	-1,7	1 140
Ostettu erikoissairaanhoito (KYS)	18 300	19 500	6,6	19 223
Oma erikoissairaanhoito	4 075	3 739	-8,2	4 067
Hoito ja hoiva	22 074	22 322	1,1	21 187
Kuntoutus	1 105	991	-10,3	852
Perhepalvelut	5 288	5 656	7,0	5 396
Suun terveydenhuolto	1 658	1 701	2,6	1 432
Vammaispalvelut	7 183	7 217	0,5	6 979
Vastaanotto	5 949	6 472	8,8	5 914
Ympäristötoimi	973	982	0,9	962
Hallinto, seudulliset[1]	431	444	2,9	411
YHTEENSÄ	**72 931**	**74 813**	**2,6**	**72 213**

1 Seudulliset kustannukset jaettu jäsenkunnille tilausten suhteessa

Tarkempi selvitys palvelujen järjestämisestä ja kustannusten muutoksista on esitetty Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän palvelusopimuksessa vuodelle 2019.

Merkittävä taloudellinen riski sisältyy ostetun erikoissairaanhoidon palvelujen käyttöön ja kustannuksiin. Ostetun erikoissairaanhoidon kustannusten nousu on ollut viime vuosina merkittävä ja kustannukset kasvavat edelleen vuonna 2019.

Muu sosiaali- ja terveydenhuolto

Sisältää lakkautettujen kuntayhtymien työntekijöiden Kuel-eläkemenoperusteiset ja varhe-maksut.

8.5 Ylä-Savon maaseutuhallinnon yhteislautakunta

8.5.1 Maaseutuhallinto

Tilivelvollinen: Maaseutujohtaja

Iisalmen kaupunki hoitaa Iisalmen kaupungin sekä Lapinlahden, Sonkajärven ja Vieremän kuntien muodostaman maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen lain 210/2010 (Laki maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa) ja kuntien välisen yhteistoimintasopimuksen mukaisesti.

Maaseutuhallinnon yhteislautakunta toimii sopimuskuntien maaseutuelinkeinoviranomaisena sekä yhteistoimintasopimuksen tehneiden kuntien välisenä yhteistoimintaelimenä sopimuksen mukaisissa asioissa.

Maaseutuelinkeinohallinnon tehtäviä ovat viljelijätukihallinto, riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen valtion varoista, eläintenpitäjän rekisteröinti sekä hukkakauran torjuntaan liittyvät tehtävät.

Viljelijätukia maksetaan noin 40 miljoonaa euroa, josta kolmasosa on EU:n maksuosuutta. Nämä summat eivät näy kaupungin talousarviossa. Maaseutuvirasto suorittaa maksut suoraan valtion tililtä yhteistoiminta-alueen myöntöpäätösten mukaisesti.

Iisalmen kaupunki on tehnyt Maaseutuviraston kanssa maksajavirastosopimuksen. Sopimuksella on sovittu EU:n säädösten soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä maksajaviraston tehtävien siirtämisessä noudatettavien edellytysten täyttymisestä. Sopimuksessa on määritelty muun muassa tukihallinnon palvelutavoitteet. Sopimuksen liitteissä on kuvattu hallinto- ja valvontajärjestelmä, tehtävien eriyttäminen, tietoturvakäytännöt, tehtävänkuvaukset euromääräisine toimivaltarajoineen sekä esteellisyydet. Maksajaviraston delegoituja tehtäviä hoitavana tahona yhteistoiminta-alueella on tietoturvaan liittyen käytössään johdon hyväksymät soveltamistapalausunnot. Niihin on kirjattu soveltuvilta osin käytännöt, kuinka ISO/IEC 27001:2013 -standardiin ja tietoturvallisuuden hallintamallin Vahti 2/2010 perustasoon perustuvia vaatimuksia noudatetaan.

Lautakunnalla ei ole toimivaltaa tukihallinnointiin. Viranhaltijoiden päätöksistä päätöksensaaja voi hakea muutosta oikaisuvaatimuksella Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta. Sama muutoksenhakumenettely koskee muitakin maaseutuelinkeinoviranomaisen tekemiä päätöksiä maaseutuhallinnon osalta.

Lautakunta edistää osaltaan maaseudun kehittämistä ja toimii asiantuntijatoimielimenä maaseutuelinkeinojen osalta, antaen muun muassa lausuntoja sopijakunnille kaavoitus- ja muista vastaavista hankkeista.

Henkilöstö (htv)

MAASEUTUHALLINNON YHTEISLAUTAKUNTA	Henkilöstö/htv	TP2017	TA2018	TA2019	TS2020	TS2021
	Vakituiset	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0
	Määräaikaiset	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3
	Yhteensä	7,2	7,3	7,3	7,3	7,3
LAUTAKUNTA YHTEENSÄ	**YHTEENSÄ**	**7,2**	**7,3**	**7,3**	**7,3**	**7,3**

Henkilöstö toimii viidessä toimipaikassa, joista Varpaisjärven palvelutoimistossa on tarjolla palvelua pääsääntöisesti kerran viikossa. Neljässä kuntakeskuksessa olevassa maaseututoimistossa on pääsääntöisesti kokoaikainen palvelu neljänä päivänä viikossa.

Kesäajan harjoittelijatyövoimalla varmistetaan kevään tukihakemusten käsittely maksatusvalmiiksi syksylle. Tiedossa oleva perhevapaan sijaisuus on otettu huomioon henkilöstökuluissa.

Nykyisin kuntien yhteistoiminta-alueiden hoitama maaseutuelinkeinohallinto siirtyy suunnitelmien mukaan vuoden 2021 alusta maakuntien hoidettavaksi. Lainsäädäntötyö on vielä kesken. Sen vuoksi mahdollisia eläköitymisiä ei ole otettu tässä vielä huomioon.

Maaseututoimen henkilöstön ammattitaitoa ylläpidetään ja kehitetään hallinnonalan omilla koulutuksilla. Henkilöstön työhyvinvoinnissa kiinnitetään huomiota erityisesti yhteisiin tavoitteisiin sitoutumiseen, kannustetaan oman kunnon ylläpitoon, kiinnitetään huomiota työpisteiden ergonomiaan sekä pidetään ajan tasalla toimenkuvat ja tehtävien jaot.

Strategiset tavoitteet

Osaaminen ja hyvinvointi

Tavoite	*Toimenpide*	*Mittarit*	*Vastuu*
Sitoutunut ja toimiva työyhteisö	Työprosessien ja seurannan kehittäminen	Maksajavirastosopimuksen palvelutavoitteiden täyttyminen 100 %	Maaseutujohtaja

Talous

Ylä-Savon maaseutu-	TP2017	TA2018	TA2019	%	TS2020	TS2021
lautakunta	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Ylä-Savon maaseutupalvelut						
Toimintatuotot	308	334	343	2,6 %	343	343
Henkilöstökulut	-305	-310	-330	6,5 %	-334	-335
Muut toimintakulut	-98	-119	-111	-7,3 %	-112	-112
Netto (=toimintakate)	**-94**	**-95**	**-98**	**2,9 %**	**-103**	**-105**
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytystuotot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytyskulut	-19	-17	-19	9,1 %	-19	-19
Vyörytys, netto	-19	-17	-19	9,1 %	-19	-19

Toimintasuunnitelma

Maaseutuelinkeinohallinto hoidetaan yrittäjälähtöisesti. Ylä-Savon maaseutupalvelut ovat keskeisessä asemassa maatilayrittäjien ja hallinnon kohdatessa. Hallinnon tärkein tehtävä on maatilayrittäjien kannattavan toiminnan tukeminen. Samaa päämäärää tukee palvelutoiminta, jolla muun muassa autetaan yrittäjiä peltojen ja tuotanto-oikeuksien välittämisessä tarvitseville kannattavan yritystoiminnan mukaisesti. Yhteistoiminta-alueen maitotilayrittäjät tuottavat maitoa 110 miljoonaa litraa. Kannattava ja kasvava maatilayrittäjyys sekä siihen liittyvä kuljetus, jalostus-, rakennus- ja palvelutoiminta ovat seutukunnalle elintärkeä asia.

Maatilojen määrä vähenee normaalin rakennekehityksen vuoksi noin 2 % vuosittain. Kaikilla tiloilla ei ole yritystoiminnan jatkajaa. Tukitoimenpitein varmistetaan, että kannattavaa yritystoimintaa harjoittavien maatilojen toiminta jatkuu. Lopettavien maatilojen pellot siirtyvät jatkaville maatilayrityksille, yleensä vuokrauksella. Heikko kannattavuus on jatkunut jo useamman vuoden ja se näkyy myös vähäisenä nuorten halukkuutena jatkaa maatalousyritysten toimintaa.

Maaseudun kehittämistehtäviin ei näillä resursseilla ole mahdollista paneutua merkittävissä määrin. Yhteistyön eri toimijoiden kanssa tulee sen vuoksi toimia. Ylä-Savon maaseutupalvelujen tärkein rooli on toimia muiden toimijoiden tukijana ja asiantuntijana sekä tiedottajana. Maaseutuammattiin ry:n kanssa tehdään yhteistyötä nuorten perehdyttämisessä yrittäjyyteen ja maaseutuammatteihin. Kehittämishankkeiden toimijoina ovat ProAgria Pohjois-Savo, Savonia Ammattikorkeakoulu ja MTK Pohjois-Savo. Kannattavan yritystoiminnan kannalta pitkän tähtäimen kehittämistoimina tärkeimpinä ovat maatilayritysten yhteistoiminta, kuten yhteisyritykset ja urakointipalvelut sekä tilusjärjestelyt. Työvoiman saatavuus tulee myös varmistaa.

Maatilayritysten kehittämistoimenpiteisiin varataan 30 000 euroa yhteistoiminta-alueella. Käyttöperusteista päättää maaseutuhallinnon yhteislautakunta. Iso osa kehittämissuunnittelusta rahoitetaan nykyisin Neuvo 2020 -maatilojen neuvontajärjestelmän kautta.

8.6 Sivistys- ja hyvinvointilautakunta

Lautakunnan tehtävänä on edistää iisalmelaisten hyvinvointia ja sivistystä tarjoamalla monipuolisia ja nykyaikaisia koulutus- ja varhaiskasvatuspalveluja sekä vahvistaa alueen kulttuuriperintöä ja iisalmelaisten yhteenkuuluvaisuutta tarjoamalla seudullisesti verkottuneita kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluja luomalla edellytyksiä myös omaehtoiseen toimintaan.

Varhaiskasvatuspalvelujen tavoitteena on tarjota lapselle suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka.

Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen tavoitteena on annetuilla resursseilla kasvattaa yhteiskunnan jäseniä, joilla on hyvät ja monipuoliset tiedot, taidot sekä asenteet jatko-opintoihin, elämänhallintaan ja elinikäiseen oppimiseen. Ruokapalveluiden tehtävänä on valmistaa taloudellisesti maukasta, ravitsevaa ja laadukasta ruokaa koulujen, päiväkotien ja Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän asiakkaille.

Kulttuuripalveluiden tehtävänä on vahvistaa alueen kulttuuriperintöä ja iisalmelaisten yhteenkuuluvaisuutta tarjoamalla seudullisesti verkottuneita kulttuuri- ja kirjastopalveluja sekä kansalaisopiston ja musiikkiopiston palveluja luomalla edellytyksiä omaehtoiseen ja monikulttuuriseen toimintaan. Liikuntapalvelujen tärkeimpänä tavoitteena on liikunnallisen elämäntavan, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. Nuorisopalvelujen tavoitteena on nuorten kasvun ja itsenäistymisen tukeminen sekä nuorten osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuuksien lisääminen.

Henkilöstö (htv) vastuualueittain

SIVISTYS- JA HYVINVOINTI-LAUTAKUNTA	Henkilöstö	TP2017	TA2018	TA2019	TS2020	TS2021
Sivistys- ja hyvinvointitoimialan hallinto	Vakituiset	3,1	4	4	4	4
	Määräaikaiset	0,2	0	0	0	0
	Yhteensä	3,3	4	4	4	4
Varhaiskasvatus						
	Vakituiset	150,4	166,9	149,2	149	149
	Määräaikaiset	14,1	4	3,6	3	3
	Yhteensä	164,5	170,9	152,8	152	152
Perusopetus ja lukiokoulutus						
	Vakituiset	234	237,5	229,3	229	229
	Määräaikaiset	20,3	12	17,4	5	5
	Yhteensä	254,3	249,5	246,7	234	234
Kulttuuri ja vapaa-aika						
	Vakituiset	42,4	42,3	46,1	46,1	46,1
	Määräaikaiset	31	*)24,3	24,9	23,1	23,1
	Yhteensä	73,4	66,6	71,4	69,2	69,2
	*) tuntiopettajien tunnit laskettu yhteen ja muutettu laskennallisesti päätoimisten määräksi					
Yhteensä	VAKITUISET	429,9	450,7	428,6	428,1	428,1
	MÄÄRÄAIKAISET	65,6	40,3	45,9	31,1	31,1
LAUTAKUNTA YHT.	**YHTEENSÄ**	**495,5**	**491**	**474,5**	**459,2**	**459,2**

Varhaiskasvatuksen henkilöstöä on siirretty eri yksiköissä vapautuneisiin paikkoihin kahden päiväkodin lakkauttamisen vuoksi. Määräaikaisten työntekijöiden määrä on vähentynyt sekä päiväkodeissa että perhepäivähoidossa.

Perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa on vuosittaista vaihtelua oppilas- ja opetusryhmien määrässä. Tähän vastataan joko jättämällä vapautuvia tehtäviä määräajaksi täyttämättä tai palkkaamalla opettajia määräajaksi.

Ruokapalveluissa Luoto-keittiön suoritemäärät ovat vähentyneet, joten ruokapalvelu-esimiehen virka ja kaksi avoimeksi jäänyttä ruokapalvelutyöntekijän tehtävää lakkautetaan.

Kulttuuri- ja vapaa-aika vastuualueella on huomioitu lisäyksenä kansalaisopiston käsityöopettajan virka, omarahoitusosuus kirjaston hanketyöntekijän määräaikaiseen tehtävään ja kolmen etsivän nuorisotyöntekijän henkilöstökulut. Määräaikaisia tuntiohjaajia sekä kausityöntekijöitä on museoissa, Paloisvuoren kahviossa, nuorisotila Luukussa ja käytännön ohjaus- ja opetustehtävissä sekä kehittämishankkeissa. Lisäksi Twist –kesätyötoiminnassa työllistetään 90 nuorta, yhteensä n. 1,94 htv, joita ei ole laskettu yllä olevaan taulukkoon.

Henkilöstöä kehitetään vuosittain hyväksyttävän koulutussuunnitelman mukaisesti.

Strategiset tavoitteet

Osaaminen ja hyvinvointi

Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuu
Osallisuuden sekä toimijuuden tukeminen ja vahvistaminen	Yhteistyö kolmannen sektorin kanssa	Liikunta- ja nuoriso- ja kulttuurin avustusten määrärahojen määrä vähintään edellisvuoden tasolla.	Kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja
Osallisuuden sekä toimijuuden tukeminen ja vahvistaminen	Eri käyttäjäryhmien osallistaminen palvelujen suunnitteluun	Vähintään yksi toimiva asiakasraati/vastuualue.	Sivistys- ja hyvinvointitoimialan toimialajohtaja
Palveluiden uudistaminen ts. ajassa pysyminen	Uusien palveluiden ja tuotteiden tarjoaminen	Jokaisella vastuualueella on otettu käyttöön vähintään yksi uusi palvelua uudistava toimintatapa.	Sivistys- ja hyvinvointitoimialan toimialajohtaja
Palveluiden uudistaminen ts. ajassa pysyminen	Erilaisissa kehittämisohjelmissa mukana oleminen.	Jokainen vastuualue on mukana vähintään yhdessä kehittämishankkeessa.	Sivistys- ja hyvinvointitoimialan toimialajohtaja
Palveluiden uudistaminen ts. ajassa pysyminen	Henkilöstön koulutus	Jokainen työntekijä on osallistunut viimeisen vuoden aikana vähintään yhteen koulutukseen.	Sivistys- ja hyvinvointitoimialan toimialajohtaja
Aktiivinen ja hyvinvoiva kaupunkilainen	Luodaan mahdollisuuksia ja kannustetaan omatoimisen liikunnan ja kulttuurin harrastamiseen.	Kaikki lapset ja nuoret harrastavat jotakin vähintään kerran viikossa.	Kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja
Aktiivinen ja hyvinvoiva kaupunkilainen	Yksilöä kannustetaan tekemään hyvinvointia ja terveyttä edistäviä päätöksiä.	Vähintään 75 % perusopetuksen ja lukiokoulutuksen oppilaista syö koululounaan päivittäin.	Ruokapalvelupäällikkö
Aktiivinen ja hyvinvoiva kaupunkilainen	Virikkeellinen ja turvallinen fyysinen ympäristö.	Vuosittain valmistuu tai peruskorjataan ainakin yksi lähiliikuntapaikka.	Kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja
Lasten ja nuorten terveen kasvun ja hyvän oppimisen mahdollistaminen	Varhaiskasvatuksessa tarjotaan perheiden tarpeisiin sopivia erilaisia vaihtoehtoja.	90 % perheistä saanut haluamansa varhaiskasvatusmuodon.	Varhaiskasvatusjohtaja

Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuu
Lasten ja nuorten terveen kasvun ja hyvän oppimisen mahdollistaminen	Koulut ovat viihtyisiä ja innostavat oppimaan.	90 % lapsista ja nuorista pitää koulunkäynnistä.	Sivistys- ja hyvinvointitoimialan toimialajohtaja
Lasten ja nuorten terveen kasvun ja hyvän oppimisen mahdollistaminen	Luodaan nuorille valmiuksia työelämään.	Twist-paikkojen määrä vähintään edellisvuoden tasolla.	Nuorisotyön koordinaattori

8.6.1 Sivistys- ja hyvinvointitoimialan hallinto

Tilivelvollinen: toimialajohtaja

Talous

Sivistys- ja hyvinvointi	Tp 2017	Ta 2018	Ta 2019	%	Ts 2020	Ts 2021
lautakunta	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Sivistys- ja hyvinvointitoimialan hallinto						
Toimintatuotot	54	0	0	0,0 %	0	0
Henkilöstökulut	-425	-544	-494	-9,3 %	-499	-501
Muut toimintakulut	-389	-349	-361	3,3 %	-364	-366
Netto (=toimintakate)	**-760**	**-894**	**-855**	**-4,3 %**	**-863**	**-867**
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytystuotot	2 319	2 407	2 426	0,8 %	2 426	2 426
Vyörytyskulut	-1 669	-1 716	-1 763	2,7 %	-1 763	-1 763
Vyörytys, netto	650	691	663	-4,1 %	663	663

Toimintasuunnitelma

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan hallintoon kuuluvat lautakunta, hyvinvointijaosto, toimialajohtaja sekä vastuualueiden johtajat. Osa kustannuksista kohdistetaan toimintayksiköihin vyörytyserinä.

Iisalmen kaupunki myöntää vuosittain avustuksia iisalmelaisille rekisteröityneille yhdistyksille kaupunginhallituksen 18.1.2016 § 4 hyväksymän päätöksen mukaisesti. Sivistys- ja hyvinvointitoimiala myöntää vuonna 2019 avustuksia yhteensä 191 600 €.

Avustukset jakaantuvat toiminta-avustuksiin, kohdeavustuksiin, koulutus- ja kurssitoimintaan, apurahoihin ja stipendeihin. Suurin osa avustusmäärärahasta kohdistuu liikunta-, nuoriso- ja kulttuurijärjestöjen toiminnan tukemiseen (toiminta-avustukset). Kulttuuripalveluiden kohdeavustusmäärärahaa voidaan myöntää myös yksittäisille taiteilijoille ja taiteilijaryhmille.

8.6.2 Varhaiskasvatus-vastuualue

Tilivelvollinen: varhaiskasvatusjohtaja

Varhaiskasvatuksen vastuualueeseen kuuluvat päiväkotihoito ja perhepäivähoito.

Varhaiskasvatuksen vastuualueen muodostavat 7 päiväkotia ja 31 omassa kodissa toimivaa perhepäivähoitajaa. Perhepäivähoidon varahoidosta vastaa 5 perhepäivähoitajaa eri päiväkodeissa. Varhaiskasvatuspalveluja tuottaa lisäksi kaupungin valvomana 8 yksityistä päiväkotia, 12 yksityistä perhepäivähoitajaa ja 5 yksityistä ryhmäperhepäiväkotia. Perheiden valinnanvapautta kunnallisen ja yksityisen päivähoidon välillä tuetaan palvelusetelillä.

Esiopetusta järjestetään kaikissa kunnallisissa ja yksityisissä päiväkodeissa sekä erillisissä esiopetusryhmissä Kirkonsalmen, Kangaslammin ja Kauppis-Heikin kouluilla. Kouluilla sijaitsevat esiopetusryhmät ovat kokopäiväisiä ja varhaiskasvatuslain alaisia. Partalan ja Hernejärven koulujen esiopetusryhmissä on tarjolla pelkästään esiopetusta ja se on perusopetuslain alaista. Ryhmä muodostuu, jos hakijoita on riittävästi.

Talous

Sivistys- ja hyvinvointi	Tp 2017	Ta 2018	Ta 2019	%	Ts 2020	Ts 2021
lautakunta	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Varhaiskasvatus						
Toimintatuotot	995	907	772	-14,9 %	772	772
Henkilöstökulut	-6 989	-6 820	-6 284	-7,9 %	-6 347	-6 379
Muut toimintakulut	-5 625	-5 982	-6 920	15,7 %	-6 989	-7 024
Netto (=toimintakate)	**-11 619**	**-11 894**	**-12 432**	**4,5 %**	**-12 564**	**-12 631**
Suunnitelmapoistot	-71	-74	-66	-10,8 %	-86	-122
Vyörytystuotot				0,0 %	0	
Vyörytyskulut	-799	-837	-905	8,1 %	-905	-905
Vyörytys, netto	-799	-837	-905	8,1 %	-905	-905

Toimintasuunnitelma

Varhaiskasvatuslain mukaan varhaiskasvatusta tulee saada perheen tarpeen mukaan myös iltaisin, öisin ja viikonloppuisin. Lapsella on oikeus varhaiskasvatukseen vähintään 20 h/viikko. Varhaiskasvatuslaki säätelee varhaiskasvatustoiminnan tavoitteet. Toiminnassa tulee huomioida lapsen etu.

Perusopetuslain (§ 26a) mukaan lapsen on osallistuttava ennen oppivelvollisuuden alkamista vuoden kestävään esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan. Esiopetuksesta vastaavat kunnat, joiden on osoitettava esiopetuspaikka jokaiselle lapselle. Esiopetus toteutetaan opetushallituksen hyväksymien esiopetussuunnitelman perusteiden ja sen mukaan laaditun seudullisen esiopetussuunnitelman pohjalta.

Palveluseteli lisää perheiden vapautta valita varhaiskasvatuspalveluja yksityiseltä tai kunnalliselta puolelta. Palveluohjaaja ohjaa ja neuvoo perheitä varhaiskasvatuspalveluista.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt Iisalmen kaupungille erityisavustusta 5-vuotiaiden maksuttoman 20 viikkotunnin varhaiskasvatuksen kokeiluun toimintakautena 2018–2019. Maksuttomuuskokeilun tavoitteena on lisätä 5-vuotiaiden osallistumista varhaiskasvatukseen ja vanhempien työssäkäyntiä. Lisäksi selvitetään varhaiskasvatuksen pedagogiikan kehittämistarpeita ja kokeilun vaikutuksia kunnille. Varhaiskasvatus ehkäisee syrjäytymistä, tasaa lasten kotitaustaeroja, lisää koulutuksellista tasa-arvoa sekä tukee kasvua, kehitystä ja oppimista. Maksuttomuuskokeiluun ei haeta jatkoa, koska se ei näytä lisäävän varhaiskasvatuksen osallistumisastetta.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja alennettiin lakimuutoksella pieni- ja keskituloisilta niin, että maksujen määräytymisen tulorajoja nostettiin ja sisaralennus 2. lapsesta alennettiin 90 prosentista 50 prosenttiin vuonna 2018. Tämän vaikutuksena kunnallisen varhaiskasvatuksen hoitomaksutulot pienenevät vuonna 2019 ja yksityisille varhaiskasvatuspalvelun tuottajille maksettavat palvelusetelimenot kasvavat.

Tilapalvelun strategiaohjelman mukaisesti päiväkoteihin tehdään turvaavia korjaustoimenpiteitä toimintakautena 2018-2019. Päiväkoteja on siksi väistötiloissa. Uuden päiväkodin rakentaminen ajoittuu suunnitelmavuosille.

8.6.3 Perusopetus ja lukiokoulutus –vastuualue

Tilivelvollinen: toimialajohtaja

Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen vastuualueen muodostavat peruskoulut ja lukiokoulutusta antava Iisalmen lyseo sekä ruokapalvelut. Peruskouluja on 11, joista alakouluja on 10 ja yksi yläkoulu. Tilastointipäivänä 20.9.2018 perusopetuksessa oli 2095 oppilasta, lukiokoulutuksessa 317 nuorisoasteen opiskelijaa sekä 3 aikuisopiskelijaa. Perusopetuksen lisäopetuksessa eli ns. lukiokympillä oli 5 opiskelijaa.

Valmistuskeittiöitä on vuoden alussa 3 ja jakelukeittiöitä 12.

Talous

Sivistys- ja hyvinvointi	Tp 2017	Ta 2018	Ta 2019	%	Ts 2020	Ts 2021
lautakunta	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Perusopetus- ja lukiokoulutus						
Toimintatuotot	4 630	4 462	4 456	-0,1 %	4 156	4 156
Henkilöstökulut	-13 143	-13 816	-13 857	0,3 %	-13 541	-13 609
Muut toimintakulut	-10 565	-10 986	-11 136	1,4 %	-11 172	-11 228
Netto (=toimintakate)	**-19 077**	**-20 340**	**-20 537**	**1,0 %**	**-20 557**	**-20 681**
Suunnitelmapoistot	-221	-333	-224	-32,7 %	-281	-403
Vyörytystuotot				0,0 %	0	
Vyörytyskulut	-1 124	-1 157	-1 091	-5,7 %	-1 091	-1 091
Vyörytys, netto	-1 124	-1 157	-1 091	-5,7 %		-1 091

Toimintasuunnitelma

Perusopetus

Perusopetuslain mukaan kunnan tehtävä on järjestää sen alueella asuville oppivelvollisuusikäisille maksutonta perusopetusta. Iisalmen kaupungin 11 peruskoulua tarjoavat opetussuunnitelman mukaista opetusta luokille 1–9. Peruskoulun päättäneille nuorille, jotka eivät ole sijoittuneet toisen asteen koulutukseen, on tarjolla lisäopetusta (lukiokymppi) ja maahanmuuttajille perusopetukseen valmistavaa opetusta.

Perusopetuksen uuden opetussuunnitelman käyttöönotto jatkuu edelleen yläkoulun osalta. 9. luokat ottavat sen käyttöön 1.8.2019. Tämä edellyttää edelleen lisäresurssia uuden opetussuunnitelman mukaiseen oppimateriaaliin ja koulutukseen vuonna 2019 ja suunnitelmavuonna 2020.

Yksi Juha Sipilän hallituksen hallitusohjelman kärkihankkeista on ollut ”Uudet oppimisympäristöt ja digitaaliset materiaalit peruskouluihin” eli ns. digiloikka. Iisalmen kaupungin digiloikka etenee vuosille 2017–2021 hyväksytyn Pedagogisen ICT-suunnitelman mukaisesti. Olvi-säätiön ja A.E. Aminoffin rahaston tekemän lahjoituksen johdosta digiloikka tullaan saamaan maaliin ennakoitua nopeammin. Saadusta avustuksesta huolimatta tarvitaan lisäresursseja sekä opettajien koulutukseen että laitevuokriin. Suunnitelmavuosien 2020–2021 aikana jatketaan painetun oppimateriaalin vähentämistä. Tutoropettajatoiminnan avulla tuetaan uusien opetussuunnitelmien jalkauttamista kouluihin ja digitaalisten menetelmien hyödyntämistä opetuksessa. Kaikki koulut ovat mukana Liikkuva koulu –toiminnassa.

Koulujen peruskorjaukset ja uudisrakentamiset jatkuvat investointisuunnitelman mukaisesti. Runnin ja Hernejärven koulujen rakentaminen ajoittuu vuodelle 2019 samoin kuin Mansikkaniemen ja Kilpijärven koulujen suunnittelu. Entisten tilojen sisäilmaongelmien vuoksi joudutaan uudistamaan laajamittaisesti myös pienkalustoa ja oppimateriaalia.

Ennusteen mukaan oppilasmäärä on nyt korkeimmillaan ja säilyy ennallaan suunnitelmavuosina.

Lukiokoulutus
Lukio on yleissivistävä 2. asteen oppilaitos, jonne on mahdollista pyrkiä suoritettuaan oppivelvollisuuden. Lukio antaa valmiudet jatkaa opintoja korkea-asteella (yliopistot ja ammattikorkeakoulut) sekä lukion oppimäärään perustuvassa ammatillisessa koulutuksessa.

Iisalmen lyseossa annettava opetus noudattaa nuorille tarkoitettua lukiokoulutuksen opetussuunnitelmaa. Myös aikuisopiskelijat voivat suorittaa lukio-opintoja lyseossa osallistumalla lähiopetukseen joko varsinaisena opiskelijana tai aineopiskelijana. Opinnot on mahdollista suorittaa myös osin etänä. Puhtaasti etäopiskelijat ohjataan muihin aikuislukioihin.

Lukiokoulutuksessa on käynnissä paljon muutoksia. Ylioppilaskokeiden digitalisoituminen saatetaan päätökseen keväällä 2019, jolloin matematiikan koe tehdään ensimmäistä kertaa tietokoneiden avulla. Uusi lukiolaki astuu voimaan syksyllä 2019, mutta käytännössä lakiin liittyvät uudistukset näkyvät lukioiden arjessa vasta syksystä 2021 alkaen, jolloin otetaan käyttöön lukiokoulutuksen uusi opetussuunnitelma. Tämän valmistelutyö käynnistyy vuonna 2019.

Iisalmen kaupungin talousarvioon varataan vuodesta 2019 alkaen määräraha kannettavien tietokoneiden hankintaan Iisalmen lyseossa opintonsa aloittaville nuorille. Samoin varataan määräraha lainattavien oppikirjojen hankkimiseksi koululle. Tavoitteena molemmissa on lisätä koulun vetovoimaa ja mahdollistaa lukio-opinnot myös vähävaraisten perheiden lapsille.

Suunnitelmavuosina 2020 ja 2021 ei ole tapahtumassa suuria muutoksia lukio-opiskelijoiden määrissä ja sitä kautta Iisalmen lyseon palvelutuotannossa.

Ruokapalvelut
Hoivalaitosten ja päiväkotien ruoanvalmistus hoidetaan Lumakeskuksen alakerran Luoto-keittiössä ja kouluateriat valmistetaan Juhani Ahon koulun sekä Lumakeskus Majakan yläkerran keittiöissä. Vuoden 2019 talousarviossa on huomioitu ulkopuolisille myytävien aterioiden määrien vähentyminen. Ruoanjakoon käytetään oman henkilökunnan lisäksi ostopalvelua. Sijaisuudet hoidetaan paikallisilla sijaisilla ja vuokratyövoimalla. Paloisten päiväkodin ruokapalvelut ostetaan Fazer Amicalta väistötiloissa Savonialla.

Elintarvikkeet hankitaan Sansia Oy:n (ent. IS-Hankinta Oy) sopimuksilla ja lähiruokaa ostetaan mahdollisimman paljon.

Yläkoulujen oppilaille annetaan maksuton välipala: näkkileipää, ravintorasvaa ja maitoa.

Suunnitelmavuosina 2020 ja 2021 ei näyttäisi tapahtuvan suuria muutoksia koulujen ja päiväkotien ruokailijamäärissä. SOTE-uudistus saattaa tuoda muutoksia hoivapuolen ruokapalveluun.

8.6.4 Kulttuuri ja vapaa-aika –vastuualue

Tilivelvollinen: kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja

Kulttuuri ja vapaa-aika -vastuualueen muodostavat kansalais- ja musiikkiopisto, kirjasto- ja kulttuuripalvelut sekä liikunta- ja nuorisopalvelut. Uimahalli kuuluu liikunta- ja nuorisopalvelujen alle ja uimahallia sitoo valtuustoon nähden toimintakate (toimintatuotot-toimintakulut = toimintakate).

Talous

Sivistys- ja hyvinvointi	Tp 2017	Ta 2018	Ta 2019	%	Ts 2020	Ts 2021
lautakunta	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Kulttuuri ja vapaa-aika, pl. uimahalli						
Toimintatuotot	966	986	992	0,6 %	879	879
Henkilöstökulut	-2 273	-2 194	-2 487	13,4 %	-2 453	-2 465
Muut toimintakulut	-4 074	-4 320	-4 318	0,0 %	-4 211	-4 232
Netto (=toimintakate)	**-5 382**	**-5 528**	**-5 813**	**5,2 %**	**-5 785**	**-5 818**
Suunnitelmapoistot	-74	-79	-50	-36,7 %	-62	-95
Vyörytystuotot				0,0 %	0	
Vyörytyskulut	-333	-348	-366	5,2 %	-366	-366
Vyörytys, netto	-333	-348	-366	5,2 %	-366	-366

Toimintasuunnitelma

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala tavoittaa suurimman osan lapsista ja nuorista ja on merkittävässä roolissa esimerkiksi lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä. Hyvinvointikertomuksen keskeisimmät toimenpiteet kuten osallisuuden lisääminen, harrastusten monipuolisuus, terveellisiin elämätapoihin vaikuttaminen ja hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden lisääminen on huomioitu vuoden 2019 toimenpiteissä.

Tavoitteissa ja palvelujen kehittämisessä on pyritty huomiomaan laajan hyvinvointikertomuksen keskeisimmät toimenpiteet ja tuleva kuntien vastuu terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä. Yhteistyö eri toimijoiden kuten järjestöjen kanssa on keskeisessä roolissa.

Kansalais- ja musiikkiopisto

Iisalmen kansalaisopisto tarjoaa vapaan sivistystyön opetusta kaikille kuntalaisille, etenkin ikäihmisille. Opiston tarjonnassa korostuvat kädentaitojen ylläpito ja kehittäminen sekä kieltenopetus. Maahanmuuttajien ensikosketus suomen kieleen tapahtuu useimmiten kansalaisopistossa. Kansalaisopistolla on oikeus järjestää maahanmuuttajille erittäin tärkeitä valtakunnallisia Yleisiä kielitutkintoja suomen kielessä.

Lakimuutoksen seurauksena Iisalmessa on aloitettu uusi maahanmuuttajien tarpeisiin vastaava perusopetuksen koulutusmalli vapaan sivistystyön toimintana. Toimintaan saadaan 100 % valtionosuus. Vuodelle 2018 tätä valtionosuutta on saatu 43 000 euroa ja odotus on, että sama summa saadaan myös vuodelle 2019.

Opetushallitus on myöntänyt kansalaisopistolle opintoseteliavustuksen ikäihmisten, työttömien ja maahanmuuttajien opintomaksujen alentamiseksi. Iisalmen kansalaisopistoon on palkattu uusi päätoiminen käsityöopettaja 1.9 2018 alkaen

Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden sekä kansalaisopiston opetustarjonnan mahdollistama elämyksellisyys, sosiaalisuus, sosiaaliset verkostot ja yhteenkuuluvuuden tunne lisäävät hyvinvointia, terveyttä ja elämän mielekkyyttä. Palveluissa jatketaan monipuolisten palveluiden tuottamista kuntalaisille ja erityistä huomiota kiinnitetään palveluiden saavutettavuuteen ja saatavuuteen.

Ylä-Savon musiikkiopistossa tarjotaan laajan oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta musiikissa Iisalmen, Kiuruveden, Pielaveden, Sonkajärven ja Vieremän kunnissa. Musiikkiopistossa on yhteensä 245 pääaineista opiskelijaa sekä 190 musiikkileikkikoululaista. Vuoden 2019 painopisteenä on uuden opetussuunnitelman käyttöönotto ja testaus. Opetushallitus on myöntänyt opetussuunnitelman uudistukseen liittyen opettajien koulutukseen lisämäärärahan. Opettajien eurooppalaiseen koulutukseen on saatu myös kaksivuotinen hankemääräraha.

Musiikkiopiston opetusta tarjotaan edelleen ensisijaisesti lapsille. Kodin ja musiikkiopiston yhteydenpidon helpottamiseksi musiikkiopistossa otetaan käyttöön peruskoulusta tuttu Wilma-yhteydenpito-ohjelma.

Musiikkiopisto tuottaa edelleen myös Torstaiklassiset-konserttisarjaa, jonka rahoittajina ovat myös kulttuuritoimi ja kansalaisopisto. Talousarvioon sisältyy Steinway-konserttiflyygelin kertaluonteinen peruskorjaus/-huolto sekä määräraha Ylä-Savo sinfoniettan toimintaan.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Kirjasto on paikka, jossa hankitaan ja käytetään tietoa, lainataan erilaisia aineistoja, harrastetaan ja opitaan uutta sekä toimitaan yhdessä. Kunnan tulee huolehtia siitä, että kirjastolla on tarkoituksenmukaiset tilat, kirjastojärjestelmä ja verkkokirjasto, monipuolinen kokoelma ja ammattitaitoinen henkilökunta sekä riittävät aukioloajat.

Iisalmen kulttuuripalvelut ovat mukana edistämässä, tukemassa ja järjestämässä kulttuuritoimintaa. Keskeisenä tehtävänä on kehittää kulttuurin toimintaympäristöä mm. hankkeilla ja yhteistyöverkostoilla. Toiminta-alueita ovat kulttuurin toimintaedellytysten tukeminen ja järjestöyhteistyö, Kulttuurikeskuksen tilojen hallinnointi, vuokraus ja palvelut, tapahtumat Kulttuurikeskuksessa ja Juhani Ahon museolla, museotoiminta, näyttelytoiminta sekä kaupungin taidekokoelman ylläpito.

Kirjaston toiminnan painopisteenä vuodelle 2019 on digiosaamisen kehittäminen. Ylä-Savon kirjastoverkon Digivelhoiksi-hankkeen avulla kehitetään olemassa olevia palveluja asiakaslähtöisiksi ja siten pyritään estämään digitaalisen kuilun syntymistä. Hankkeen aikana asiakkaita opastetaan sähköisten palvelujen ja välineiden käyttöön, kehitetään verkkokirjastoa sekä kartoitetaan yhteistyökumppaneita digiopastamisen vakiinnuttamiseksi kirjastoihin. Laki yleisitä kirjastoista määrittelee, että kirjastopalveluiden tulee olla kaikkien käytettävissä ja saavutettavissa. Kirjaston käytettävyyttä ja saavutettavuutta parannetaan vuoden 2019 aikana omatoimikirjastolla. Hankkeen Arkena ja sunnuntaina kirjastoon - omatoimikirjasto Iisalmeen avulla saavutetaan laajemmat aukioloajat, jolloin tilojen ja kokoelmien käyttö tehostuu ja palveluiden saatavuus paranee.

Opetus- ja kulttuuriministeriön talousarvioehdotuksessa vuodelle 2019 todetaan, että kuntien välillä on yhä eroja kulttuuripalveluissa ja taide- ja kulttuurilähtöisten hyvinvointipalveluiden tarjonnassa. Uusi vuonna 2019 voimaan astuva laki kuntien kulttuuritoiminnasta tulee vahvistamaan kulttuurin asemaa kuntien toiminnassa ja palveluissa. Iisalmen kulttuuripalveluissa jatketaan työtä kaupunkilaisten tasapuolisen kulttuuriosallistumisen mahdollistamiseksi. Tätä toteutetaan edullisilla pääsymaksuilla, monipuolisella tarjonnalla ja tukemalla kulttuuritarjontaa tuottavia yhdistyksiä. Kulttuurikasvatusohjelmilla taataan lapsille ja nuorille tasavertaisia mahdollisuuksia päästä osalliseksi kulttuurista. Nuorten kulttuuriosallistumista kehitetään Ylä-Savon yhteisessä hankkeessa ”Kulttuurista siivet ja juuret”. Prosenttitaide-periaatteen käyttöä jatketaan Iisalmessa valmistuvien julkisten rakennusten osalta. Pohjolankadun koivukujalla järjestetään kesällä 2019 yhteistyössä kuvataiteilija Kaarina Kaikkosen kanssa ammattitaiteilijoiden ulkoilmataidenäyttely. Tavoitteena on saada pysyvä taidetapahtuma Iisalmeen, joka pidettäisiin kaupungin toimesta joka toinen vuosi eräänlaisena biennaalina.

Kirjasto- ja kulttuuripalveluissa tehdään laajaa yhteistyötä maakunnallisesti, seudullisesti ja paikallisesti. Tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat seudun muut kirjastot (kirjastoverkko Rutakko) ja kulttuuripalvelut, alan maakunnalliset toimijat sekä päiväkodit, koulut ja nuorisopalvelut. Tavoitteena on tarjota kuntalaisille laadukkaita ja monipuolisia palveluita sekä mahdollisuus elinikäiseen oppimiseen.

Liikunta- ja nuorisopalvelut

Liikuntapalvelut vastaavat liikunta- ja nuorisotilojen varauksista, käytön ohjauksesta, viestinnästä ja markkinoinnista, liikunta-, nuoriso- ja vammaisjärjestöjen tukemisesta sekä järjestää yhteistyössä eri tahojen kanssa lasten ja nuorten-, aikuisväestön-, ikäihmisten- ja erityisryhmien liikuntaa.

Yhteistyötä terveyden- ja hyvinvoinnin edistämisessä kehitetään huomioiden mm. Iisalmen laaja hyvinvointikertomus 2018-2021. Järjestöfoorumin kautta kuullaan ja osallistutetaan järjestöjä yhteistyöhön terveyden- ja hyvinvoinnin edistämisessä. Ostopalveluilla tuotetaan mm. ohjattua toimintaa lapsille- ja nuorille sekä erityisryhmille.

Liikunta- ja nuorisotilojen ja alueiden verkosto on laaja ja liikuntapalvelut luo edellytyksiä liikunnan omatoimiseen ja järjestöjen ohjaamaan harrastamiseen osallistumalla yhteistyössä teknisen toimen kanssa liikuntapaikkojen ja -ympäristöjen suunnitteluun. Vuoden 2019 aikana valmistuvat koulujen ympäristöön Kirkonmäen lähiliikuntapaikka sekä aloitetaan Kangaslammin ja Runnin lähiliikuntapaikkojen rakentaminen. Suurimpina liikuntatapahtumina järjestetään yhteistyössä järjestöjen kanssa hiihtosuunnistuksen, judon ja potkunyrkkeilyn SM-kilpailut.

Nuorisopalvelut tarjoaa ryhmä- ja tilatoimintaa, tapahtumia sekä nuorisotyöntekijät jalkautuvat nuorten luo mm. oppilaitoksiin ja kirjastolle. Ohjaamotoiminta jatkuu ainakin vuoden 2019 ajan kaupungin vetovastuulla. Yhteistyöstä ja toimintatavoista on tehty sopimukset keskeisimpien yhteistyökumppaneiden kanssa. Etsivä nuorisotyö siirretään kaupungin omaksi työksi vuoden 2019 alusta alkaen. Siirto toteutetaan liikkeen luovutuksena Iisalmen Nuorison Tuki ry:ltä. Sekä nuorisopalvelut että ohjaamotoiminta ja etsivä nuorisotyö muodostavat jatkossa yhteisen kokonaisuutensa liikunta- ja nuoripalvelujen toimintayksikössä.

Twist-kesätyötoimintaan palkataan edellisvuosien tapaan noin 100 nuorta ja kolme kesäohjaajaa. Twist-kesätyötoiminnassa kokeillaan osallistuvaa budjetointia yhden tai useamman ryhmän sisällön osalta.

Nuorten ohjaus- ja palveluverkosto (monialainen työryhmä) toimii laaja-alaisesti yli hallintorajojen nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi. Sama työryhmä toimii myös oppilashuollon ohjausryhmänä.

Hanketoiminnalla vahvistetaan liikunta- ja nuorisopalvelujen kehittämistä. Kehittämishankkeet ovat oleellinen osa myös hyvinvoinnin edistämistä. IiSALLI-hankkeella (5/2018-4/2019) vahvistetaan nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia. NUOLI-hankkeessa tarjotaan mahdollisuuksia liikunnallisiin höntsäryhmiin. Voimaa Vanhuuteen -ohjelmassa jatketaan mm. vertaisohjaajien koulutusten järjestämistä ja tiivistetään yhteistyötä kotona asuvien ikäihmisten toimintakyvyn ylläpitämiseksi.

8.6.4.1 Uimahalli

Talous

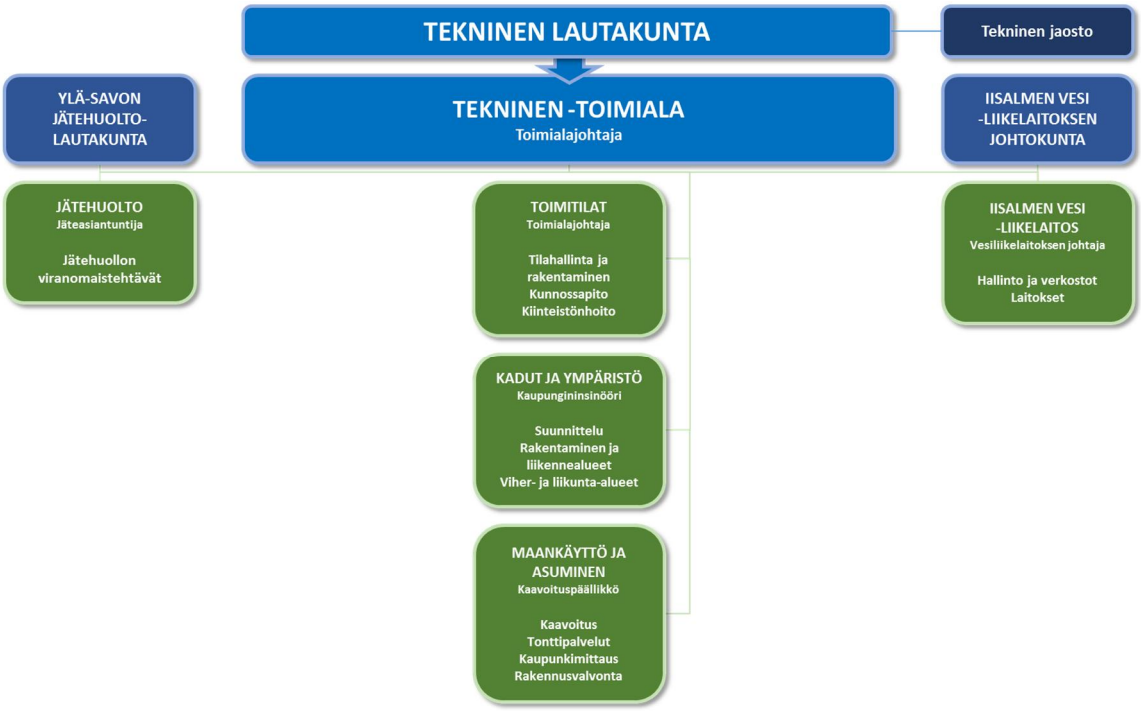
Sivistys- ja hyvinvointi	Tp 2017	Ta 2018	Ta 2019	%	Ts 2020	Ts 2021
lautakunta	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Uimahalli						
Toimintatuotot	683	696	667	-4,2 %	672	672
Henkilöstökulut	-309	-390	-394		-398	-400
Muut toimintakulut	-788	-816	-764	-6,4 %	-771	-776
Netto (=toimintakate)	**-413**	**-510**	**-491**	**-3,7 %**	**-497**	**-504**
Suunnitelmapoistot	-15	-18	-5	-72,2 %	-7	-7
Vyörytystuotot				0,0 %	0	
Vyörytyskulut	-62	-64	-64	0,0 %	-64	-64
Vyörytys, netto	-62	-64	-64	0,0 %	-64	-64

Toimintasuunnitelma

Uimahallin merkitys seudullisena palveluna kaiken ikäisten kansalaisten liikuttajana sekä terveyden ja hyvinvoinnin lisääjänä on merkittävä. Uimahallin palveluihin kuuluvat allas-, kuntosali-, kassa- ja kahviopalvelut. Uimahallin kiinteistön ja tekniikan kunnossapidosta ja siivouksesta vastaa tekninen toimiala. Uimahallin kävijämäärätavoite on 157 000 kävijää. Asiakastyytyväisyyttä seurataan säännöllisesti. Asetettu kävijämäärä edellyttää mm. aukiolopäivien ja toiminnallisten asioiden pysymistä edellisvuosien tasolla.

Kankaan liikuntapuiston kaava valmistuu suunnitelmien mukaisesti kevään 2019 aikana. Tarkemmat suunnitelmat uuden uimahallin osalta valmistuvat vuoden 2019 loppuun mennessä. Vuoden 2019 aikana käynnistetään myös uuden uimahallin toimintamallin ja palvelujen suunnittelu.

8.7 Tekninen lautakunta

Tekniseen toimialaan kuuluvat seuraavat viisi vastuualuetta: jätehuolto, maankäyttö- ja asuminen, kadut ja ympäristö, toimitilat sekä Iisalmen Vesi -liikelaitos.

Ylä-Savon jätehuoltolautakunnan alaisuudessa toimiva jätehuolto -vastuualue vastaa jätehuollon viranomaistehtävistä ja jätehuollon suunnittelusta ja kehittämisestä jätelain puitteissa.

Teknisen lautakunnan alaisuudessa toimii kolme vastuualuetta:

Maankäyttö ja asuminen -vastuualue vastaa maaomaisuuden hallinnosta, maankäytön suunnittelusta, paikkatietohallinnasta ja kiinteistörekisterin pitämisestä sekä rakennusvalvonnasta. Vastuualue kehittää yhdyskuntarakennetta sekä luo edellytyksiä asumisen ja elinkeinoelämän toimintaympäristöille.

Kadut ja ympäristö -vastuualue vastaa julkiseen käyttöön tarkoitettujen kaupungin omistamien alueiden hallinnosta, suunnittelusta, rakentamisesta sekä ylläpidosta. Vastuualue toimeenpanee laadittuja asemakaava- ja ulkoisen alueen suunnitelmia yhdyskuntarakenteen erilaisille toiminnoille sekä asumiselle ja elinkeinoelämälle.

Toimitilat -vastuualue vastaa kaupungin omistuksessa olevien toimitilojen hallinnosta, ylläpidosta ja vuokraamisesta sekä näiden suunnittelu- ja rakennuttamistehtävistä sekä vastaa toimitilojen järjestämisestä kaupungin eri yksiköille.

Iisalmen Vesi -liikelaitos on Iisalmen veden johtokunnan alaisuudessa toimiva kunnallinen liikelaitos, joka vastaa laadukkaista vesihuollon palveluista, vesihuollon kehittämisestä sekä vesihuollon verkostojen ja laitosten kunnossapitämisestä ja uudisrakentamisesta.

Henkilöstö (htv) vastuualueittain

TEKNINEN LAUTAKUNTA	Henkilöstö	TP2017	TA2018	TA2019	TS2020	TS2021
Hallinto	Vakituiset	1,0	1,0	0,7	0,7	0,7
	Määräaikaiset	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0
	Yhteensä	1,0	1,2	0,7	0,7	0,7
Maankäyttö ja asuminen						
	Vakituiset	17,9	17,6	17,0	17,0	17,0
	Määräaikaiset	0,7	1,0	1,0	1,0	1,0
	Yhteensä	18,6	18,6	18,0	18,0	18,0
Kadut ja ympäristö						
	Vakituiset	33,3	34,9	34,9	34,9	34,9
	Määräaikaiset	11,2	13,0	13,0	13,0	13,0
	Yhteensä	44,5	47,9	47,9	47,9	47,9
Toimitilat						
	Vakituiset	36,0	37,6	37,2	37,2	37,2
	Määräaikaiset	3,0	3,9	3,9	3,9	3,9
	Yhteensä	39,0	41,5	41,1	41,1	41,1
Yhteensä	VAKITUISET	88,2	91,1	89,8	89,8	89,8
	MÄÄRÄAIKAISET	14,9	18,1	17,9	17,9	17,9
LAUTAKUNTA YHT.		**103,1**	**109,2**	**107,7**	**107,7**	**107,7**

Henkilöstöstä on vakinaista tuntipalkkaista henkilöstöä maankäyttö- ja asuminen -vastuualueella 4 henkilöä, kadut ja ympäristö -vastuualueella 12 henkilöä ja toimitilat -vastuualueella 6 henkilöä.

Eläkeiän saavuttaa kaksi henkilöä (toinen osa-aikainen) kadut ja ympäristö –vastuualueella. Tehtävät esitetään täytettäviksi kokoaikaisina. Lisäksi yksi osa-aikainen henkilö maankäyttö ja asuminen –vastuualueella saavuttaa eläkeiän. Tehtävää ei täytetä.

Kadut ja ympäristö -vastuualueella rakentamisen tuntipalkkaista henkilöstöä käytetään talviaikana käyttötalousosasta maksettavissa tehtävissä. Työvoiman yhteiskäyttö tasaa kuormitusta ja vältetään lomautukset.

Kaupunkimittaus –toimintayksikön tuntipalkkaisen henkilöstön palkkausmäärärahoja siirretään investointiosasta käyttötalouteen 12 000 euroa. Määrärahalla tehdään mm. erilaisia selvitystöitä.

Uimahallin kiinteistönhoidon henkilöstövajausta katetaan ostopalvelulla uuden hallin valmistumiseen saakka.

Maakäyttö- ja asuminen –vastuualueella määräaikaisia teknisen alan työntekijöitä, harjoittelijoita ja kesätyöntekijöitä palkataan kulloinkin ilmenevän tarpeen ja olevien talousarvioresurssien mukaisesti, mm. asiantuntijapalkkioista.

Liikenneväylien ylläpidossa käytetään määräaikaisia kausityöntekijöitä. Puistojen ylläpito toteutetaan kausityöntekijöitä, opiskelijoita ja työllistettyjä käyttäen. Maa- ja metsätiloissa määräaikainen metsuri osan vuodesta. Liikuntapaikkojen ylläpidossa kaksi määräaikaista kausityöntekijää sekä kesätyöntekijöitä ja työllistettyjä.

Tilapalvelukoordinaattorin määräaikaista työsuhdetta jatketaan vuoden 2019 loppuun toimitilat –vastuualueella. Kustannusvastuu on Ylä-Savon SOTE kuntayhtymällä.

Kiinteistöjen kunnossapito –kustannuspaikan määrärahaan sisältyy kahden uuden rakennusmiehen (kuukausipalkkainen) palkkaaminen. Vähentää vastaavasti ostopalvelumenoja.

Toimitilat –vastuualueelle palkataan työnjohtoon tarvittaessa ruuhka-apua kesäkaudeksi n. 5 kuukauden ajaksi. Palkka maksetaan talousarvion investointiosasta.

Edellisten lisäksi toimitilat -vastuualueella käytetään määräaikaista henkilöstöä kiinteistönhoidossa, kiinteistöjen kunnossapidossa ja siivouksessa tarvittaessa n. 2,5 htv.

Osuus ruokahuoltopäällikön palkkausmenoista poistuu teknisen toimialan talousarviosta.

Yksiköiden asiantuntijapalveluihin varattua määrärahaa voidaan tarvittaessa käyttää myös määräaikaisen henkilöstön palkkaamiseen.

Eläkeiän saavuttaa neljä henkilöä v. 2020 ja kaksi henkilöä v. 2021. Virkojen/tehtävien täyttö tai sisäiset järjestelyt ratkaistaan tapauskohtaisesti erikseen. Ylläpitotehtävissä eläköitymisten yhteydessä selvitetään alueurakoinnin mahdollisuus laajempana kokonaisuutena.

Henkilöstön on pysyttävä ajan tasalla muuttuvista määräyksistä. Tämä vaatii jatkuvaa kouluttautumista. Henkilöstöä kannustetaan täydentämään osaamistaan kouluttautumalla.

Strategiset tavoitteet

Toimiva kaupunki- ympäristö ja rakentaminen

Tavoite	*Toimenpide*	*Mittarit*	*Vastuu*
Viihtyisä, turvallinen ja esteetön kaupunkiympäristö	Kartoitukset ja vuorovaikutus suunnittelussa, rakentamisessa, päätöksenteossa sekä kuntalaisyhteistyössä.	Vuoden aikana rakennuksille tehdyt esteettömyyskartoitukset vähintään 7 kpl.	Teknisen toimialan toimialajohtaja, rakennusarkkitehti
Viihtyisä, turvallinen ja esteetön kaupunkiympäristö	Kartoitukset ja vuorovaikutus suunnittelussa, rakentamisessa, päätöksenteossa sekä kuntalaisyhteistyössä.	Sidosryhmien lausunnot merkittävimmissä hankkeissa. Järjestetty vuorovaikutustilaisuudet kansalaisten ja sidosryhmien kanssa 3 kpl.	Teknisen toimialan toimialajohtaja, kaupungininsinööri, kaavoituspäällikkö
Viihtyisä, turvallinen ja esteetön kaupunkiympäristö	Kartoitukset ja vuorovaikutus suunnittelussa, rakentamisessa, päätöksenteossa sekä kuntalaisyhteistyössä. Liikenneympäristön parantaminen ja liikennevahinkojen seuranta.	Liikennevahinkojen määrä vähenee edellisen viiden vuoden keskiarvoon nähden.	Kaupungininsinööri
Tiivis yhdyskuntarakenne ja hyvin saavutettavissa oleva ja toimiva palveluverkko	Kaupungin yleiskaavan uusiminen.	Kaupungin yleiskaava ehdotusvaihe valmistelussa 31.12.2019. Päätöksenteko tammi-maaliskuu 2020	Kaavoituspäällikkö
Tiivis yhdyskuntarakenne ja hyvin saavutettavissa oleva ja toimiva palveluverkko	Asemakaavoja ajantasaistaessa otetaan käyttöön vajaakäyttöisiä alueita. Saavutettavuus ja liikenneyhteydet mukaan palveluverkkosuunnitteluun. Maapolitiikan keinojen rohkea käyttäminen/ periaatteiden uusiminen	Asemakaavojen toteuttaminen maapolitiikan keinoin, tehdyt kiinteistöjärjestelyt 5 kpl.	Kiinteistöinsinööri
Tiivis yhdyskuntarakenne ja hyvin saavutettavissa oleva ja toimiva palveluverkko	Kiertotalouden edistäminen.	KieRre-hanke: energian, liikenteen ja materiaalien hyödyntämishankkeet osana suunnittelua ja rakentamista. 1-2 kpl hankkeita.	Kaavoituspäällikkö, kaupungininsinööri, teknisen toimialan toimialajohtaja

Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuu
Tiivis yhdyskuntarakenne ja hyvin saavutettavissa oleva ja toimiva palveluverkko	Lupahallinnon kehittäminen seudullisena (kuntaliiton yleiskirje 22/ 2017). Seudullisten sähköisten asiakasjärjestelmien kehittäminen.	Seudullinen teknisen toimialan tietojärjestelmä käytössä 2020 Sähköisten asiointipalvelujen kehittäminen hyväksytyn tiekartan mukaan 2020	Rakennustarkastaja, mittauspäällikkö, kiinteistöinsinööri, kaavoituspäällikkö
Terveet ja toimivat toimitilat	Toimitilat ovat tehokkaassa käytössä. Vapaana olevia tiloja markkinoidaan.	Vuokrakelpoisten tilojen keskimääräinen vuokrausaste vuoden aikana vähintään 95 % ja toimitilojen kokonaisvuokrausaste vähintään 90 %.	Teknisen toimialan toimialajohtaja, isännöitsijä
Terveet ja toimivat toimitilat	Tarpeettomista tiloista luovutaan.	Tarpeettomiksi käyneitä rakennuksia poistuu 2 kpl purkamisen/myynnin johdosta.	Teknisen toimialan toimialajohtaja, isännöitsijä
Terveet ja toimivat toimitilat	Panostetaan toimitilojen terveellisyyteen.	Useampi kuin yksi sisäilmailmoitus tulee korkeintaan viidestä kiinteistöstä.	Teknisen toimialan toimialajohtaja, rakennusarkkitehti, LVI-insinööri
Terveet ja toimivat toimitilat	Toimitilastrategia päivitetään ja se on käytössä.	Toimitilastrategian toteutuminen.	Teknisen toimialan toimialajohtaja
Terveet ja toimivat toimitilat	Toimitiloja uusitaan tai peruskorjataan.	Uusittavien /peruskorjattavien toimitilojen määrä 4000 brm2	Teknisen toimialan toimialajohtaja, isännöitsijä
Korkeatasoiset asuin- ja työpaikkatonttialueet	Innovatiivisten palvelu- ja senioriasumisen kohteiden kehittäminen.	Senioriasumisen hankkeita konsultoitu 3 kpl.	Kaavoituspäällikkö
Korkeatasoiset asuin- ja työpaikkatonttialueet	Moderni puukaupunki Paloisjärven rantamaisemassa.	Veturitallin alueen tontinluovutus käynnistynyt 31.12.2019.	Kaupungininsinööri, kiinteistöinsinööri, kaavoituspäällikkö
Korkeatasoiset asuin- ja työpaikkatonttialueet	Marjahaka- Ahmo -työpaikka-alueen kehittämishankkeen toteuttaminen	Marjahaka-Ahmo alueen kehittämishanke käynnistyy.	Kaupungininsinööri, kaavoituspäällikkö, kiinteistöinsinööri
Siisti Iisalmi	Kuntalaisten ja järjestöjen aktivointi ympäristöasioissa.	Toteutetaan vuosittain vähintään yksi uusi teema/kohde (Siisti Iisalmi -kampanja).	Kaupungininsinööri

Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuu
Liikkumaan houkuttelevat liikuntareitit ja puistot	Viheraluejärjestelmän toteuttaminen kaavoituksessa, maapolitiikassa ja rakentamisessa (inv ohjelma).	Liikunta- ja ulkoilupaikat lisääntyvät monipuolisesti eri puolilla kaupunkia: Kirkonmäen, Kangaslammin ja Runnin lähiliikuntapaikat. Ulkoilureitin rakentaminen Paloisvirran etelärannalle. Rakenteiden ja kalusteiden peruskorjausta ulkoilu- ja venereittien taukopaikoilla.	Kaupungininsinööri
Tunnetut kulttuuriympäristö, ympäristötaide, historia ja tarinat. Viihtyisä keskusta vesistöjen keskellä	Kulttuuriympäristön analysointi osana kaavoitusta ja ympäristön rakentamista.	Toteutuneet kulttuuriympäristön kaavat, selvitykset ja yleissuunnitelmat yhteistyössä kulttuuritoimen kanssa. Yhteensä 3 kpl.	Kaavoituspäällikkö
Tunnetut kulttuuriympäristö, ympäristötaide, historia ja tarinat. Viihtyisä keskusta vesistöjen keskellä	Keskustan kehittämissuunnitelman jatkototeutus.	Savonkadun pintarakenteiden uusiminen välillä Louhenkatu-Riistakatu. Rautatieaseman pysäköintialueen laajennusosan rakentaminen. Sataman louheaallonmurtajan pidentäminen.	Kaupungininsinööri

Vakaan talouden Iisalmi

Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuu
Investointitason suunnitelmallisuus ja ennustettavuus sekä korjausvelan hallinta	Investointien pitkän tähtäimen suunnitelmien laatiminen (PTS).	Pitkän tähtäimen suunnitelmien laatiminen v. 2019 - 2028 on valmis ja päivitetty vuoden loppuun mennessä.	Teknisen toimialan toimialajohtaja, kaupungininsinööri
Investointitason suunnitelmallisuus ja ennustettavuus sekä korjausvelan hallinta	Peruskorjausinvestoinnit (Optimikuntotaso pääväylillä 80 %, muulla katuverkolla 70 %) .	Korjausvelan määrä vähenee edelliseen vuoteen nähden.	Kaupungininsinööri

Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuu
Investointitason suunnitelmallisuus ja ennustettavuus sekä korjausvelan hallinta	Peruskorjaus- ja korvausinvestoinnit (Optimikuntotaso toimitiloilla 75 %).	Toimitilojen osalta korjausvelka on pienempi kuin vertailutason korjausvelka. Vertailutasona vuoden 2017 korjausvelka 25,1 milj. euroa (kustannustasokorjaukset Haahtela -indeksin mukaan).	Teknisen toimialan toimialajohtaja
Toimitilojen harkittu omistus	Vaihtoehtoisten ratkaisujen etsiminen toimitilojen omistukselle.	Hankesuunnitelmissa vertaillaan eri hankintamuotoja. Tarpeettomista kiinteistöistä pyritään luopumaan toimitilastrategian mukaisesti.	Teknisen toimialan toimialajohtaja, isännöitsijä
Kilpailukykyinen hinnoittelu- ja taksapolitiikka	Rakennusvalvonnan taksat pidetään vastaavien seutukaupunkien keskitasossa.	Toimintakate vastaavien seutukaupunkien tasolla.	Rakennustarkastaja

8.7.1 Teknisen keskuksen hallinto

Tilivelvollinen: toimialajohtaja

Talous

Tekninen lautakunta	Tp 2017	Ta 2018	Ta 2019	%	Ts 2020	Ts 2021
	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Hallinto						
Toimintatuotot	37	27	27	0,0 %	27	27
Henkilöstökulut	-273	-335	-299	-10,7 %	-301	-303
Muut toimintakulut	-1 817	-1 891	-1 917	1,4 %	-1 937	-1 946
Netto (=toimintakate)	**-2 053**	**-2 199**	**-2 189**	**-0,4 %**	**-2 211**	**-2 222**
Suunnitelmapoistot	-4	-11	-4	-63,6 %	-7	-10
Vyörytystuotot	901	925	868	-6,2 %	868	868
Vyörytyskulut	-607	-624	-641	2,7 %	-641	-641
Vyörytys, netto	294	301	227	-24,6 %	227	227

Toimintasuunnitelma

Pääasiassa pelastustoimen, teknisen lautakunnan ja jaoston sekä toimialajohtajan tuotot ja kulut.

Pelastustoimen kuntaosuus Pohjois-Savon pelastuslaitokselle 1 865 300 euroa.

8.7.2 Maankäyttö ja asuminen –vastuualue

Tilivelvollinen: kaavoituspäällikkö

Vastuualue sisältää seuraavat toimintayksiköt:

- kaavoitus (yleis- ja asemakaavoitus sekä asumiseen liittyvät linjaukset)
- tonttipalvelut (kiinteistörekisterin ylläpito, tonttien muodostus ja luovutus sekä maaomaisuus)
- kaupunkimittaus (paikkatiedon hallinta sekä mittaukset)
- rakennusvalvonta (rakennusrekisterin ylläpito, rakentamisen neuvonta, valvonta sekä viranomaishyväksynnät ja -luvat)

Talous

Tekninen lautakunta	Tp 2017	Ta 2018	Ta 2019	%	Ts 2020	Ts 2021
	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Maankäyttö ja asuminen						
Toimintatuotot	1 525	1 890	1 651	-12,7 %	1 663	1 663
Henkilöstökulut	-834	-779	-788	1,2 %	-796	-800
Muut toimintakulut	-280	-405	-390	-3,8 %	-393	-395
Netto (=toimintakate)	**410**	**706**	**473**	**-33,0 %**	**474**	**468**
Suunnitelmapoistot	-38	-57	-66	15,8 %	-78	-72
Vyörytystuotot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytyskulut	-80	-73	-69	-5,5 %	-69	-69
Vyörytys, netto	-80	-73	-69	-5,5 %	-69	-69

Toimintasuunnitelma

Sähköinen asiointi ja paperiton hallinto muuttavat toimintaympäristöä ja tuovat haasteita asiakirjojen käsittelyyn ja resurssien kohdentamiseen vähintään tulevan kahden toimintavuoden aikana. Kuntalaisilla säilyy lakisääteinen oikeus hoitaa mm. rakennusvalvonnan asiointi paperisena jatkossakin. Sekä paperisen että sähköisen asioinnin järjestäminen samanaikaisesti lisää prosessien päällekkäisyyksiä sekä lisää resurssitarvetta muutosprosessin aikana asiakirjojen ja tietokantojen konvertointiin. Edellyttää tiivistä yhteistyötä i-pointin kanssa.

Talousarviovuonna rakennusvalvonnan osalta rakentamisen määrän arvioidaan pysyvän samalla tasolla 2018 tasosta rakennuslupamäärillä sekä rakennetulla kerrosalalla mitattuna. Rakentamisen painopisteiden arvioidaan olevan teollisuus- liike- ja palvelurakentamisessa sekä korjausrakentamisessa. Pientalorakentamisen arvioidaan säilyvän vähäisenä. Rakennusvalvonnan kokonaistyö-määrään nähden pientalorakentamisen vaikutus säilyy vähäisenä.

Kaavoituksen osalta keskitytään koko kunnan yleiskaavatyöhön. Erityisen tärkeää on sovittaa palveluverkkosuunnittelu maankäytön suunnitteluun. Tämä tapahtuu hyödyntäen hankittua paikkatieto-osaamista ja –järjestelmiä. Asemakaavoituksessa painopiste tulee olemaan elinvoimaa ja työpaikkaomavaraisuutta sekä palveluverkkoa palvelevissa hankkeissa. Esim. Luuniemellä Olvin kaavahanke, Ahmon alueen kehittämishanke sekä siihen liittyvä asemakaavoitus, Terveyskampus -hanke sekä palveluverkon uudistaminen. Asemakaavan muutoshanke Kivirannalla ja Haukiniemi-Keskustassa ovat myös työohjelmassa.

Marjahaka-Ahmo työpaikka-alueen laajentamista ja kehittämistä varten haetaan hankerahoitus asemakaavoitusta ja kunnallistekniikan rakentamista varten. Omana työnä keskitytään palveluverkon uudistamista koskeviin hankkeisiin. Joitain asemakaavoitushankkeita voidaan toteuttaa ostopalveluna, jos ne ovat rakennuskiellossa kaavan vanhentuneisuuden vuoksi ja ovat olleet työohjelmassa pitkään.

Ulkoiset tonttien vuokratuotot ovat 830 000 euroa (lisäystä 15 000 euroa). Tonttien myyntivoitot ovat 212 000 euroa (vähennystä 287 000 euroa). Vähennys vuodelle 2019 johtuu siitä, että ei ole tiedossa mitään suurempaa tonttikauppaa. Asumisen tonttien kysyntä jatkunee aiempia vuosia vähäisempänä.

Tuleva maakuntauudistus ei muuta nykyisiä teknisen toimialan palveluja. Keskustelu viranomaistoimien yhdistämisestä ja seudullisesta rakennusvalvonta- ja ympäristötoimesta on käynnistetty eri tahojen sekä kuntapäättäjien kanssa. Viranhaltijapuolella on selkeä käsitys seudullisen rakennusvalvonta- ja ympäristötoimen yhteisen organisoinnin tarpeesta. Nykyiset rakennusjärjestys, ympäristönsuojelu- ja jätehuoltomääräykset ovat jo seudullisia.

Seudullisen tietojärjestelmän vaihtumiseksi lähivuosien aikana Siton Paikkanen -tuotteesta Trimblen Locus –tuotteeksi on käynnistetty neuvottelut naapurikuntien kanssa. Trimblen Locus on jo käytössä mm. kaavoituksessa sekä kaupunkimittauksessa. Tavoitteena on myös lupapalvelujen ja seudullisen paikkatiedon uudistaminen järjestelmään. Kahden päällekkäisen järjestelmän ylläpitäminen ei ole taloudellisesti järkevää. Tietojärjestelmän muuttaminen, nykyisen tietokannan siirtäminen sekä luvanhallintasovelluksen rakentaminen uuteen järjestelmään vaatii kertaluontoisia investointeja sekä henkilöresursseja maankäyttö- ja asuminen vastuualueen järjestelmämuutoksen koordinointiin. Tavoitteena on suunnitelmakauden lopulla kokonaan sähköiset palvelut asiakkaille. Tiekartta muutoksille on tehty vuoteen 2021 saakka.

Kaavoituksessa koko kunnan yleiskaava on tavoitteena saada suunnitelmavuosina 2018-20 kaupunginvaltuuston käsittelyyn. Lisäksi jatketaan palveluverkkoa ja elinvoimaa palvelevien asemakaavojen työstämistä esim. Ahmon alueen asemakaava. Lisäksi työohjelmiin otetaan palveluverkkoa tukevia hankkeita. Asemakaavojen muutoshankkeet keskittyvät erityisesti vanhentuneiden asemakaavojen uudistamiseen. Lippuniemen alueen asemakaava Linkinniemen osalta otetaan työohjelmaan.

Maapolitiikan periaatteet päivitetään. Kaavoitettavan raakamaan hankinnan tarve on vähentynyt johtuen kohtuullisen hyvästä maanomistustilanteesta ja painopiste on siirtynyt kaavaa toteuttaviin kiinteistöjärjestelyihin.

8.7.3 Kadut ja ympäristö –vastuualue

Tilivelvollinen: kaupungininsinööri

Vastuualue sisältää seuraavat toimintayksiköt:
- suunnittelu (vesihuollon, liikennejärjestelmän ja yleisten alueiden suunnittelu)
- rakentaminen ja liikennealueet (katujen, yleisten alueiden ja niihin liittyvien verkostojen rakentaminen sekä liikenneväylien ylläpito ja yksityistie)
- viher- ja liikunta-alueet (viher- ja liikunta-alueiden sekä maa- ja metsätilojen ylläpito)

Talous

Tekninen lautakunta	Tp 2017	Ta 2018	Ta 2019	%	Ts 2020	Ts 2021
	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Kadut ja ympäristö						
Toimintatuotot	2 106	2 001	2 055	2,7 %	2 023	2 023
Henkilöstökulut	-1 651	-1 604	-1 648	2,8 %	-1 661	-1 669
Muut toimintakulut	-2 428	-2 447	-2 538	3,7 %	-2 576	-2 590
Netto (=toimintakate)	**-1 973**	**-2 050**	**-2 131**	**3,9 %**	**-2 214**	**-2 236**
Suunnitelmapoistot	-3 020	-3 007	-2 502	-16,8 %	-2 448	-2 468
Vyörytystuotot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytyskulut	-252	-255	-237	-7,1 %	-237	-237
Vyörytys, netto	-252	-255	-237	-7,1 %	-237	-237

Toimintasuunnitelma

Vastuualue vastaa kaupungin yleisten alueiden ylläpidon lisäksi kaupungin kiinteistöjen piha-alueiden ylläpidosta. Piha-alueiden talvikunnossapito hankitaan ostopalveluna paikallisilta koneyrittäjiltä ja kesäkunnossapitotyöt tehdään omana työnä määräaikaisilla työntekijöillä. Toritoiminnan järjestäminen hankitaan ostopalveluna kauppahallin suutarilta.

Talousarviovuonna katujen peruskorjaus painottuu peruskorjausohjelman mukaisesti Lippuniemen ja Makkaralahden asuntokatujen korjaukseen sekä ajoratojen päällysteiden uusintaan. Peruskorjausten yhteydessä uusitaan myös näiden alueiden vesihuoltoa. Ydinkeskustan alueella Savonkadun pintarakenteet ja vesihuolto uusitaan välillä Louhenkatu - Riistakatu. Rautatieaseman ympäristössä rakennetaan Asemakadun pysäköintialueen laajennus.

Pihlajaharjussa jatketaan Pihlajaharjuntien ja alueen vesihuollon rakentamista. Vierasvenesatamassa rakennetaan jatketta nykyiselle louheaallonmurtajalle.

Ulkoilureittien rakentamista jatketaan parantamalla Paloisvirran etelärannan reittiä. Lähiliikuntapaikoilla Kirkonmäen koulukampusalueen lähiliikuntapaikka rakennetaan valmiiksi ja Kangaslammin sekä Runnin lähiliikuntapaikkojen rakentaminen aloitetaan. Leikkikenttiä kunnostetaan mm. Paloisvirran puiston ja Partalan leikkikentillä.

Ulkoilureittien käyttöoikeussopimukset uusitaan ja lakkautettavat reitit ennallistetaan.

Katujen talvikunnossapidosta hoidetaan 65 % katupituudesta alueurakkana ja tuntihintaisilla talvihoitokoneilla. Ostopalvelujen kustannusosuus koko vuoden kunnossapitotöistä on noin 40 %.

Työvoiman yhteiskäyttöä vastuualueen ja toimialan sisällä lisätään.

Yhteistyössä toimitilat -vastuualueen kanssa kartoitetaan varikon toiminnallisia muutostarpeita tilojen käytön tehostamisen näkökulmasta. Samalla selvitetään korjaamojärjestelyjen rationalisointimahdollisuuksia.

Katuverkkoa koskevan korjausvelka-analyysin pohjalta on arvioitu liikenneväylien peruskorjauksen vuotuiseksi investointitarpeeksi pitkällä aikavälillä 1,2 milj. euroa/vuosi, mikä on huomioitu investointiohjelmassa ja liikenneväylien peruskorjausohjelmassa.

Metsän myyntituotot 186 000 euroa, lisäys 32 000 euroa.

Yksityistieavustuksiin on varattu noin 240 000 euroa. Avustusmäärä vuoden 2018 tasolla.

Lakkautettavien ulkoilureittien ennallistamisen ja ulkoilureittien vuokrasopimusten uusimisen kustannusvaikutus 10 000 euroa.

Suunnitelmavuosina katujen peruskorjausta toteutetaan päivitetyn peruskorjaus-ohjelman mukaisesti samalla korjausvelkaa pienentäen. Peruskorjaukset painottuvat sorapintaisten katujen ja niiden vesihuollon uusimiseen Lippuniemessä, Kangaslammilla ja Makkaralahdella sekä ajoratojen päällysteiden uusintaan. Siltojen peruskorjaus aloitetaan tarkastusten ja peruskorjaussuunnitelmien pohjalta. Ydinkeskustan ja Pohjolankadun katutilojen kehittämistä jatketaan viihtyisämmiksi ja turvallisemmiksi. Sataman aallonmurtajalaituri uusitaan uudella laituriratkaisulla.

Uusien asuinalueiden toteutusta Pihlajaharjussa ja Ohenmäessä toteutetaan suunnitelmavuosina kysynnän mukaan. Lähiliikunta-alueita kehitetään Kangaslammilla ja uusien koulujen rakentamisen yhteydessä. Terveyttä ja turvallisuutta edistävää elinympäristöä kehitetään viheraluejärjestelmän ja liikenneturvallisuussuunnitelman pohjalta.

Viher- ja liikunta-alueiden ylläpitoa jatketaan ja kehitetään omana työnä ja tarvittaessa käytetään ostopalvelua.

Vastuualueen tavoitteena suunnitelmavuosina on korjausvelan hallittu pienentäminen. Tätä seurataan vuosittain toimenpideohjelmassa.

8.7.4 Toimitilat-vastuualue

Tilivelvollinen: toimialajohtaja

Toimitilat –vastuualue koostuu kolmesta eri toimintayksiköstä:
- Tilahallinta ja rakentaminen
- Kiinteistönhoito
- Kunnossapito

Tilahallinta ja rakentaminen –toimintayksikön tehtävänä on järjestää toimitilat kaupungin eri yksiköille. Yksikkö vastaa kaupungin toimitilojen hallinnasta, vuokraamisesta sekä rakennushankkeiden suunnittelu- ja rakennuttamistehtävistä. Kiinteistönhoito- ja kunnossapito –toimintayksiköiden tehtävänä on järjestää kiinteistöjen ylläpito sekä pitää kaupungin omistamat toimitilat hyvässä toimintakunnossa. Kiinteistönhoitotehtäviin kuuluvat mm. lämmön, sähkön ja veden hankinta sekä kiinteistöhuolto-, jätehuolto-, siivous- ja vartiointipalvelujen järjestäminen. Keskeisiä kunnossapitotehtäviä ovat esimerkiksi kiinteistöjen kuntokartoitukset sekä niiden pohjalta tehtävät vuosikorjaukset.

Kiinteistönhoitoa ja kunnossapitoa järjestetään sekä kaupungin omana toimintana että ostopalveluina.

Talous

Tekninen lautakunta	Tp 2017	TA 2018	Ta 2019	%	Ts 2020	Ts 2021
	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Toimitilat						
Toimintatuotot	12 238	12 006	11 991	-0,1 %	12 081	12 081
Henkilöstökulut	-1 536	-1 425	-1 445	1,4 %	-1 459	-1 467
Muut toimintakulut	-7 813	-7 813	-7 853	0,5 %	-8 313	-8 069
Netto (=toimintakate)	**2 889**	**2 767**	**2 693**	**-2,7 %**	**2 309**	**2 545**
Suunnitelmapoistot	-4 172	-3 318	-4 296	29,5 %	-4 413	-3 861
Vyörytystuotot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytyskulut	-556	-589	-553	-6,1 %	-553	-553
Vyörytys, netto	-556	-589	-553	-6,1 %	-553	-553

Toimintasuunnitelma

Kaikkia vastuualueen toimintoja toteutetaan sekä yksikön omina toimintoina että ostopalveluina.

Kiinteistönhallinnassa panostetaan tietojen ajantasaistamiseen kiinteistötietojärjestelmässä. Kiinteistönhoidon ja kunnossapidon osalta kehitetään ja tehostetaan prosesseja. Lisäksi osallistutaan kaupunkien väliseen vuokrien ja ylläpitokustannusten vertailuun.

Kiinteistöjen teknistä kuntoa ja sisäilmaolosuhteita selvitetään systemaattisesti asiantuntijapalveluita käyttäen. Päivitetään kiinteistöjen korjausvelkalaskelmat, kunnossapitosuunnitelmat ja pidemmän aikavälin investointisuunnitelma.

Suunnittelussa ja rakennuttamisessa huomioidaan Terve Talo –ohjeistot ja Kuivaketju 10 –toimintamallit.

Kiinteistöjen hoitomenoja kasvattavat veden- ja jäteveden hinnan korotukset sekä väistötilojen lisäys. Sähkökulujen määrä pysyy vuoden 2018 tasolla. Kaukolämmön kokonaishinta alenee 0,9 %.

Kokonaisuutena kiinteistöjen hoitomenot eivät juuri muutu, joten ulkoisia ja sisäisiä vuokria ei koroteta.

Ulkoisten vuokratuottojen vähennys mm. poistuneiden rakennusten vuoksi on n. 19 000 euroa. Ulkoisten pääomavuokratuottojen lisäys on n. 111 000 euroa (Sote). Väistötiloista johtuvien vuokramenojen lisäys on 46 000 euroa (Runnin koulun tekninen tila, Kilpijärven koulu ja Paloisten päiväkoti).

Sisäilmakorjausten aiheuttamiin muutto- ja puhdistuskustannuksiin varataan 20 000 euroa.

Osuus Asevelikatu 24:n rakennuksen purkukustannuksiin 150 000 euroa.

Siivouspalvelumaksujen vähennys on 22 000 euroa.

Kehitetään kiinteistöjen kunnossapitoprosesseja. Kiinteistöjen kunnossapitoon palkataan kaksi rakennusammattimiestä. Ostopalvelumenoihin tehdään vastaavan suuruinen vähennys.

Varaus käyttöikänsä päässä olevan uimahallin lisäkunnossapitoon on 30 000 euroa.

Sisäilmariskien minimoimiseksi käynnistetään järjestelmälliset ilmanvaihtokanavistojen puhdistukset. Määräraha kanavistojen nuohoukseen 30 000 euroa.

Talousarviovuonna jatkuvat investointipuolella mm. Runnin ja Hernejärven kouluhankkeet sekä Nuorisotalon ja kaupungintalon korjaukset. Lisäksi aloitetaan monien uusien investointihankkeiden suunnittelu. Näitä ovat mm. Mansikkaniemen ja Kilpijärven kouluhankkeet, uimahalli ja uusi päiväkoti.

Vastuualueen tavoitteena on korjausvelan hallittu pienentäminen suunnitelmakaudella. Tätä seurataan vuosittain toimenpideohjelmassa.

Henkilöstön osaamista lisätään suunnitelmallisella koulutuksella.

Huonokuntoiset ja vailla käyttöä olevat rakennukset pyritään realisoimaan. Talousarvio- ja suunnitelmavuosina puretaan vuosittain käytöstä poistettuja rakennuksia erillisen purkusuunnitelman mukaisesti ja myydään aktiivisesti toimitilastrategiassa myytäväksi määriteltyjä rakennuksia.

Merkittävimpiä suunnitelmavuosina käynnistyviä talonrakennusinvestointeja ovat Kulttuurikeskuksen, Edvin Laineen puukoulun ja Veljeskodin peruskorjaukset.

8.8 Ylä-Savon jätehuoltolautakunta

8.8.1 Jätehuolto

Tilivelvollinen: Jäteasiantuntija

Ylä-Savon jätehuoltolautakunta on viranomaistaho, mikä vastaa jätelain viranomaisvelvoitteiden toteuttamisesta Ylä-Savon Jätehuolto Oy:n osakkaiden alueella. Ylä-Savon jätehuoltolautakunnan toiminta-alueeseen kuuluvat Iisalmen ja Kiuruveden kaupungit, sekä Vieremän, Sonkajärven, Lapinlahden, Keiteleen ja Pielaveden kunnat.

Kunta	Asukasmäärä 2017	Asuinrakennuksien määrä 2018
Iisalmi	21 639	6033
Kiuruvesi	8 283	3730
Keitele	2 309	1174
Lapinlahti	9 692	4711
Pielavesi	4 624	2466
Sonkajärvi	4 075	2164
Vieremä	3 685	1976

Lähde: Tilastokeskus tilanne 31.12.2017 asukasmäärä ja rakennukset 10.9.2018 Ylä-Savon Louhi.

Jätelain mukaisesti Ylä-Savon jätehuoltolautakunta päättää alueellaan muun muassa jätehuoltomääräyksistä, jätetaksasta, palvelutasosta sekä määrittää jätehuollolle strategisia tavoitteita huomioiden valtakunnalliset sekä paikalliset jätehuolto-suunnitelmat.

Lautakunnan perustehtäviin kuuluu kiinteistöittäiseen jätehuoltoon liittyneiden ja liittymättömien kiinteistötietojen rekisteröinti. Oleellisena osana työtä on liittymättömien kiinteistöjen liittäminen jätehuollon piiriin yhdessä ympäristövalvonnan kanssa. Lisäksi jätehuoltolautakunta arvioi kuljetusjärjestelmän toimivuutta.

Ylä-Savon jätehuoltolautakunnan sidosryhmiin kuuluvat Ylä-Savon Jätehuolto Oy sekä toimialueen ympäristönsuojeluvalvonta. Yhtiö vastaa operatiivisista tehtävistä ylläpitäen jätekeskusta, muita vastaanottopisteitä sekä täydentäen ekopisteverkostoa. Ympäristönsuojeluvalvonta valvoo jätehuollon toteutumista tiiviissä yhteistyössä jätehuoltolautakunnan kanssa.

Henkilöstö (htv)

JÄTEHUOLTOLAUTAKUNTA	Henkilöstö	TP2017	TA2018	TA2019	TS2020	TS2021
	Vakituiset	1,0	2,0	2,0	2,0	2,0
	Määräaikaiset	0,6	0,0	0,0	0,3	0,3
LAUTAKUNTA YHT.		**1,6**	**2,0**	**2,0**	**2,3**	**2,3**

Palveluneuvojan työsuhde on vakinaistettu. Sitä ennen asiakaspalvelu on pahoin ruuhkautunut johtuen jätehuollon järjestämisen ilmoitusmenettelystä. Asiakaspalvelun tarve konkretisoituu liittymättömien kiinteistöjen kehotustyössä. Lisäksi palveluneuvoja avustaa jätehuollon kehotustyössä sekä kehitystyössä järjestetyn jätehuollon saralla.

Viranomaisen tulee osallistua koulutus- ja neuvontatapahtumiin. Jäteasiantuntija esittää lautakunnan jäseniä osallistumaan koulutuksiin oman harkinnan mukaan.

Strategiset tavoitteet

Toimiva kaupunki-ympäristö ja rakentaminen

Tavoite	*Toimenpide*	*Mittarit*	*Vastuu*
Viihtyisä, turvallinen ja esteetön kaupunkiympäristö	Jätehuollon palvelutason määrittäminen: Jätehuollon järjestämisen tilan kartoittaminen, mahdollisen aluekeräyspisteverkon taustatyö, toiminta-alueiden tarkempi määrittely, jätehuollon tulevan tarpeen ja haasteiden kartoittaminen.	Valmistuu vuoden 2019 aikana.	Jäteasiantuntija
Viihtyisä, turvallinen ja esteetön kaupunkiympäristö	Kuntien jätepoliittisen ohjelman laatiminen: mm. jätteenkeräys- järjestelmästä päättäminen, mitä edeltää kunnan kilpailuttaman mallin ja kiinteistön haltijan kilpailuttaman mallin vertailu.	Valmistuu vuoden 2019 aikana.	Jäteasiantuntija

Talous

Ylä-Savon jätehuolto-	Tp 2017	Ta 2018	Ta 2019	%	Ts 2020	Ts 2021
lautakunta	1 000 €	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Jätehuolto						
Toimintatuotot	99	135	155	14,7 %	157	157
Henkilöstökulut	-65	-93	-100	7,9 %	-100	-101
Muut toimintakulut	-28	-36	-47	32,2 %	-49	-49
Netto (=toimintakate)	**7**	**7**	**8**	**17,0 %**	**8**	**7**
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vyörytystuotot						
Vyörytyskulut	-7	-8	-9	12,5 %	-9	-9
Vyörytys, netto	-7	-8	-9	12,5 %	-9	-9

Toimintasuunnitelma

Jätelain muutokset voivat tuoda muutoksia toimintaympäristöön. Lainsäädännön muutoksiin reagoidaan tarvittavilla toimenpiteillä.

Eniten jätehuoltoviranomaista työllistää jätehuollon liittymisvelvollisuuden seuranta ja tilanteen ylläpito, ilmoitusten ja hakemusten käsittely sekä asiakaspalvelu. Edellisvuosien resurssipulasta johtuva tilanne on helpottanut, kun jätelautakuntaan keväällä 2018 palkattiin vakituinen jäteneuvoja. Hänen tehtävänä on lähettää kehotuskirjeitä, avustaa viranhaltijapäätösten teossa sekä asiakasneuvonta. Näin vuoden 2019 työt saadaan jaettua tasaisemmin.

Kiinteistöjen jätehuollon järjestämistä seurataan jatkuvasti. Jatketaan aktiivista kehottamista liittyä järjestettyyn jätehuoltoon kunta alue kerrallaan. Kehotuskirjeet lähetetään kiinteistöille, joiden osalta viranomaisella ei ole järjestetyn jätehuollon tietoa. Tavoitteena on, että kiinteistöjen jätehuoltojärjestelyt käydään läpi ja kiinteistöt saadaan kattavasti järjestetyn jätehuollon piiriin.

Vuoden 2019 aikana pyritään luomaan koko toiminta-alueelle jätehuollon palvelutaso, jossa on tavoitteena määritellä kuntalaisille tarjottavista jätehuoltopalveluista. Työtä yhteisen palvelutason määrittämistä jatketaan koko toimialueella. Työ aloitettiin vuonna 2018. Jätehuollon palvelutason määrittämisessä otetaan kantaa siihen, millaisia palveluita kuntalaisille ja kiinteistöille tarjotaan ja miten turvataan riittävä palvelutaso ja keräyspaikkojen kohtuullinen saavutettavuus. Palvelutaso määritetään yhteistyössä omistajakuntien, kunnallisen jätelaitoksen sekä jätehuoltoviranomaisen kanssa. Palvelutaso määritetään koko jäteyhtiön toiminta-alueelle. Myös työtä jätepoliittisen ohjelman puitteissa jatketaan vuoden 2019 puolella, jollei se valmistu vuoden 2018 loppuun mennessä. Sen tarkoituksena on esitellä toiminta-alueen jätehuollon nykytila ja tavoitteet vuoteen 2022.

Vuosien 2019-2020 aikana toimialueella käytössä oleva paikkatietojärjestelmän uudistamista selvitetään. Tämä saattaa lisätä ICT-palveluista aiheutuvia kiinteitä kustannuksia jätehuollon osalta. Viranomainen seuraa muutosta ja pyrkii minimoimaan kiinteiden kustannusten nousua.

Ylä-Savon jätehuoltolautakunnan seudullisen yhteistoiminnan taloudesta ja kustannusten jaosta on sovittu yhteistoimintasopimuksessa. Yhteisen jätehuolto-viranomaisen ja lautakunnan kustannukset katetaan jätelain mukaisesti jätehuollon asiakkailta perittävään jätemaksuun sisällytettynä.

9 Investointiosa

9.1 Iisalmen kaupungin investoinnit

Talousarviossa aktivointirajaksi on määritelty 10 000 euroa eli vähintään 10 000 euron hankinnat käsitellään investointimenona ja kirjataan poistoaikanaan tuloslaskelman kuluksi. Tätä pienemmät menoerät kirjataan käyttötalouteen.

Poistot investoinneista lasketaan kaupunginvaltuuston 13.11.2017 hyväksytyn, 1.12.2017 voimaan tulleen poistosuunnitelman mukaan tasapoistoina 1.12.2017 alkaen aktivoitaville hyödykkeille. Tätä aiemmin aktivoitujen hyödykkeiden osalta rakennusten osalta käytetään tasapoistoa ja muiden hyödykkeiden osalta pääasiallisesti menojäännöspoistoa.

Investointimäärärahat ovat valtuustoon nähden sitovia toimialatasolla, ellei yksittäisen projektin tai projektiryhmän osalta ole erikseen muuta mainittu. Projektien/projektiryhmien sisällä määräraha- ja käyttötarkoitusmuutoksista päättää ao. lautakunta.

Investoinnit 2019
Investointisuunnitelma v. 2019 on yhteensä n. 11,6 milj. euroa (netto). Iisalmen vesi – liikelaitoksen investoinnit mukaan lukien n. 18,4 milj. euroa.

Elinvoima- ja konsernipalvelut
Tehdään varaus Pohjois-Savon pääomarahaston sijoitukselle 500 000 euroa.

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala
Irtain omaisuus
Sivistys- ja hyvinvointitoimialan kalustohankinnat sisältävät mm. koulujen ja päiväkotien kalusteiden vuosittaisen uusimisen määrärahat sekä uusien koulujen ja päiväkotien kalustamismäärärahat. Toimialan investointimenot v. 2019 ovat n. 0,5 milj. euroa.

Tekninen toimiala
Maa- ja vesialueet
Maanhankintaa toteutetaan siten, että eri puolilla kaupunkia on koko ajan riittävästi luovutettavissa olevia korkeatasoisia tontteja asumisen ja elinkeinoelämän käyttöön. Maa-alueiden hankintaan on suunnitelmassa varattu 0,2 milj. euroa.

Kadut ja yleiset alueet
Katujen ja yleisten alueiden uudisrakentaminen

Katujen uudisrakentamisen määrärahoja on jouduttu edelleen karsimaan toimitilojen mittavan rakentamis- ja peruskorjausohjelman vuoksi.

Pihlajaharjussa toteutetaan Pihlajaharjuntien pohjaus välillä Teodorinrinne-Emmankuja. Runnin koulun rakentamiseen liittyen toteutetaan eräitä turvallisuutta parantavia

liikennejärjestelyjä. Hankkeeseen haetaan Pohjois-Savon ELY-keskuksen rahoitusta. Vuonna 2019 toteutetaan myös sataman aallonmurtajan pidentäminen. Määrärahoilla tehdään lisäksi pienempiä liikennevalorakentamiseen ja liikenneturvallisuussuunnitelman toteuttamiseen sisältyvä toimenpiteitä sekä Melakujan pohjaus ja Soinlahden teollisuusalueen liittymäjärjestelyjä.

Uudisrakentamiseen on suunniteltu käytettäväksi talousarviovuonna n. 0,7 milj. euroa.

Liikennealueiden peruskorjaus

Katujen ja yleisten alueiden investointiosan painopiste on katujen peruskorjauksessa. Tällä pyritään pitämään katuihin kohdistuvaa korjausvelkaa hallinnassa. Investointisuunnitelmassa esitetyllä investointitasolla katuihin kohdistuva korjausvelka ei kasva. Mikäli peruskorjauskohteen vesihuolto vaatii korjausta, saneeraukset tehdään yhteistyössä Iisalmen vesi –liikelaitoksen kanssa.

Peruskorjauksilla parannetaan katujen ja asuntoalueiden tasoa, vesihuoltoa, liikenneturvallisuutta, katuvalaistusta ja viihtyisyyttä. Päällysteiden uusimisella estetään myös katurunkojen laajemmat vauriot.

Liikennealueiden peruskorjaussuunnitelman perustana on kaupunginvaltuuston kokouksessa 16.4.2018 § 25 hyväksytty katujen peruskorjausohjelma vuosille 2019-2030.

Liikennealueiden peruskorjaukseen on suunniteltu käytettäväksi n. 1,5 milj. euroa. Lippuniemen ja Makkaralahden katujen sekä Savonkadun peruskorjauksiin käytetään yhteensä n. 0,7 milj. euroa. Linja-autoaseman aukion ja Asemakadun osalta toteutetaan rautatieaseman pysäköintialueen 2. vaiheen rakentaminen, jolla parannetaan junamatkustajien liityntäpysäköintiä. Ulkovalaistuksen energiatehokkuuden parantamiseen kiinnitetään huomiota. Valaistuksen ja kevyenliikenteen väylien peruskorjaukseen sekä päällysteiden uusimiseen käytetään erillisten suunnitelmien mukaan n. 0,7 milj. euroa vuonna 2019.

Liikunta- ja viheralueet

Viher- ja liikuntapaikkarakentamiseen ja peruskorjaukseen on suunniteltu käytettäväksi n. 0,8 milj. euroa v. 2019.

Määrärahalla toteutetaan mm. Kirkonmäen lähiliikuntapaikan loppuun rakentaminen, Kangaslammin ja Runnin lähiliikuntapaikkojen rakentamisen aloittaminen sekä Kankaan liikuntapuiston pysäköintialueen pohjaus. Rahoitusta lähiliikuntapaikkahankkeisiin arvioidaan saatavan vajaat 0,1 milj. euroa.

Projektiryhmän muilla määrärahoilla toteutetaan pienempiä hankkeita mm. leikkikentillä, puistoissa, venevalkamilla sekä ulkoilu- ja venereittien taukopaikoilla.

Muut investoinnit

Projektiryhmän määrärahoihin sisältyy mm. määräraha arvaamattomien töiden suorittamiseen toimialajohtajan päätöksen mukaisesti. Trimble Locus –tietojärjestelmän täydennysosien hankintaa jatketaan ja kalustohankintoja toteutetaan erillisen suunnitelman mukaisesti.

Hulevesiverkostoa rakennetaan ja peruskorjataan mm. Kivirannalla sekä toteutetaan Riistakatu 5:n pysäköintialue.

Projektiryhmän määräraha on n. 1,0 milj. euroa.

Toimitilat

Talonrakennusinvestointien painopiste on koulujen uudisrakentamisessa. Toimitilainvestoinneilla pyritään varmistamaan kaupungin kiinteistöissä turvallinen ja terveellinen toimintaympäristö.

Runnin koulu valmistuu vuoden 2019 aikana. Hernejärven koulun rakentaminen jatkuu. Toteutetaan Mansikkaniemen ja Kilpijärven koulujen suunnittelu ja aloitetaan rakentaminen.
Kirkonsalmen palvelukeskuksella suoritetaan kellarikerroksen korjaustoimenpiteitä sekä talotekniikan peruskorjauksen suunnittelu.

Uuden päiväkodin ja uimahallin rakentamisen suunnittelu alkaa. Päiväkodin kustannusarvio on n. 4,2 milj. euroa ja uimahallin n. 13,5 milj. euroa. Uimahalliin arvioidaan saatavan 1,0 milj. euroa valtionavustusta. Uimahallin kustannusarvioon sisältyy 0,4 milj. euroa vanhan hallin purkamiskustannuksia, jotka kirjataan v. 2022 käyttötalousmenoiksi.

Muihin talonrakennushankkeisiin käytetään n. 2,3 milj. euroa. Määrärahalla toteutetaan mm. kaupungintalon lattiamattojen ja käytäväalakattojen uusimista sekä hissin uusiminen, Raatihuoneen lämpökeskuksen ja piha-alueen välttämättömiä muutostöitä, nuorisotalon vesikattokorjausten loppuunsaattaminen ja toiminnallisia muutoksia sekä jäähallin halliosan vesikattopinnoitteen uusiminen. Pieniin arvaamattomiin talonrakennuskohteisiin käytetään toimialajohtajan päätöksen mukaan 0,25 milj. euroa.
Toimitilainvestoinnit v. 2019 ovat yhteensä n. 6,5 milj. euroa.

Investointisuunnitelma 2020-2023
Sivistys- ja hyvinvointitoimialan kalustohankinnat v. 2020-2023 ovat yhteensä 3,4 milj. euroa.

Katujen ja yleisten alueiden rakentamisen suunnitelma sisältää Ohenmäen ja Pihlajaharjun alueiden n. 1,0 milj. euron investoinnit v. 2020-2023. Kirkkotie toteutetaan v. 2021-2022 aikana. Valtion hankkeisiin, Ulmalantien ja Porovedentien kevyenliikenteen väylien rakentamiseen osallistutaan v. 2020 ja 2021 yhteensä n. 0,75 milj. eurolla. Sataman aallonmurtajalaitureiden peruskorjaus n. 0,6 milj. euroa toteutetaan vuosina 2019-2020. Katujen ja yleisten alueiden rakentamisen investointisuunnitelma v. 2020-2023 on yhtensä n. 3,2 milj. euroa.

Liikennealueiden peruskorjaussuunnitelma katujen osalta perustuu valtuuston hyväksymään peruskorjausohjelmaan. Katuja peruskorjataan Lippuniemen, Makkaralahden ja Kangaslammin alueilla yhteensä n. 1,7 milj. eurolla. Valaistuksen ja kevyenliikenteen väylien peruskorjaukseen sekä päällysteiden uusintaan käytetään vuosittain n. 0,7 milj. euroa. Pappilan ylikulkusilta peruskorjataan v. 2020. Peruskorjaussuunnitelma v. 2020-2023 on n. 5,9 milj. euroa.

Liikunta- ja viheralueiden osalta suunnitelma painottuu lähiliikunta-alueiden rakentamiseen uusien koulujen rakentamisen yhteydessä v. 2019-2022. Uimahallin pysäköintialue uusitaan hallin valmistuttua v. 2022. Liikunta- ja viheralueiden rakentamiseen ja peruskorjaukseen käytetään suunnitelmakaudella n. 3,2 milj. euroa. Toimitilarakentaminen jatkuu edelleen voimakkaana. Hernejärven koulu valmistuu v. 2020. Mansikkaniemen ja Kilpijärven kouluinvestoinnit valmistuvat v. 2021. Edvin Laineen puukoulun peruskorjaus n. 1,0 milj. eurolla toteutetaan v. 2020-2022. Veljeskodin kiinteistön peruskorjaus, jonka kustannusarvio on n. 2,0 milj. euroa, toteutetaan terveyskampushankkeesta/mahdollisesta Veljeskodin jatkosopimuksesta riippuen v. 2020-2022. Uuden päiväkodin ja Uimahallin rakennustyöt alkavat. Päiväkoti valmistuu v. 2021 ja uimahalli v. 2022. Kulttuurikeskuksen peruskorjaus aloitetaan suunnitelmakauden lopulla ja sen kustannusarvio on suunnitelmakaudella tehtävien korjaustöiden osalta n. 7,4 milj. euroa. Vuonna 2023 aloitetaan jäähallin peruskorjauksen ja harjoitusjäähallin rakentamisen hankesuunnittelu. Muut talonrakennushankkeet –projektin investoinnit v. 2020-2023 ovat n. 3,2 milj. euroa. Toimitilainvestoinnit kokonaisuudessaan v. 2020-2023 ovat yhteensä n. 43,0 milj. euroa

Investointisuunnitelma v. 2019-2023 on keskimäärin 14,7 milj. euroa/v. ja Iisalmen vesi –liikelaitoksen investoinnit mukaan lukien n. 16,7 milj. euroa/v.

IISALMEN KAUPUNKI

INVESTOINTISUUNNITELMA 2019-2023 (1000 €) 22.10.2018

YHTEENVETO (1 000 EUROA NETTO)	Sitovuus/kv	Kust.arv.	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Yht.19-23
	KV= kaupunginvaltuustoon nähden sitova								
KONSERNI- JA ELINVOIMAPALVELUT (KV)									
Osuuspääomat									
Ylä-Savon sos.-ja terv. huollon ky/eläinklinikka			68	19	0	0	0	0	**19**
Osakkeet ja osuudet									
Pohjois-Savon pääomarahasto			0	500	0	0	0	0	**500**
Konserni- ja elinvoimapalvelut yhteensä									
Tuotot	**Kv**		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Kulut	**Kv**		**68**	**519**	**0**	**0**	**0**	**0**	**519**
Yhteensä	**Kv**		**68**	**519**	**0**	**0**	**0**	**0**	**519**
SIVISTYS- JA HYVINVOINTITOIMIALA (KV)									
Koneet ja kalusto			**378**	**486**	**1 200**	**780**	**398**	**1 061**	**3 925**
Perusopetus ja lukiokoulutus			198	246	900	80	188	346	1 760
Varhaiskasvatus			110	150	110	510	110	110	990
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut			70	90	190	190	100	605	1 175
Muut aineelliset hyödykkeet			27	27	123	186	10	35	381
Taide-esineiden hankinta ja konservointi			27	27	123	186	10	35	**381**
Sivistys- ja hyvinvointitoimiala yhteensä									
Tuotot	**Kv**		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Kulut	**Kv**		**405**	**513**	**1 323**	**966**	**408**	**1 096**	**4 306**
Yhteensä	**Kv**		**405**	**513**	**1 323**	**966**	**408**	**1 096**	**4 306**

YHTEENVETO (1 000 EUROA NETTO)	Sitovuus/kv	Kust.arv.	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Yht.19-23
TEKNINEN TOIMIALA (KV)									
Maa- ja vesialueet									
Kiinteistöjen osto ja myynti			**235**	**100**	**200**	**200**	**200**	**200**	**900**
Kiinteistöjen myynti			-345	-100	-100	-100	-100	-100	**-500**
Kiinteistöjen osto			580	200	300	300	300	300	**1 400**
Kadut ja yleiset alueet									
Uudet kadut ja yleiset alueet			**504**	**660**	**1 340**	**1 070**	**420**	**320**	**3 810**
Pihlajaharju			120	150	100	100	150	150	650
Virranpuisto			0	0	0	120	0	0	120
Virranpuisto (rahoitusosuus)			0	0	0	-60	0	0	-60
Kirkkotie			0	0	0	200	150	0	350
Ohenmäen asuntoalue			0	0	300	100	50	100	550
Muu liikenteenohjaus			30	30	30	30	30	30	150
Liikenneturv.suunn. toteutus			40	40	40	40	40	40	200
Veturitallin asuntoalue			200	0	200	0	0	0	200
Ratapellonkatu			141	0	0	0	0	0	0
Ratapellonkatu (rahoitusosuus)			-47	0	0	0	0	0	0
Lepokankaantien kev.liik.väylä			0	0	110	40	0	0	150
Ulmalantien kev.liik.väylä (kaup.osuus)			0	0	250	0	0	0	250
Sataman aallonmurtaja			20	300	300	0	0	0	600
Porovedentien kev.liik.väylä			0	0	0	500	0	0	500
Soinlahden teoll.alueen liittymäjärjestelyt			0	20	0	0	0	0	20
Melakuja			0	30	10	0	0	0	40
Runnin koulun liikennejärjestelyt			0	100	0	0	0	0	100
Runnin koulun liikennejärjestelyt(rahoitusosuus)			0	-10	0	0	0	0	-10
Liikennealueiden peruskorjaus			**1 305**	**1 493**	**2 184**	**1 253**	**1 322**	**1 128**	**7 380**
Valaistuksen peruskorjaus			150	150	150	150	150	150	750
Päällysteiden uusinta			400	400	400	400	400	400	2 000
Kevyenliikenteen väylien peruskorjaus			100	100	100	100	100	100	500
Pohjolankatu			0	0	140	100	0	0	240
Sillat			0	30	600	20	150	0	800
Liikennevalot			30	30	30	30	30	30	150
Teräskatu			150	0	0	0	0	0	0
Lippuniemen kadut			200	185	181	213	215	163	957
Riistakatu v. Kuutolank.-Salmenk.			0	0	280	0	0	0	280
Makkaralahden kadut			0	268	103	37	0	144	552
Muut kehittämistoimenpiteet			75	30	30	30	30	30	150
Savonkatu			0	200	50	0	0	0	250
Linja-autoaseman aukio ja Asemakatu			160	100	0	0	0	0	100
Alakatu			30	0	0	0	0	0	0
Linja-autopysäkkien katokset			10	0	0	0	0	0	0
Kangaslammin kadut			0	0	120	173	247	111	651
Liikunta- ja viheralueet			**532**	**727**	**1 110**	**1 110**	**695**	**250**	**3 892**
Hanhilampi			60	0	50	0	0	0	50
Paloisvuoren ulkoilualue			0	50	30	0	0	0	80
Sankariniemen kentän konekatos ja nurmi			0	0	30	0	0	0	30
Lähiliikuntapaikat			217	310	580	650	300	30	1 870
Lähiliikuntapaikat (valtionosuus)			-55	-73	-140	0	-25	0	-238
Jääkiekkokaukaloiden saneeraus			70	0	70	70	0	0	140
Kankaan liikuntapuisto			0	100	200	0	0	0	300
Ulkoilu- ja venereittien taukopaikkojen peruskorjaus			20	20	20	0	0	0	40
Vesistöjen kunnostus			0	0	0	20	0	0	20
Venevalkamat			20	20	20	20	20	20	100
Viheraluejärj. toteutus/terv.edistävä asuinymp.			50	50	50	50	50	50	250
Leikkikenttien saneeraus			90	90	90	90	90	90	450
Keskustan puistot/Kirkkopuisto			0	50	0	150	0	0	200
Uimahallin pysäköintialue			0	0	0	0	200	0	200
Muut puistot			60	60	60	60	60	60	300
Kaupunginrannan kehittämistoimenpiteet			0	50	50	0	0	0	100
Muut investoinnit			**610**	**1 040**	**825**	**600**	**540**	**585**	**3 590**
Arvaamattomat työt			110	110	110	110	110	110	**550**
Tietojärjestelmä			40	125	45	0	0	0	**170**
Muu kalusto			195	280	325	195	175	200	**1 175**
Toimistokalusto			15	15	15	15	15	15	**75**
Suunn.palkk., maasto- ja runkomitt.			100	100	100	100	100	100	**500**
Tonttien kunnostus			50	50	50	50	50	50	**250**
Kivirannan sw-viemäröinti			0	100	0	0	0	0	**100**
Hulevesiverkosto			70	140	180	130	90	110	**650**
Riistakatu 5 pysäköintialue			0	100	0	0	0	0	**100**
Koljonvirta-Mansikkaniemi -alueen kehittäminen			30	20	0	0	0	0	**20**
Kiinteistöjen osto ja myynti sekä kadut ja yleiset alueet yhteensä									
Tuotot			**-447**	**-183**	**-240**	**-160**	**-125**	**-100**	**-808**
Kulut			**3 633**	**4 203**	**5 899**	**4 393**	**3 302**	**2 583**	**20 370**
Kadut ja yleiset alueet yhteensä			**3 186**	**4 020**	**5 659**	**4 233**	**3 177**	**2 483**	**19 572**

YHTEENVETO (1 000 EUROA NETTO)	Sitovuus/kv	Kust.arv.	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Yht.19-23
Toimitilat									
Harjoitusjäähalli	Kv		0	0	0	0	0	100	100
SOTE-investoinnit	Kv		**2 430**	**200**	**200**	**1 000**	**950**	**250**	**2 600**
Terveyskeskus			880	0	0	0	150	150	300
Kirkonsalmen palvelukeskus			1 050	200	0	0	0	100	300
Veljeskoti			500	0	200	1 000	800	0	2 000
Koulut	Kv		**1 445**	**3 217**	**6 670**	**3 660**	**1 810**	**1 900**	**17 257**
Runnin koulu		1 807	700	1 077	30	0	0	0	1 107
Kirkonsalmen koulu			145	0	0	0	0	0	0
Hernejärven koulu		1 170	100	570	500	0	0	0	1 070
Mansikkaniemen koulu		5 000	50	500	2 970	1 480	0	0	4 950
Edvin Laineen puukoulu			0	0	80	600	400	0	1 080
Edvin Laineen kivikoulu			200	0	0	0	0	0	0
Lyseo			0	250	0	0	0	0	250
Juhani Ahon koulu			200	300	0	0	0	0	300
Partalan koulu			0	0	0	0	30	900	930
Soinlahden koulu			0	0	0	40	1 380	1 000	2 420
Sourunsalon koulu			0	0	0	0	0	0	0
Kilpijärvi		5 200	50	520	3 090	1 540	0	0	5 150
Päiväkodit	Kv		0	200	2 000	2 000	0	0	4 200
Uusi päiväkoti			0	200	2 000	2 000	0	0	4 200
Kulttuurikeskus	Kv	**8 400**	**0**	**0**	**0**	**400**	**3 500**	**3 500**	**7 400**
Uimahalli			**0**	**600**	**1 900**	**5 400**	**4 600**	**0**	**12 500**
Uimahalli (vo-ehto) (kv)	Kv	13 500	0	600	2 200	5 900	4 800	0	13 500
Uimahalli (valt.os.) (kv)	Kv	1 000	0	0	-300	-500	-200	0	-1 000
Muut talonrakennushankkeet			**1 725**	**2 300**	**507**	**930**	**860**	**901**	**5 498**
Pienet talonrakennuskohteet (arvaamattomat)			250	250	250	250	250	250	**1 250**
Kulttuurikeskus			200	70	0	0	0	0	**70**
Keittiöiden laitteiden uusinta			99	65	47	40	30	41	**223**
Nimettyjen hankkeiden jälkityöt			55	100	100	100	100	100	**500**
Uusien hankkeiden suunnittelu			50	50	50	50	50	50	**250**
Torin grillikioski			21	0	0	0	0	0	**0**
Kalliosuoja			50	0	0	0	0	0	**0**
Uimarannan huoltorakennus			45	55	0	0	0	0	**55**
Juhani Ahon museo			30	10	10	10	10	10	**50**
Liikuntahalli			100	30	0	0	0	0	**30**
Sankariniemen kentän rakennukset			0	0	0	30	320	350	**700**
Jäähalli			0	200	0	0	0	50	**250**
Kaupungintalo			250	300	0	0	0	0	**300**
Jalkapallohalli			0	170	0	0	0	0	**170**
Pysäkki			20	0	0	0	0	0	**0**
Mansikkaniemi			0	150	0	0	0	0	**150**
Koulujen ja päiväkotien pihojen parantaminen			50	50	50	50	50	50	**250**
Raatihuone			30	300	0	0	0	0	**300**
Nuorisotalo			475	500	0	0	50	0	**550**
Meijerikatu 1			0	0	0	400	0	0	**400**
Toimitilat yhteensä									
Tuotot			**0**	**0**	**-300**	**-500**	**-200**	**0**	**-1 000**
Kulut			**5 600**	**6 517**	**11 577**	**13 890**	**11 920**	**6 651**	**50 555**
Toimitilat yhteensä			**5 600**	**6 517**	**11 277**	**13 390**	**11 720**	**6 651**	**49 555**
Tekninen toimiala yhteensä									
Tuotot	Kv*		**-447**	**-183**	**-540**	**-660**	**-325**	**-100**	**-1 808**
Kulut	Kv*		**9 233**	**10 720**	**17 476**	**18 283**	**15 222**	**9 234**	**70 925**
Netto	Kv*		**8 786**	**10 537**	**16 936**	**17 623**	**14 897**	**9 134**	**69 117**
***paitsi erikseen kv -merkityt hankkeet**									
KAIKKI YHTEENSÄ									
Tuotot			**-447**	**-183**	**-540**	**-660**	**-325**	**-100**	**-1 808**
Kulut			**9 706**	**11 752**	**18 799**	**19 249**	**15 630**	**10 330**	**75 750**
Netto			**9 259**	**11 569**	**18 259**	**18 589**	**15 305**	**10 230**	**73 942**
Keskiarvo 2019-2023 (netto) =									**14 788**

Investointimäärärahat ovat valtuustoon nähden sitovia toimialatasolla ellei yksittäisen investoinnin tai investointiryhmän osalta ole erikseen muuta mainittu.

9.2 Investointien perustelut 2019

Informatiivisena tietona esitetään talousarviovuoden 2019 investointiosan perustelut.

Yksityiskohtaiset investointien perustelut 2019	**9.10.2018**

Elinvoima- ja konsernipalvelut

Investointimenot	**1 000 €**
Osakkeet ja osuudet	**500,0**
Varaus sijoitukselle Pohjois-Savon pääomarahastoon	500,0

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala

Investointimenot	**1 000 €**
Koneet ja kalusto	**486,0**
Perusopetus ja lukiokoulutus	**246,0**
Koulujen kalusteet	
Muut koulut: väistötilojen kalustaminen	70,0
Lukion kalusteet	10,0
Keittiöiden lämpövaunut	10,0
Runnin koulun kalustaminen	156,0
Varhaiskasvatus	**150,0**
Päiväkotien väistötilojen kalustaminen	100,0
Päiväkotien kalusteiden uusiminen (Simpukka)	50,0
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut	**90,0**
Musiikki- ja kansalaisopiston kalusto	10,0
Salien ääni- ja valokalusto	20,0
Henkilökunnan työpisteiden kalusteet	10,0
Kirjaston osastojen kalusteet	10,0
Uimahallin irtokalusto	15,0
Liikuntahallien, kenttien ja nuorisotilojen irtokalusto	25,0
Muut aineelliset hyödykkeet	**27,0**
Taide-esineiden hankinta ja konservointi	**27,0**
Kaupungin taide-esineiden konservointi	10,0
Runnin koulun prosenttitaide	17,0

Tekninen toimiala

Investointimenot	1 000 €
Maa- ja vesialueet	
Kiinteistöjen osto ja myynti	**100,0**
Kiinteistöjen osto	200,0
Kiinteistöjen myynti	100,0
Kadut ja yleiset alueet	
Uudet kadut ja yleiset alueet	**660,0**
Pihlajaharju	**150,0**
Pihlajaharjuntien pohjaus välillä Teodorinrinne-Emmankuja	
Muu liikenteenohjaus	**30,0**
Pieniä liikenteen parantamistoimenpiteitä: parannetaan ajoneuvoliikenteen ja kevyenliikenteen sujuvuutta. Tehdään pysäköintijärjestelyjä ja erilaisia liikenteenohjaustöitä.	
Liikenneturvallisuussuunnitelman toteutus	**40,0**
Rakennetaan keskisaarekkeellinen suojatie Kivirannantielle ja siirretään suojatietä Paloistenkadulla.	
Sataman aallonmurtaja	**300,0**
Jatketaan louheaallonmurtajaa vierasvenesatamassa.	
Melakuja	**30,0**
Uuden umpikadun pohjaus Kirkonsalmella.	
Runnin koulun liikennejärjestelyt	**100,0**
Liittymä-, suojatie- ja kevyen liikenteen väyläjärjestelyt.	
Runnin koulun liikennejärjestelyt (rahoitusosuus)	**-10,0**
Pohjois-Savon ELY-keskuksen osuus.	
Soinlahden teollisuusalueen liittymäjärjestelyt	**20,0**
Sahan ja biojalostamon tonttien yhteisen liittymän loppuun rakentaminen.	
Liikennealueiden peruskorjaus	**1493,0**
Peruskorjauksilla parannetaan katujen/ asuntoalueen tasoa, vesihuoltoa, liikenneturvallisuutta, katuvalaistusta ja viihtyisyyttä. Päällysteiden uusimisella estetään myös katurungon laajemmat vauriot.	
Valaistuksen peruskorjaus	**150,0**
Uusitaan alueittain katuvalolamppuja uusien energiasäästönormien mukaisiksi. Huonokuntoisten katuvalokaapelien ja valaisinpylväiden uusimisia yksittäisissä kohteissa, joissa ei muutoin ole kadun peruskorjauksen tarvetta. Työ käsittää taajama-alueella puistojen, puistokäytävien ja pienten katujen valaistukset. Haja-asutusalueelle uusitaan teiden ja kuntopolkujen valaistusta.	
Päällysteiden uusinta	**400,0**
Huonokuntoisten asfalttipintojen uusimista pää- ja kokoojakaduilla sekä asuntoalueiden kaduilla.	
Kevyen liikenteen väylien peruskorjaus	**100,0**
Huonokuntoisten kevyenliikenteen väylien peruskorjausta	
Sillat	**30,0**
Opettajantien risteyssillan ja Koljonvirrantien alikulkukäytävien erikoistarkastukset.	
Liikennevalot	**30,0**
Riistakadun ja Satamakadun risteyksessä opastimien ja kojeen uusiminen.	
Lippuniemen kadut	**185,0**
Taatontien ja Riihitien pohjaus.	
Makkaralahden kadut	**268,0**
Jännekadun pohjoisosan peruskorjaus sekä Jousikujan ja Junailijankadun pohjaus.	
Muut kehittämistoimenpiteet	**30,0**
Keskusta-alueella olevia pieniä rakentamis- ja korjaustoimenpiteitä.	
Savonkatu	**200,0**
Pintarakenteiden uusiminen välillä Riistakatu-Louhenkatu. Vesilaitos uusii samalla vesihuoltoa.	
Linja-autoaseman aukio ja Asemakatu	**100,0**
Rautatieaseman pysäköintialueen 2. vaiheen rakentaminen.	

Investointimenot	1 000 €
Liikunta- ja viheralueiden peruskorjaus	**727,0**
Paloisvuoren ulkoilualue Pysäköintialueiden kunnostus ja opastuksen parantaminen.	**50,0**
Lähiliikuntapaikat Kirkonmäen lähiliikuntapaikan rakentaminen loppuun sekä Kangaslammin ja Runnin lähiliikuntapaikkojen aloittaminen.	**310,0**
Lähiliikuntapaikat Valtionavustus	**-73,0**
Kankaan liikuntapuisto Pysäköintialueen pohjaus	**100,0**
Ulkoilu- ja venereittien taukopaikkojen peruskorjaus Ulkoilureittien taukopaikoilla rakennelmien ja kalusteiden peruskorjausta.	**20,0**
Venevalkamat Taajama-alueella olevien venevalkamien kunnostustyöt	**20,0**
Viheraluejärjestelmän tot./terv. edistävä asuinymp Paloisvirran eteläpuolen rantaraitin rakentaminen.	**50,0**
Leikkikenttien saneeraus Kalusteiden uusintaa Paloisvirran puiston ja Partalan leikkikentillä.	**90,0**
Keskustan puistot/ Kirkkopuisto Kirkonmäen puistoalueen kunnostustyöt.	**50,0**
Muut puistot Puistojen ja puistometsien kunnostustoimenpiteitä.	**60,0**
Kaupunginrannan kehittämistoimenpiteet Uimalaiturin jatkaminen ja esteettömyystoimenpiteet.	**50,0**
Muut investoinnit	**1040,0**
Arvaamattomat työt Ennalta arvaamattomat työt työkauden aikana	**110,0**
Tietojärjestelmä Vuonna 2016 hankitun järjestelmän täydennysosat.	**125,0**
Muu kalusto Kone- ja kalustohankinnat erillisen ohjeellisen suunnitelman mukaan.	**280,0**
Toimistokalusto Toimistokalusteiden korvaus- ja uusintainvestointeihin	**15,0**
Suunnittelupalkkiot, maasto- ja runkomittaukset Suunnittelun ostopalvelut, tulevia (myös EU)-hankkeita varten tehtävät selvitykset, investointien perusselvitykset, maastotutkimusten ja – mittausten tuntipalkat ja tarvikkeet.	**100,0**
Tonttien kunnostus Satunnaiset kunnostukset tonteilla, tonttien täytöt ja muotoilut.	**50,0**
Kivirannan sv-viemäröinti Tonttien ja rautatiealueen välisen ojan putkittaminen	**100,0**
Hulevesiverkosto Hulevesiverkoston rakentaminen ja peruskorjaus.	**140,0**
Koljonvirta-Mansikkaniemi –alueen kehittäminen Opasteiden uusiminen ja kohdevalaistuksen parantaminen alueen kehittämissuunnitelman mukaisesti.	**20,0**
Riistakatu 5:n pysäköintialue Pysäköintialueen rakentaminen	**100,0**

Investointimenot	1 000 €
Toimitilat	**6 517,0**
SOTE-investoinnit	**200,0**
Kirkonsalmen palvelukeskus	**200,0**
Kellarikerroksen korjauksia ja talotekniikan peruskorjauksen suunnittelu.	
Koulut	**3 217,0**
Runnin koulu	**1 077,0**
Runnin koulun uudisrakennus hankesuunnitelman mukaan. Kustannusarvio 1,8 milj. euroa (2018-2020).	
Hernejärven koulu	**570,0**
Runnin koulun uudisrakennus hankesuunnitelman mukaan. Kustannusarvio 1,2 milj. euroa (2018-2020).	
Mansikkaniemen koulu	**500,0**
Mansikkaniemen koulun uudisrakennus hankesuunnitelman mukaan. Kustannusarvio 5,0 milj. euroa (2018-2021).	
Lyseo	**250,0**
Invanostin alasaliin, käytävien savunpoistoikkunoiden uusiminen, automaation uusiminen.	
Juhani Ahon koulu	**300,0**
Ikkunariiveen poisto ja sisäilmakorjauksia	
Kilpijärven koulu	**520,0**
Kilpijärven koulun uudisrakennus hankesuunnitelman mukaan. Kustannusarvio 5,2 milj. euroa (2018-2021).	
Päiväkodit	**200,0**
Uusi päiväkoti	**200,0**
Päiväkotihanke hankesuunnitelman mukaan. Kustannusarvio 4,2 mlij. Euroa (2019-2021).	
Uimahalli	**600,0**
Uimahallihanke hankesuunnitelman mukaan. Kustannusarvio netto 12,5 milj.euroa netto (2019-2022).	
Muut talonrakennushankkeet	**2 300,0**
Pienet talonrakennuskohteet (arvaamattomat)	**250,0**
Varaus vauriokorjauksille, joita ei voida tehdä kunnossapitorahoituksella. Päätökset määrärahan käytöstä eri kohteisiin tekee teknisen toimialan toimialajohtaja. Pääpaino on sisäilman laatua ja käytettävyyttä parantavissa toimenpiteissä.	
Kulttuurikeskus	**70,0**
Hissin uusiminen	
Keittiöiden laitteiden uusinta	**65,0**
Vanhentuneiden ja viallisten laitteiden uusiminen eri kiinteistöjen keittiöissä keittiölaitteiden uusimissuunnitelman mukaisesti.	
Nimettyjen hankkeiden jälkityöt	**100,0**
Käyttöönottovaiheen välttämättömät muutostyöt ja lisähankinnat. Tulevat ajankohtaisiksi yleensä muutamana vuotena hankkeen valmistumisen jälkeen.	
Uusien hankkeiden suunnittelu	**50,0**
Tulevien investointien suunnittelua useissa kohteissa, erityisesti suunnittelua tukevia täydentäviä selvityksiä. Tämä määräraha kohdistuu suunnittelijoiden ja asiantuntijoiden palkkioihin esim. kunto- ja sisäilmatutkimuksissa sekä rakenne- ja Ivisa-selvityksissä. Vuonna 2019 selvityksiä tehdään useille eri rakennuksille.	
Uimarannan huoltorakennus	**55,0**
Peruskorjaus v. 2018-2019	
Juhani Ahon museo	**10,0**
Erillisen suunnitelman mukaan	
Liikuntahalli	**30,0**
Hätäpoistumistien leventäminen	
Jäähalli	**200,0**
Halliosan vesikattopinnan uusiminen	
Kaupungintalon toimitilajärjestelyt	**300,0**
Lattiamattojen ja käytäväalakattojen uusimista. Hissin uusiminen.	
Jalkapallohalli	**170,0**
Hallin alustan uusiminen ja vanhan tekonurmen siirto hyötykäyttöön.	
Mansikkaniemi	**150,0**
Katsomon peruskorjaus, esteettömyyden parantamista ja valmiudet äänentoistolle.	
Koulujen ja päiväkotien pihojen parantaminen	**50,0**
Huonokuntoisten kalusteiden ja varusteiden uusimista erillisen suunnitelman mukaan.	
Raatihuone	**300,0**
Lämpökeskuksen ja piha-alueen välttämättömät muutostyöt.	
Nuorisotalo	**500,0**
Vesikattokorjausten loppuun saattaminen, toiminnallisia muutoksia.	

10 Iisalmen Vesi –liikelaitos

Tilivelvollinen: Vesilaitoksen johtaja

Iisalmen Vesi –liikelaitos tuottaa vesihuollon palveluja, kehittää vesihuoltoa sekä vastaa vesihuoltoverkostojen ja –laitosten kunnossapidosta ja uudisrakentamisesta kaupungin valtuuston määräämällä toiminta-alueella. Resurssien puitteissa palveluja tarjotaan myös jakeluverkon piirissä oleville yksityistalouksille, vesiosuuskunnille ja vesiyhtiöille. Vesilaitoksen toiminnan perustana on talousveden laadun ja saatavuuden turvaaminen sekä jäteveden tehokas puhdistaminen.

Iisalmen Vedellä oli v. 2017 lopussa 4 693 kulutuspaikkaa, omaa vesijohtoverkostoa 292 km, viemäriverkostoa 170 km sekä jätevedenpuhdistamo, jossa puhdistetaan myös Vieremän ja Sonkajärven kuntien jätevedet. Hulevesiverkosto on Iisalmen kaupungin hallinnassa. Jaeltava talousvesi ostetaan Ylä-Savon Vesi Oy:ltä, joka vastaa alueellisesti talousveden tuotannosta.

Vuoden 2019 aikana investointien painopiste on jätevedenpuhdistamon ja jakeluverkostojen saneerauksessa. Puhdistamon saneerauksella turvataan puhdistuskapasiteetti ja ympäristölupaehtojen saavuttaminen. Keskeisen sijainnin takia hajuhaittojen hallinta on asetettu yhdeksi saneerauksen tavoitteeksi. Lisäksi pyritään vähentämään vuotovesien määrää niin vedenjakelussa kuin jäteveden johtamisessa ja pitämään vesihuoltoverkoston korjausvelka kurissa.

Toiminnan painopiste on jakelu- ja laitostoiminnan ylläpidossa sekä käytön ja kunnossapidon toteuttamisessa, johon oma henkilöstö keskittyy. Vedenlaadun varmistaminen ja laitostoiminnan häiriöttömän toiminnan turvaaminen ohjaavat vahvasti toimintaa. Verkosto- ja laitosrakennuskohteet toteutetaan pääosin kilpailuttamalla kohteisiin ulkopuoliset palveluntuottajat.

Vastuualue sisältää seuraavat toimintayksiköt
- hallinto- ja verkostot
- laitokset

Henkilöstö (htv)

IISALMEN VESI	Henkilöstö	TP2017	TA2018	TA2019	TS2020	TS2021
	Vakituiset	11,3	11,5	13,0	13,0	13,0
	Määräaikaiset	0,8	1,5	1,5	1,5	1,5
	Yhteensä	12,1	13,0	14,5	14,5	14,5
IISALMEN VESI YHTEENSÄ	**YHTEENSÄ**	**12,1**	**13,0**	**14,5**	**14,5**	**14,5**

Vakinaisesta henkilökunnasta tuntipalkkaisia on 2 henkilöä.
Palkataan yksi uusi verkostoasentaja oppisopimuksella.

Iisalmen Vesi –liikelaitoksella käytetään määräaikaisia työntekijöitä lähinnä kesälomakaudella tehtäviin verkostosaneeraus- ja toimistotöihin. Iisalmen Vesi tarjoaa vuosittain kesäharjoittelupaikkoja alan opiskelijoille verkostotöissä ja jätevedenpuhdistamolla. Vuosittain pyritään tarjoamaan mahdollisuus insinöörityön tekemiseen yhdelle insinööriopiskelijalle.

Tulevaisuuden riskinhallinnan kannalta on suunnitelmavuosina tärkeää palkata uusia työntekijöitä kokeneen asennushenkilöstön rinnalle oppimaan vesilaitoksen huolto- ja asennustöitä. Koska vesihuoltolaitoksiin on haastavaa löytää valmiita ammattihenkilöitä, tulee käyttää esimerkiksi oppisopimuskoulutusta tai työn ohessa kouluttautumista.

Vuonna 2019 on tarve kouluttaa henkilöstöä puhdistamon saneerauksen edetessä uusiin teknisiin järjestelmiin. Uusien verkosto- ja laitosasentajien ammattitaitoa tulee kehittää ammatti- ja lisäkoulutuksen kautta.

Toiminnan laadun, tiedonkulun ja tiimien keskinäisen yhteistyön parantamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Strategiset tavoitteet

Toimiva kaupunkiympäristö ja rakentaminen

Tavoite	*Toimenpide*	*Mittarit*	*Vastuu*
Viihtyisä, turvallinen ja esteetön kaupunkiympäristö	Vesihuollon toimintavarmuutta parannetaan.	Vesijohtoverkon automaatiovalvonnan lisäys 10 % verkoston määrästä/v ja kuntokartoitukset 2-5 km/v.	Vesilaitoksen johtaja
Tiivis yhdyskuntarakenne ja hyvin saavutettavissa oleva ja toimiva palveluverkko	Seudullisen yhteistyön kehittäminen vesihuollossa.	Toimintajärjestelmien yhtenäistäminen seudullisena.	Vesilaitoksen johtaja

Vakaan talouden Iisalmi

Tavoite	*Toimenpide*	*Mittarit*	*Vastuu*
Investointitason suunnitelmallisuus ja ennustettavuus sekä korjausvelan hallinta	Investointien pitkän tähtäimen suunnitelman laatiminen (PTS).	Pitkän tähtäimen suunnitelman laatiminen v. 2018-2027 on valmis vuoden loppuun mennessä.	Vesilaitoksen johtaja
Investointitason suunnitelmallisuus ja ennustettavuus sekä korjausvelan hallinta	Peruskorjausinvestoinnit (optimikuntotaso vesihuoltoverkostolla 90 %).	Korjausvelka pidetään alle 10 % tasolla.	Vesilaitoksen johtaja
Kilpailukykyinen hinnoittelu- ja taksapolitiikka	Iisalmen veden taksat pidetään vastaavien seutukaupunkien keskitasossa.	Iisalmen veden taksat valtakunnan keskitasolla tai sen alapuolella.	Vesilaitoksen johtaja

Toimintasuunnitelma

Asiakaskenttään ei ole ennustettavissa suuria muutoksia seuraavien vuosien aikana. Haja-asutusalueiden vesihuollon kehittämistä ja vesiosuuskuntatoiminnan tulevaisuuden linjauksien selvittämistä ja toimenpideohjelman laatimista jatketaan vuoden 2019 aikana. Ylä-Savon kuntien vesihuollon yhteistoimintaselvityksen laatiminen käynnistyi vuoden 2018 aikana ja jatkuu keväälle 2019.

Vuoden 2018 aikana kokeiltiin vesimittareiden massavaihtoja ostopalveluna. Hyvien kokemusten myötä massavaihtojen hankkimista ostopalveluna jatketaan ja laajennetaan vuonna 2019. Ostopalveluna hankittavien kunnossapitopalvelujen tarjontaa kartoitetaan ja kilpailutetaan vuonna 2019. Kausiluonteisten tehtävien, kuten vesi- ja viemärilinjojen tarkistukseen ja kunnostamiseen pyritään löytämään yhteistyökumppaneita.

Iisalmen Veden operoivalle henkilöstölle valmistuivat uudet henkilöstö- ja toimistotilat toukokuussa 2018. Kaupungintalolla toimii edelleen vesilaitoksen johto sekä laskutus- ja kartoituspalvelut. Uusi valvomo on käytössä ja siihen liitetään prosessiosastoja sitä mukaa, kun ne valmistuvat. Kaupungin varikolla on Iisalmen Veden käytössä edelleen tiloja, kuten varastoja ja puhtaan veden mittarien asennusten valmistelupaja.

Iisalmen Veden ja Ylä-Savon Vesi Oy:n yhteinen ilta- ja viikonloppupäivystys toimii edelleen viiden henkilön voimin. Ensi vuoden aikana on tarkoitus laajentaa päivystystoimintaa niin, että jätevedenpuhdistamolle perustetaan oma ilta- ja viikonloppupäivystys. Puhdistamon tekniikka tulee uudistumaan siinä määrin, että sen säätäminen ja poikkeustilanteiden hallinta vaatii laajempaa ammattiosaamista ja kouluttautumista. Puhdistamon päivystystä ja prosessin säätämistä voidaan pitkälti hoitaa etäkäyttönä, mikä vähentää ylityökustannuksia.

Talousvesiverkoston toiminnan varmistamiseksi verkoston seurantaa lisätään. Seurannan tarkentaminen tapahtuu mm. lisäämällä paine- ja virtausmittauksia verkostoon. Tämä toteutetaan vähitellen vuosittaisilla investoinneilla. Verkostosaneerausten tarve kasvaa vähitellen vuosittain saavuttaen huippunsa noin 10 - 15 vuoden kuluttua. Lisäksi on laadittava suunnitelmia varaveden saannin varmistamiseksi. Verkoston saneeraustarpeen kasvuun ja varautumisen toteuttamiseen on varauduttava vuosittaisilla taksan korotuksilla. Vuonna 2019 talousvesitaksaa korotetaan 0,02 euroa/m^3. Korotuksen jälkeen talousveden hinta on 1,26 €/m3 (alv 0%).

Vuohiniemen investoinnin kokonaisvaikutus taksaan on selvitetty kustannusarvion osana suunnitteluvaiheessa. Saneerauksen seurauksena puhdistamon käyttökulut nousevat, johtuen mm. katetuista rakennuksista ja hajunpoistojärjestelmien ylläpidosta. Kokonaisuudessaan puhdistamoinvestoinnin aiheuttama korotuspaine on 0,60 euroa. Jätevesitaksaa korotettiin 0,10 euroa vuonna 2017 ja 0,15 euroa vuonna 2018. Vuonna 2019 jätevesitaksaa korotetaan 0,15 euroa/m^3. Korotuksen jälkeen jäteveden hinta on 2,05 €/m3 (alv 0%).

Taksojen tarkistamisen perusteena on talousveden osalta verkoston toiminnan varmistamisen ja saneerauksen vaatimat investoinnit sekä jäteveden osalta Vuohiniemen jätevedenpuhdistamon saneerausinvestoinnin aiheuttamat poistot ja rahoituskulut sekä jätevedenkäsittelykulujen kohoaminen.

Korotuksen jälkeen taksat ovat valtakunnallisen keskiarvon alapuolella.

Perusmaksuihin ei tehdä korotusta. Liittymämaksuihin tehdään taksakorotukseen sidottu liittymäkoon mukainen hinnankorotus.

Vuohiniemen jätevedenpuhdistamon saneeraus valmistuu vuoden 2019 aikana. Puhdistamosaneerauksen investointeihin on varattu vuonna 2019 noin 5,6 milj. euroa. Saneerauksen yhteydessä on tullut esiin kohteita, joita ei ole saneerauksen suunnittelussa otettu huomioon. Tällaisia kohteita ovat mm. flotaation tehostaminen, biotornin purkaminen ja lietelinkojen hankinta. Näiden kohteiden suunnittelu käynnistetään vuoden 2019 aikana ja ne huomioidaan seuraavien vuosien määrärahojen tarpeessa.

Runnin pienpuhdistamo on tullut käyttöikänsä päähän ja vaatisi mittavan saneerausinvestoinnin. Vaihtoehtoja ja kustannuksia on selvitetty ja pitkällä tähtäimellä kestävin vaihtoehto on siirtoviemärin rakentaminen ja jätevesien johtaminen Vuohiniemen puhdistamolle.

Talousveden häiriöttömän jakelun turvaamiseksi on edelleen lisättävä vesijohtoverkoston mittauksia ja ajallaan laadittava mittausdatan perusteella talousvesiverkoston virtausmallinnus. Varautumisen riskikartoituksen yhteydessä havaittiin, että poikkeustilanteiden hallinnan sekä verkoston toiminnan ja huollon varmistamiseksi on käynnistettävä varavesisuunnitelman laatiminen vuoden 2019 aikana. Suunnitelmassa tulisi selvittää veden johtamisen riskienhallinnan ja mm. vesitornin säiliön huoltotöiden aikaisen talousveden toimittamisen vaihtoehdot, esimerkiksi varavesisäiliön rakentaminen.

Vesihuoltoverkostojen saneeraus jatkuu pitkän tähtäimen saneeraussuunnitelmien mukaisesti. Katuverkon korjausvelka-analyysissa on otettu huomioon vesihuoltoverkoston kasvava korjausvelkamäärä, joka ohjaa tulevaisuudessa niin katuverkon kuin vesihuoltoverkoston saneerausta. Vuoden 2019 aikana vesihuoltoverkostoa uusitaan yhteistyössä Kadut ja Ympäristö -yksikön kanssa mm. Makkaralahdessa ja Lippuniemessä. Verkoston rakentamiseen ja saneerauksiin on varattu noin 1,1 Me. Uutta vesihuoltoa rakennetaan vuonna 2019 Pihlajaharjun laajenevalle omakotialueelle. Verkostoa myös täydennetään tarpeen mukaan olemassa olevilla verkostoalueilla.

TULOSLASKELMA Iisalmen vesiliikelaitos	Sitova erä KV/JK	TP2017	TA2018	TA2019	Muutos TA18/TA19	TS2020	TS2021
Liikevaihto		5 071 393	5 633 270	5 703 726	1,3 %	5 885 780	5 947 920
Liiketoiminnan muut tuotot		24 426	9 700	13 090	34,9 %	13 000	13 000
Materiaalit ja palvelut		-2 695 732	-2 735 475	-2 796 468	2,2 %	-2 801 790	-2 798 220
Aineet, tarvikkeet, tavarat		-1 715 485	-1 766 500	-1 748 300	-1,0 %	-1 764 200	-1 778 100
Palvelujen ostot		-980 247	-968 975	-1 048 168	8,2 %	-1 037 590	-1 020 120
Henkilöstökulut		-579 572	-599 610	-687 149	14,6 %	-689 230	-696 055
Palkat ja palkkiot		-406 512	-442 500	-513 473	16,0 %	-514 700	-519 850
Eläkekulut		-151 485	-134 660	-149 956	11,4 %	-150 764	-152 269
Muut henkilösivukulut		-21 575	-22 450	-23 720	5,7 %	-23 766	-23 936
Suunnitelman mukaiset poistot		-892 746	-1 535 810	-1 483 200	-3,4 %	-1 692 300	-1 692 700
Liiketoiminnan muut kulut		-142 374	-175 145	-158 923	-9,3 %	-156 942	-156 950
Liikeylijäämä (-alijäämä)		785 395	596 930	591 076	-1,0 %	558 518	616 995
Rahoitustuotot ja -kulut		-432 236	-488 400	-488 600	0,0 %	-523 100	-574 200
Muut rahoitustuotot		2 162	0	0	0,0 %	0	0
Muille maksetut korkokulut		-34 398	-88 400	-88 600	0,2 %	-123 100	-174 200
Korvaus peruspääomasta	KV	-400 000	-400 000	-400 000	0,0 %	-400 000	-400 000
Ylijäämä (alij.) ennen satunn. eriä		353 159	108 530	102 476	-5,6 %	35 418	42 795
Ylijäämä (alij.) ennen varauksia		353 159	108 530	102 476	-5,6 %	35 418	42 795
Poistoeron muutos		92 800	87 780	83 950	-4,4 %	16 370	14 220
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	JK	445 959	196 310	186 426	-5,0 %	51 788	57 015

Rahoituslaskelma € Iisalmen vesiliikelaitos	Sitova erä KV/JK	TP2017	TA2018	TA2019	TS2020	TS2021
Toiminnan rahavirta						
Liikeylijäämä		785 395	596 930	591 076	558 518	616 995
Poistot		892 746	1 535 810	1 483 200	1 692 300	1 692 700
Rahoitustuotot ja -kulut		-432 236	-488 400	-488 600	-523 100	-574 200
Investointien rahavirta						
Investointimenot		-3 678 472	-8 610 000	-6 830 000	-1 510 000	-1 320 000
Toiminnan ja investointien rahavirta		-2 432 567	-6 965 660	-5 244 324	217 718	415 495
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset muille		-3 470	0	0	0	0
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta *		3 500 000	8 610 000	5 000 000	1 500 000	1 300 000
Pitkäaik. lainojen vähennys muilta		-739 000	-1 419 000	-1 847 000	-1 889 000	-2 024 000
Yhteensä	KV	2 761 000	7 191 000	3 153 000	-389 000	-724 000
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Saamisten muutos kaupungilta		-498 905	0	0	0	0
Saamisten muutos muilta		-32 676	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos kaupungilta		20 929	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos muilta		185 689	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta		2 432 567	7 191 000	3 153 000	-389 000	-724 000
Rahavarojen muutos		0	225 340	-2 091 324	-171 282	-308 505

Investointiosa

Investointisuunnitelma (1000 €)	TP2017	TA2018	TA2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
Puhdas vesi							
Vesijohtoverkoston rakentaminen ja peruskorjaus	337	400	340	400	400	400	400
Koneet ja kalusto	0	40	40	40	45	40	40
Puhdas vesi yhteensä	337	440	380	440	445	440	440
Jätevesi							
Jätevesipumppaamoiden hankinta ja peruskorjaus	13	290	200	280	280	230	230
Viemäriverkoston rakentaminen ja peruskorjaus	648	360	590	440	440	440	440
Vuohiniemen puhdistamo	2 665	7 500	5 640	330	130	100	100
Koneet ja kalusto	15	20	20	20	25	20	20
Jätevesi yhteensä	**3 341**	**8 170**	**6 450**	**1 070**	**875**	**790**	**790**
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	**3 678**	**8 610**	**6 830**	**1 510**	**1 320**	**1 230**	**1 230**
Tavoitteet/Sitovuus							
Kaupungin TA:ssa sitova investoinnit netto		8 610	6 830	1 510	1 320	1 230	1 230
Johtokunnan asettamat sitovat erät:							
Investoinnit/puhdas vesi		440	380	440	445	440	440
Investoinnit/jätevesi		8 170	6 450	1 070	875	790	790

Investointien perustelut

Vesi- ja viemärijohtoverkoston rakentaminen ja peruskorjaus

Vesi- ja viemärijohtojen saneeraus painottuu tulevina vuosina verkoston peruskorjaukseen katu- ja verkostosaneerausohjelman mukaisesti. Vuonna 2018 saneerataan vesihuoltoverkostoja mm. Teräskadulla, Taatontiellä ja Lippuniemessä. Savonkadulla saneerataan putkia sujuttamalla.

Jätevesipumppaamoiden hankinta ja peruskorjaus

Jätevesipumppaamoiden peruskorjaus on tullut ajankohtaiseksi. Pääosin tehdään laajoja pumppaamolaitteiden ja sähkökaappien uusimisia, mutta osa pumppaamoista tullaan uusimaan kokonaan. Pumppaamoita on kaikkiaan 65 kpl ja niitä on uusittava tai korjattava vuosittain 3-5 kpl, että varmistetaan niiden toimivuus.

Jäteveden puhdistus

Jäteveden puhdistamon saneeraus on käynnissä ja valmistuu vuoden 2019 loppuun mennessä. Vaiheittain toteutettavan saneerauksen kokonaiskustannus on noin 15,5 milj. euroa. Puhdistamolle rakennetaan uusi esikäsittelytila ja ilmastuslinja, jotka valmistuvat vuoden 2018 aikana. Nykyisten altaiden kattaminen sekä hajukaasunpoistojärjestelmien asentaminen tapahtuvat vuonna 2019. Energiatehokkailla ratkaisuilla ja lämmöntalteenottojärjestelmillä pyritään pitämään laitoksen käyttökulut kohtuullisina.

Koneet ja kalusto

Koneita ja kalustoa uusitaan tarpeen mukaan. Seuraavien vuosien aikana ei ole tiedossa mittavia kaluston uusimistarpeita. Etäluettavien mittareiden hankintaa suunnitellaan lähivuosiksi.

LIITTEET

Liite 1. Talousarvion käyttötalousosan vastuualueet/toimintayksiköt lautakunnittain

Keskusvaalilautakunta
- Vaalit (vastuualue)

Tarkastuslautakunta
- Tilintarkastus (vastuualue)

Kaupunginhallitus
- Hallinto- ja maaseutupalvelut (vastuualue)
  - Hallintopalvelut (toimintayksikkö)
  - Henkilöstöhallinto (toimintayksikkö)
  - Lomituspalvelut (toimintayksikkö)
- Talous- ja tietohallinto (vastuualue)
  - Talous- ja tietohallinto (toimintayksikkö)
- Sosiaali- ja terveydenhuolto (vastuualue)
- Elinvoimapalvelut (vastuualue)
  - Elinvoimapalvelut (toimintayksikkö)
  - Maahanmuutto ja pakolaispalvelut (toimintayksikkö)
  - Työllisyyspalvelut (toimintayksikkö)

Ylä-Savon maaseutuhallinnon yhteislautakunta
- Ylä-Savon maaseutupalvelut (vastuualue)

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta
- Sivistys- ja hyvinvointitoimialan hallinto (vastuualue)
- Varhaiskasvatus (vastuualue)
  - Päiväkotihoito (toimintayksikkö)
  - Perhepäivähoito (toimintayksikkö)
- Perusopetus- ja lukiokoulutus (vastuualue)
  - Perusopetus (toimintayksikkö)
  - Lukiokoulutus (toimintayksikkö)
  - Ruokapalvelut (toimintayksikkö)
- Kulttuuri ja vapaa-aika (vastuualue)
  - Kansalais- ja musiikkiopisto (toimintayksikkö)
  - Kirjasto- ja kulttuuripalvelut (toimintayksikkö)
  - Liikunta- ja nuorisopalvelut (toimintayksikkö)
  - Uimahalli (kustannuspaikka)

Tekninen lautakunta
- Teknisen toimialan hallinto (vastuualue)
- Maankäyttö ja asuminen (vastuualue)
  - Kaavoitus (toimintayksikkö)
  - Tonttipalvelut (toimintayksikkö)
  - Kaupunkimittaus (toimintayksikkö)
  - Rakennusvalvonta (toimintayksikkö)
- Kadut ja ympäristö (vastuualue)
  - Suunnittelu (toimintayksikkö)
  - Rakentaminen ja liikennealueet (toimintayksikkö)
  - Viher- ja liikunta-alueet (toimintayksikkö)
- Toimitilat (vastuualue)
  - Tilahallinta ja rakentaminen (toimintayksikkö)
  - Kunnossapito (toimintayksikkö)
  - Kiinteistönhoito (toimintayksikkö)

Ylä-Savon Jätehuoltolautakunta
- Jätehuolto (vastuualue)

Liite 2. Poistosuunnitelma

Iisalmen kaupungin poistosuunnitelma

Voimassa 1.12.2017 alkaen

Aineettomat hyödykkeet	Poistomenetelmä	Poistoaika / poisto-%
Aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5 vuotta
Liikearvo	Tasapoisto	5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot		
Kehittämismenot	Tasapoisto	5 vuotta
Osakehuoneistojen ja vuokrahuoneistojen	Tasapoisto	max. 10 vuotta
Väylähankkeisiin osallistuminen *)	Tasapoisto	max. 40 vuotta
* poistoaika määritellään hyödykekohtaisesti hyödykkeen arvioidun taloudellisen pitoajan mukaan		
Atk-ohjelmistot	Tasapoisto	3 vuotta
Muut	Tasapoisto	3 vuotta
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	Ei poistoa	
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto	30 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto	20 vuotta
Talous- ja muut rakennukset	Tasapoisto	15 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	Tasapoisto	20 vuotta
Asuinrakennukset	Tasapoisto	30 vuotta
Maanalaiset kallioluolat	Tasapoisto	50 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	Tasapoisto	20 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	Tasapoisto	20 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	Tasapoisto	20 vuotta
Vedenjakelu - ja viemäriverkosto	Tasapoisto	30 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistus	Tasapoisto	20 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot	Tasapoisto	20 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	Tasapoisto	10 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Tasapoisto	10 vuotta
Koneet ja kalusto		
Tietokonelaitteet	Tasapoisto	3 vuotta
Viestintälaitteet	Tasapoisto	3 vuotta
Henkilö- ja pakettiautot	Tasapoisto	5 vuotta
Linja-, kuorma-autot sekä muut raskaat koi	Tasapoisto	8 vuotta
Muut kuljetusvälineet ja liikkuvat työkoneet	Tasapoisto	5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	Tasapoisto	5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto	
Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoa	
Keskeneräiset hankinnat	Ei poistoa	
Pysyvien vastaavien sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	Ei poistoa	